

FINANTSINSPEKTSIOONI
Aastaraamat 2006

Finantsinspeksioon
Sakala 4
15030 TALLINN

Telefon +372 668 0500
Faks +372 668 0501
E-post: info@fi.ee
Veebileht: www.fi.ee

Majandusaasta algus: 1. jaanuar 2006
Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2006
Põhitegevusala: Finantsjärelevalve teostamine
Juhatus: Raul Malmstein, Andres Kurgpõld, Kaido Tropp
Audiitorkontroll: AS Deloitte Audit Eesti

Finantsinspeksiooni aastaraamat 2006

Küljendus: Katrin Leismann
Fotod: Kristo Vaarmari
Toimetaja: Malle Aleksius
Trükk: Reusner AS
ISSN: 1736-566X

Sisukord

1. Juhatuse esimehe pöördumine	2
2. Finantsinspektsiooni juhatuse kinnitus.....	4
3. Finantsinspektsiooni tegevusaruanne.....	5
3.1. Finantsinspektsiooni lühitutvustus	5
3.2. Juhtimine ja organisatsioon.....	6
3.2.1. Nõukogu tegevus	6
3.2.2. Juhatuse tegevus	6
3.2.3. Organisatsiooni areng, personalipoliitika ja koolitus	7
3.2.4. Siseaudiitori kokkuvõte	8
3.3. Järelevalvetegevus.....	9
3.3.1. Uute tegevuslubade väljastamine ja emitentide noteerimisprospektide registreerimine	9
3.3.2. Turuosaliste riskianalüüs ja tegevuse monitooring.....	11
3.3.3. Turuosaliste kohapealne kontroll.....	13
3.3.4. Rahapesu tõkestamine	14
3.4. Finantsteenuste läbipaistvus ja tarbijapoliitika	15
3.4.1. Finantsinspektsiooni prioriteedid ja vahendid tarbijate harimiseks	15
3.4.2. Finantsinspektsioonile esitatud tarbijate pöördumised	16
3.5. Tegevus regulatiivse keskkonna kujundamisel	18
3.5.1. Ülevaade regulatiivse keskkonna kujundamisest.....	18
3.5.2. Aruandluse ühtlustamine ja optimeerimine.....	20
3.5.3. Finantsinspektsiooni soovituslikud juhendid.....	21
3.6. Rahvusvaheline koostöö	22
3.6.1. Rahvusvaheline koostöö Euroopa Liidu finantsjärelevalve komiteedes.....	23
3.6.2. Rahvusvaheline koostöö Euroopa Keskpankade süsteemi komiteedes.....	26
3.6.3. Rahvusvaheline koostöö ülemaailmsete organisatsioonidega.....	26
3.6.4. Rahvusvaheline koostöö rahapesu tõkestamise ja terrorismi rahastamise tõkestamise alal	26
3.6.5. Koostöö välisriikide järelevalvetega	27
4. Finantsinspektsiooni 2006. aasta tulude-kulude aastaaruanne	28
5. Sõltumatu audiitori järeldusotsus	32
6. Eesti finantsturu ülevaade.....	34
6.1. Majanduskeskkonna areng.....	34
6.2. Krediitiasutused	34
6.3. Kindlustusseltsid	37
6.3.1. Elukindlustusseltsid	38
6.3.2. Kahjukindlustusseltsid.....	40
6.4. Kindlustusvahendajad	43
6.5. Fondivalitsejad ja fondid.....	43
6.5.1. Fondivalitsejad.....	43
6.5.2. Investeeringu- ja pensionifondid	44
6.6. Investeeringusühingud	47
6.7. Investeeringuteenused.....	49
6.7.1. Väärtpaberiportfelli valitsemise teenus	49
6.7.2. Väärtpaberite hoidmine.....	50
6.8. Emitendid	50
6.9. Väärtpaberituru korraldajad	51
6.9.1. Tallinna Börs.....	51
6.9.2. Eesti väärtpaberite keskregister	53
Lisad	
Lisa 1. Finantsinspektsiooni strateegia 2007–2010.....	54
Lisa 2. Finantsinspektsiooni struktuur.....	61
Lisa 3. Järelevalvesubjektide loetelu seisuga 31. Detsember 2006	62

I. Juhatuse esimehe pöördumine

Hea lugeja,

Eesti majandusele on viimased aastad olnud edukad, majandusvaldkonnas oleme kindlasti üks kiiremini arenevaid riike maailmas. Eesti majandusedu aluseks on olnud positiivne majandus-
tsükkel meie majanduse peamistes partnerriikides, ajalooliselt väga madalad intressimäärad kui ka konkurentsivõimeline ekspordisektor. Kõige selle toel on väga positiivsed ka inimeste ootused tuleviku suhtes, mis väljendub jätkuvalt väga kõrges sisenõudluse tasemes. Sellest johtuvalt jätkub panganduses Euroopa keskmisest kiirem laenukasv, seda eeskätt eluaseme-
laenude ja tarbimislauendude osas. Kiire kasvutempo toob endaga kaasa ka krediidi- ja tegevusriskide kasvu, suurendades pankade ja kindlustusseltside võimalikku haavatavust kinnisvara- ja finantsturgude negatiivsete arengute puhul. Finantsinspektsiooni tegevuse eesmärgiks on tagada, et tänase kiire majanduskasvu tingimustes tagavad turuosalistes jätkuvalt oma riskijuhtimise kõrge taseme ning piisavad kapitalipuhvrid.

Hea meel on tõdeda, et tarbimise kõrval mõtlevad inimesed üha rohkem oma tuleviku kindlustamisele. Säästmise ja investeerimise kasvutempod on jätkuvalt kõrged, kuigi juurdekasv on võrreldes laenude kasvutempoga aeglustumas. Investeeringufondide ja investeerimisriskiga elukindlustuse maht on aasta baasil poole võrra kasvanud.

Euroopa Liit on võtnud suuna ühtse finantsturu süvendamisele, mis tähendab vajadust pöörata olulist tähelepanu rahvusvahelise järelevalvelise koostöö arendamisele. Finantsgruppide riskide hindamine on muutunud piiriüleseks, kuivõrd kontroll Eesti finantssektori üle on lõviosas Skandinaavia ja teiste Euroopa finantsasutuste käes. Piiriüleste pangandusgruppide jaoks on oluline, et liikmesriigid rakendaksid Euroopa direktiive võimalikult ühetaoliselt, vältimaks direktiivide erinevast tõlgendamisest tulenevat täiendavat halduskoormust turuosalistele. Koostöös saavad heakskiidu mudelid, mille alusel annavad pangad hinnangu võetud riskidele ja nende katmiseks vajaliku kapitali suurusele.

Selleks, et tagada efektiivne piiriülene järelevalve, on vajalik tihedat infovahetust, sest mitmed piiriülese tegevuse riskid võivad täna olla finantsgruppide jaoks veel teadvustamata. Finantstootete süveneva integratsiooni ja finantssektorite omavahelise põimumise olukorras on äärmiselt oluline, et Finantsinspektsioon mõistab ühelt poolt sügavuti üksikute riskide olemust ja suudab teiselt poolt koondada oma tähelepanu põhilistele probleemidele.

Ühe oma prioriteedina jätkas Finantsinspektsioon 2006. aastal ettevalmistusi riskitundlikuma kapitali adekvaatsuse raamistiku Basel II rakendamiseks nii krediitiasutustele kui ka investeerimisühingutele. Seoses sellega muuteti 2006. aasta lõpus oluliselt krediitiasutuste seadust, mille muudatusettepanekute väljatöötamises osalesime aktiivselt koostöös Rahandusministeeriumi ja Eesti Pangaga. Suurematele turuosalistele tähendab uus regulatsioon omavahendite selgemat sidumist oma riskiprofiiliga, kusjuures turuosalistes peavad üha täpsemalt hindama ka oma klientide riskitaset. Uute kapitalinõuete arvutusmeetodite kasutamiseks valmistuvate turuosalistega on toimunud tihedat koostööd nii regulatsiooni ettevalmistamisel kui saab toimuma ka lähiaastatel nende rakendamisel.

Finantsteenuseid tarbib suuremal või väiksemal määral iga täiskasvanu. Üldise elatustaseme paranedes kasvavad jõudsalt nii laenuvõtmine kui ka investeerimine, samuti soov saavutatud elustandardit riskide vastu kindlustada. Seejuures on liikluskindlustus autoomanikule ja II samba kogumispension tänasele tööleasujale kohustuslikud. Panganduses ja kindlustuses on konkurents tihenened ning seetõttu surve uute müügiviiside kasutuselevõtuks tugevneb. Uuringud näitavad, et täna on tarbija teadmised ühe või teise finantsteenuse tingimustest ja kliendi õigustest ning kohustustest killustatud ja juhuslikku laadi. Finantsteenuste tingimuste kõikide asjaolude igakülgseks hindamiseks ning parima ja kõige sobivama valiku tegemiseks on vaja kõigekülgseid teadmisi.

Tarbija abistamiseks näilises infokülluses avas Finantsinspeksioon 2006. aastal tarbijaveebi www.minuraha.ee, kuhu on koondatud selge, lihtne ja erapooletu informatsioon, millest ühe või teise finantsteenuse ostmisel alustada. Lõppeesmärk nii tarbijaveebi kui teiste teavituspõhiste puhul on tarbijale suunatud info kättesaadavust ja mõistetavust parandada, et finantsasutustega suheldes oleks kliendil lihtsam mõistlikke ja tema jaoks soodsamaid valikuid teha. Samas on Finantsinspeksioon jätkuvalt seisukohal, et ka finantsasutused ise peavad tagama oma klientide piisava informeerituse finantstoodete olemusest, võimalustest ja riskidest, seda eriti keerukamate ning kombineeritud toodete puhul. Süvenev integratsioon, finantssektorite läbipõimimine ning konkurentsi tihenemine tähendavad varasemate aastatega võrreldes suuremat vajadust pöörata kapitalijärelevalve kõrval tähelepanu tarbijate koolitamise ja nõustamise, laiemalt finantsteenuste järelevalve arendamisele.

2006. aastal lõpus võttis Finantsinspeksiooni nõukogu vastu meie strateegia aastani 2010. Iga strateegia elluviimise edu võti on ühiselt sõnastatud väärtused. Oleme enda jaoks defineerinud väärtustena kompetentsuse, avatuse ja otsustavuse. Nendele väärtustele toetudes on Finantsinspeksiooni lähiaastate peamiseks tegevussuundadeks piiriülese järelevalvelise võimekuse kasv, järelevalveprotsessi efektiivsus, kus samas on tagatud teenusepakkujate rahvusvaheline konkurentsivõime ja atraktiivsus ning tarbijahariduse edendamine. Samuti on uue strateegia nurgakiviks avatud tegutsemine, sealhulgas kommunikatsioon. Avatud kommunikatsioon tagab teadmise nii finantsturu osalistele kui ka tarbijatele, miks järelevalve ühe või teise otsuse langetas ja kuidas see otsus neid mõjutab. Oleme senisest enam avalikustanud hinnanguid finantsvaldkonnas toimuva kohta, et tagada läbipaistvus, ausa ja efektiivse turu toimimine. Jätkuvalt tegutseme selle nimel, et Finantsinspeksiooni maine ja usaldusväärsus tõuseks, et suudaksime olla tunnustatud partneriks turuosalistele ja arvamussliidriks ühiskonnas laiemalt.

Täna selles osas saavutatu eest kõiki oma kolleege ja soovin jõudu edaspidiseks!

Lugupidamisega,

Raul Malmstein
juhatuse esimees

2. Finantsinspektsiooni juhatuse kinnitus

Tallinnas, 21. märtsil 2007

Käesoleva aastaaruande koostas Finantsinspektsiooni juhatus ja see on esitatud kinnitamiseks Finantsinspektsiooni nõukogule. Aastaaruanne esitatakse Riigikogule.

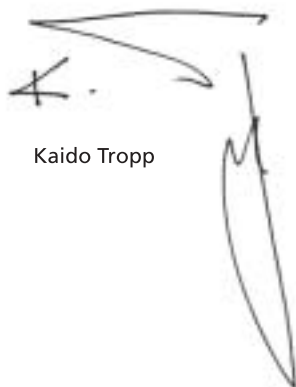
Käesolev aastaaruanne sisaldab Finantsinspektsiooni:

- tegevusaruannet;
- tulude-kulude aastaaruannet;
- bilansi;
- audiitori järeldusotsust.

Finantsinspektsiooni juhatus kinnitab, et aastaaruandes toodud faktiline informatsioon on tõene ning Finantsinspektsiooni tulude-kulude aastaaruanne kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt Finantsinspektsiooni majandustegevuse tulemust.

Raul Malmstein

Kaido Tropp

Andres Kurgpõld

3 • Finantsinspektsiooni tegevusaruanne

3.1. Finantsinspektsiooni lühitutvustus

Finantsinspektsioon on autonoomse pädevuse ja eelarvega finantsjärelevalve asutus, mis tegutseb järelevalve teostamisel riigi nimel ja on oma tegevuses ja otsustes sõltumatu. Finantsjärelevalve tegevuse eesmärgiks on kaitsta klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust.

Finantsinspektsiooni tegevuse eesmärgiks on lisaks Eesti finantssektori stabiilsuse tagamisele ka usaldusväarsuse ja läbipaistvuse suurendamine. Samuti aidata kaasa finantsvaldkonna efektiivsuse suurenemisele ning tagada tõhusa, ausa ja konkurentsivõimelise finantsturu toimimine. Oluline on finantsvaldkonna süsteemsete riskide vähendamisele ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele suunatud töö.

Finantsinspektsiooni tegevust kavandab ja juhtimist kontrollib Finantsinspektsiooni nõukogu. Nõukogu koosneb kuuest liikmest, kellest kaks on liikmed ametikoha järgi – Eesti Vabariigi rahandusminister ja Eesti Panga president – ning neli on nimetatavad liikmed. Nimetatavatest liikmetest pooled nimetab ja kutsub tagasi rahandusministri ettepanekul Vabariigi Valitsus ja pooled Eesti Panga presidendi ettepanekul Eesti Panga nõukogu. Finantsinspektsiooni nõukogu esimees on ametikoha järgi rahandusminister.

Finantsinspektsiooni nõukogu liikmed on **Aivar Sõerd** (esimees), **Andres Lipstok**, **Matti Klaar**, **Ruut Mägi**, **Andres Sutt** ja **Veiko Tali**.

Finantsinspektsiooni igapäevast tegevust juhib ja korraldab juhatus. Juhatus koosneb kolmest liikmest, keda nimetab ametisse ja kutsub tagasi nõukogu. Finantsinspektsiooni juhatusse kuuluvad **Raul Malmstein** (esimees), **Andres Kurgpõld** ja **Kaido Tropp**.

2006. aasta lõpul nõukogu poolt heaks kiidetud Finantsinspektsiooni strateegia 2007–2010 (vt Lisa 1) seab inspektsiooni tegevuse põhieesmärkideks piiriülese järelevalvelise võimekuse tõusu, ennetavate järelevalvemeetodite osakaalu kasvu, finantsteenuste tarbija teadlikkuse tõstmise, avatud kommunikatsiooni ja organisatsioonikultuuri ning Eesti finantssektori rahvusvahelise konkurentsivõime tagamise läbi tegevuse efektiivsuse ja minimaalse vajaliku bürokraatia.

3.2. Juhtimine ja organisatsioon

3.2.1. Nõukogu tegevus

Finantsinspektsiooni kõrgeim juhtimis- ja järelevalveorgan on nõukogu, kelle pädevuses on inspektsiooni tegevuse kavandamine ja juhtimise kontrollimine.

Nõukogu koosseis

Finantsinspektsiooni nõukokku kuulusid seisuga 31. detsember 2006:

esimees:

- Aivar Sõerd, EV rahandusminister

liikmed:

- Andres Lipstok, Eesti Panga president
- Matti Klaar, Šveitsi aupeakonsul Eestis, kindlustustegevuse ekspert
- Ruut Mägi, audiitortegevuse ekspert
- Andres Sutt, Eesti Panga asepresident
- Veiko Tali, Rahandusministeeriumi finantspoliitika asekancler

Nõukogu otsused

Finantsinspektsiooni nõukogu töövorm on nõukogu koosolek, mis toimub reeglina kord kvartalis.

2006. aastal kinnitati nõukogu otsusega:

- 2005. aasta aastaaruanne;
- tegevustulemi summas 1 666 618 krooni arvamine reservi;
- Finantsinspektsiooni uus strateegia aastateks 2007–2010;
- 2007. aasta eelarve summas 49 024 417 krooni;
- ettepanek rahandusministrile 2007. aasta järelevalvetasu mahuosa määrade kohta.

3.2.2. Juhatus tegevus

Finantsinspektsiooni tegevust juhib ja korraldab kolmeliikmeline **juhatuse**, kes on samaaegselt nii juht- kui haldusorgan. Juhatuses pädevuses on kogu Finantsinspektsiooni tegevuse korraldamine ja kõigi finantsjärelevalveliste otsuste tegemine.

Juhatus koosseis

Finantsinspektsiooni juhatusse kuulusid seisuga 31. detsember 2006:

esimees:

- Raul Malmstein (ametisse nimetatud alates 16.01.2006);

liikmed:

- Kaido Tropp (ametisse nimetatud teiseks ametiajaks alates 01.01.2005),
- Andres Kurgpõld (ametisse nimetatud teiseks ametiajaks alates 01.01.2005).

Juhatuses esimehe volituste tähtaeg on neli aastat, liikmete volituste tähtaeg kolm aastat.

Juhatus otsused

Juhatuses töövormiks on üldjuhul iga nädal toimuv juhatuses koosolek.

2006. aastal tehti juhatuses poolt kokku 121 haldusotsust: 18 ettekirjutust ja 21 väärtegudega seotud otsust. Juhatuses otsusega anti 4 finantsasutusele tegevusluba või täiendav tegevusluba, registreeriti 41 finantsteenuse pakkuja – põhiosas investeerimisfondide tingimused või nende muudatused ja 8 noteerimisprospekti. Tehti 4 Eestis finantsasutuse filiaali asutamise otsust ja 2 otsust loa andmiseks piiriülese teenuse osutamiseks ning 3 kindlustusmaakleri kindlustusvahendajate nimekirjakandmise otsust. Kahel juhul anti luba investeerimisfondile fondi likvideerimiseks, 3 otsust tehti seoses Tallinna Börsi reglemendi muudatuste kooskõlastamisega. Anti 1 ühinemisluba, 4 kinnitust olulise osaluse omandamiseks ja tehti 4 finantsteenuse pakkuja põhikirja muudatuse otsust ning 4 muud haldusotsust.

Juhatuses tegevus oli suunatud inspektsiooni haldussuutlikkuse, maine ja usaldusväarsuse suurendamisele, teenusepakkujate stabiilsuse tagamisele ning tarbijahariduse edendamisele.

3.2.3. Organisatsiooni areng, personalipoliitika ja koolitus

2006. aastal asus Finantsinspektsiooni juhatuse esimehe ametis tööle Raul Malmstein. Olulisi muudatusi organisatsiooni struktuuris ja töötajate koosseisus ei toimunud. Strateegilise juhtimise uueks suunaks on avatud organisatsioonikultuur ja sellest lähtuv personalipoliitika. Kompetentne ja motiveeritud töötajaskond on finantsinspektsiooni järelevalvetegevuse eelduseks. Finantsinspektsiooni personalipoliitika eesmärk on tagada kõrge järelevalveline standard oma töös ja selle saavutamiseks on oluline kompetentsete töötajate värbamine, arendamine ja koolitus ning töö õiglane kompenseerimine. 2006. aastal vaadati üle töö tasustamise alused eesmärgiga säilitada inspektsiooni töötajate konkurentsivõimeline töö tasustamine finantssektoris. Loodi ametikohade – tööperede klassifikatsioon, mille alusel Finantsinspektsiooni ametikohad jagunevad palgagruppidesse.

Seisuga 31. detsember 2006 oli Finantsinspektsioonis moodustatud 70 ametikohta ning sõlmitud 66 töölepingut ja 1 praktikaleping. Reaalselt oli tööil 60 töötajat, tööleping oli 31. detsembril 2006 seisuga peatatud 6 lapsehoolduspuhkusel viibiva töötajaga.

Finantsinspektsiooni töötajate keskmine vanus 2006. aastal oli 36 aastat. Inspektsioonis töötas naised meestest ligi kaks korda rohkem: vastavalt 43 naist ja 24 meest. Töötajaskonna keskse osa moodustavad finantsanalüütikud, riskijuhid ja juristid.

Finantsinspektsiooni palgapoliitika lähtub eeldusest, et töötasu keskmine suurus peab olema finantssektori tööturul konkurentsivõimeline. 2006. aastal muudeti juhatuse otsusega töötajate põhipalkade kujunemise põhimõtteid vastavalt uuele tööperede klassifikatsioonile. Põhipalga määramise aluseks on vastava ametikoha tööperet ning töötaja kompetentsitasest arvestav palgaastmestik.

Töötajate koolitus

2006. aastal taaskäivitus organisatsioonis arenguvestluste süsteem, kus lisaks töötaja eelmise perioodi tööalase ja isikliku arengu hindamisele arutatakse nii töötaja kui juhi vastastikuseid ootusi ning kaardistatakse koolitusvajadused.

Koolituseks kulutatud summad moodustasid ligikaudu 7,3 % palgakulust. Koolituskulu ühe inspektsiooni töötaja kohta oli 18 600 krooni (ilma lähetuskuludeta).

Kokku osalesid inspektsiooni töötajad 464 koolituspäeval ehk keskmiselt iga inspektsiooni töötaja oli koolitustel kaheksa päeva aastas. Väliskoolitustel osaleti kokku 260 päeval, neist rahvusvahelistel avatud rühmakoolitustel, seminaridel ja konverentsidel 109 päeval. Sisekoolituskursusi toimus kokku kaheksa, valdav enamik finantsinspektsiooni tegevusega kaasnevates valdkondades. Erialastes põhivaldkondades osalesid täiendõppe programmides Eestis valdavalt juristid. Kuna finantsaudiitorite, -analüütikute ja aktuaaride jaoks eestisesed täiendkoolitusvõimalused praktiliselt puuduvad, kasutatakse peamiselt rahvusvahelisi täiendkoolitusvõimalusi.

Tasemekoolituses osales 2006. aastal iga neljas inspektsiooni töötaja, neist kaks olid omandamas bakalaureusekraadi, 8 magistrikraadi ja 5 doktorikraadi.

3.2.4. Siseaudiitori kokkuvõte

Finantsinspeksiooni siseaudiitori ametikoht on loodud Finantsinspeksiooni seaduse alusel. Siseaudiitor allub ja annab aru juhatusele. Finantsinspeksiooni juhatuse suunab siseaudiitori tegevust, kinnitades siseaudiitori strateegilise plaani neljaks aastaks ja täpsemad tööplaanid kvartalite kaupa. Siseaudiitori missioon on aidata juhatusel saavutada organisatsiooni eesmärged parimal võimalikul moel ja mõistlike kuludega. Finantsinspeksiooni siseaudiitori ülesandeid on Finantsinspeksiooni viie tegevusaasta jooksul täitnud Raivo Linnas, kes on *The IIA UK & Ireland* liige alates 2004. aastast.

Siseaudiitor juhendab oma tegevust kavandades ja läbi viies *The IIA* siseaudiitorite eetikakoodeksi põhimõtetest. Siseauditi rahvusvaheliste standardite põhimõtteid järgitakse niivõrd, kuivõrd neid on võimalik ja mõistlik väikeses organisatsioonis rakendada. Siseaudiitori peamistes ülesannetes ja töökorralduses olulisi muudatusi 2006. aastal ei toimunud, kuid võrreldes 2005. aastaga suurenes oluliselt juhatuse sisuline huvi siseaudiitori tegevuse, hinnangute ja ettepanekute suhtes.

Siseaudiitor auditeeris 2006. aastal peamiselt kahte valdkonda: inspeksiooni põhitegevust ehk tegevust finantsjärelevalve korraldamisel ning organisatsiooni siseelu ja töökorraldust. Finantsjärelevalve valdkonna auditite olulisemad teemad olid krediidasutuste, investeerimisühingute, fondivalitsejate, kahjukindlustus- ja elukindlustusandjate aruandlus (2005. a alustatud järelevalvelise analüüsi ja aruandluse auditite sarja jätk); rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine; koostöö naaberriikide finantsjärelevalvetega järelevalvesubjektide riskide hindamisel; avalikkuse laiemat tähelepanu pälvinud kaasuste menetlemine inspeksioonisisest ja valmisolek kriisireguleerimiseks.

Siseaudiitor ei avastanud 2006. aasta organisatsiooni siseelu ja töökorralduse valdkonna auditite ja menetluste käigus ühtegi raskumist ja väärkasutuse juhtumit ega eelarvedistsipliini olulist rikkumist. Inspeksiooni juhtimis- ja kontrollisüsteem toimus olulisel ulatusel põhjendatud ootuste kohaselt. Nõukogu ja juhatuse otsuste ning juhatuse esimehe käskkirjade täitmise distsipliin oli hea. Siseaudiitori hinnangul viis juhatuse 2006. aastal läbi inspeksiooni jaoks väga olulised positiivsed muudatused, mis parandavad inspeksiooni haldussuutlikkust, tõstavad inspeksiooni mainet ja suurendavad usaldusväarsust, tugevdavad inspeksiooni konkurentsivõimet tööandjana ja vähendavad kompetentse kogenud personali lahkumise riski. Arenguvõimalusi on ühtse organisatsiooni- ja juhtimiskultuuri kujundamisel.

Huvide konflikti ennetamise reeglistik toimus seaduses sätestatud nõuete kohaselt ning inspeksiooni ametnikud suhtusid huvide konflikti ennetamise küllaldase vastutustundega. Viieaastane kogemus kinnitab, et siiski on otstarbekas muuta kehtivat õigust, et seaduse tasemel reguleerida senisest selgemalt ja mõistlikumalt võimalike huvide konflikti juhtumite ennetamine ja avastamine.

Täpsustamist vajab inspeksiooni roll teenusejärelevalve valdkonnas Eestis ning roll tegutsemisel kodu- ja välisriigi finantsjärelevalvete koostöövõrgustikus rahvusvaheliste finantsgruppide järelevalves, ennekõike Eestis peakontorit omavate Euroopa Äriühingute järelevalves.

Vajalik on välja töötada optimaalsem mudel kolmepoolseks koostööks Eesti Pangaga ja Rahandusministeeriumiga, seda ennekõike õigusloome ja finantssüsteemi eriolukordade ennetamise ja juhtimise valdkondades.

3.3. Järelevalvetegevus

3.3.1. Uute tegevuslubade väljastamine ja emitentide noteerimisprospektide registreerimine

Tegevuslubade väljastamine

2006. aastal andis Finantsinspektsioon loa tegevuse alustamiseks:

- AS-ile Hansa Varakindlustus tegutsemiseks kahjukindlustusandjana;
- D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse AS-ile tegutsemiseks kahjukindlustusandjana;
- AS-ile Avaron Assets Management tegutsemiseks fondivalitsejana;
- AS-ile Trigon Alternative Funds tegutsemiseks fondivalitsejana.

Lisaks väljastas finantsinspektsioon ERGO Elukindlustuse AS-ile täiendava tegevusloa investeerimisriskiga elukindlustuse pakkimiseks.

2006. aastal andis Finantsinspektsioon AS-ile Sampo Elukindlustus loa ühinemiseks Lätis ja Leedus tegutsevate Sampo kontserni kuuluvate kindlustusseltsidega. Ühinemise tulemusena moodustati Euroopa äriühing peakontoriga Tallinnas. Euroopa äriühingu moodustab emaettevõtja, kellele kuuluvad filiaalid ühes või mitmes liikmesriigis. Euroopa äriühingu põhierinevus võrreldes tavalise filiaale omava ettevõttega on õigus muuta vähete regulatiivsete piirangutega äriühingu emaettevõtja juuridilist asukohta.

Tabel 1. Tegevuslubade väljastamine 2006. a

Valdkond	Tegevusloa omandaja
Kahjukindlustusselts	AS Hansa Varakindlustus
Kahjukindlustusselts	D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse AS
Elukindlustusselts	ERGO Elukindlustuse AS, täiendav tegevusluba
Elukindlustusselts	AS Sampo Elukindlustus, ühinemisluba
Fondivalitseja	AS Avaron Assets Management
Fondivalitseja	AS Trigon Alternative Funds

Filiaalide tegevusload

Euroopa Liidu (EL) liikmesriikide finantsasutuste filiaalid võivad pakkuda Eestis kõiki oma koduriigis pakutavaid finantsteenuseid, milleks neil on olemas tegevusluba. EL liikmesriikide finantsasutuste filiaalide järelevalvekorraldus põhineb vastastikuse usalduse põhimõttel. Filiaali järelevalve eest vastutab päritoluriigi järelevalveasutus. Filiaalile ei rakendu kohalikust seadusandlusest tulenevad kapitalipõhised normatiivid ja piirangud.

Finantsinspektsioon kogub sellele vaatamata paljudelt väliskrediitiasutuste filiaalidelt järelevalvelist aruandlust eesmärgiga analüüsida, kuidas filiaalide tegevus võib mõjutada Eestis väljastatud tegevusloa alusel tegutsevaid turuosalisi. Kui välisfinantsasutus pakub Eestis teenuseid tegevusluba omava tütarettevõtja vahendusel, teostab tütarettevõtja üle täieulatuslikku järelevalvet Finantsinspektsioon.

2006. aasta jooksul asutasid teistes EL liikmesriikides registreeritud finantsasutused Eestis neli filiaali: kaks krediitiasutuse filiaali, ühe kahjukindlustusseltsi filiaali ning ühe investeerimisühingu filiaali.

Kaks Eesti elukindlustusseltsi asutasid filiaali teistes liikmesriikides kaks elukindlustusseltsi, neist Sampo Elukindlustus (uue ärinimega SE Sampo Life Insurance Baltic) asutas filiaalid Euroopa äriühingu moodustamise käigus.

Tabel 2. Filiaalide asutamine 2006. a

Valdkond	Filiaal
Krediitiasutus	Siemens Financial Services AB Eesti filiaal
Krediitiasutus	HVB Bank Latvia AS filiaal Eestis
Kahjukindlustusselts	Codan Forsikring A/S Eesti filiaal
Elukindlustusselts	AS Hansa Elukindlustus filiaal Lätis
Elukindlustusselts	AS Sampo Elukindlustus filiaalid Lätis ja Leedus
Investeerimisühing	Privanet Pankkiirliike Oy filiaal Eestis

Olulise osaluse menetlused

Isikud, kes soovivad omandada olulist osalust Eestis tegevusloa alusel tegutsevas finantsasutuses, peavad vastama isiku usaldusväärust hindavatele kriteeriumitele. Olulisemateks nõueteks on isiku laitmatu arialane reputatsioon, läbipaistvad ärisidemed ja võime tagada ettevõtte usaldusväärne juhtimine. Finantsinspektsioonil on õigus keelata olulise osaluse omandamine kui

isik Finantsinspektsiooni hinnangul nimetatud nõuetele ei vasta. 2006. aasta jooksul viis Finantsinspektsioon läbi 7 olulise osaluse menetlust. Kuus taotlejat olid Eesti residendid, üks taotleja teisest EL liikmesriigist pärinev isik.

Kahe isiku suhtes langetati olulise osaluse omandamist keelav otsus, põhjuseks mõlemal juhul läbipaistmatud ärisidemed, omandava isiku poolt esitatud andmed olid puudulikud ning ei tõendanud kogu ulatuses omandatud osaluse soetamiseks kasutatud rahaliste vahendite legaalsel päritolu.

Tabel 3. Oluliste osaluste omandamine 2006. a

Valdkond	Subjekt	Osaluse omandanud isik
Krediitiasutus	AS SBM Pank	Marfin Financial Group
Investeeringühing	Cresco Väärtpaberite AS	Tõnu Laak
Investeeringühing	AS GILD Financial Advisory Service	AS GILD Professional Service
Investeeringühing	AS Lõhmus, Haavel & Viisemann	Rain Lõhmus
Investeeringühing	Cresco Väärtpaberite AS	Olev Schults

Kindlustusvahendajate nimekirja kandmine

Eestis tegutsevad kindlustusvahendajatena kindlustusmaaklerid ja -agendid. Kindlustusmaakler esindab kindlustusvõtja huve. Kindlustusagent esindab kindlustusseltsi huve vahendades ühe konkreetse kindlustusandja teenuseid. Seisuga 31. detsember 2006 tegutses Eestis 28 kindlustusmaaklerit ja 1187 kindlustusagenti.

2006. aastal kanti kindlustusmaaklerite nimekirja:

Tabel 4. Täiendavalt 2006. a nimekirja kantud kindlustusmaaklerid

Kindlustusmaakler	OÜ RA Kindlustusmaakler
Kindlustusmaakler	OÜ Kindlustusmaakler Järva ja Partnerid
Kindlustusmaakler	OÜ BKM Kindlustusmaakler

Kindlustusagendi kannab kindlustusagentide nimekirja kindlustusselts, keda agent esindab. Kindlustusagentide nimekiri on kättesaadav Finantsinspektsiooni veebileheküljel www.fi.ee

Piiriülene teenuste pakkumine

Teistes Euroopa Liidu liikmesriikides tegevusluba omavad finantsasutused ei pea Eestis finantsteenuste pakkumiseks Finantsinspektsioonilt tegevusluba taotlema. Piiriüleste teenuste osutamist võib alustada peale seda, kui välisriigi järelevalveorgan on teavitanud Finantsinspektsiooni finantsasutuse soovist pakuda Eestis teenuseid ning edastanud Finantsinspektsioonile seaduses nõutud andmeid. 2006. aastal jätkus kiire piiriüleste teenuste pakkujate arvu kasv.

Tabel 5. Piiriüleste teenuste pakkujad Eestis

	Arv seisuga 31.12.2006	Arv seisuga 31.12.2005
Pangateenused	128	96
Investeeringuteenused	262	170
Kahjukindlustusteenused	215	159
Elukindlustusteenused	58	35
Kindlustusmaakleri teenused	495	322
Kindlustusagendi teenused	974	928
Fondivalitsemisteenused	7	3
E-raha teenused	4	2

3.3.2. Turuosaliste riskianalüüs ja tegevuse monitooring

Tabel 6. Piiriülese teenuse pakkujad Euroopa Liidus (lisandunud 2006. a)

Valdkond	Järelevalvesubjekt
Investeeringühing	AS Suprema Securities osutab teenust Poolas
Investeeringühing	AS Aurora Access Securities osutab teenuseid UK-s

Noteerimisprospektide registreerimine

2006. aastal registreeriti Finantsinspektsioonis 8 noteerimisprospekti ja prospekti lisa, neist uued emitendid:

Tabel 7. Uued emitendid

Olympic Entertainment Group AS	aktsiaemitent
Eesti Ehitus AS	aktsiaemitent
Q Vara OÜ	võlakirjaemitent

Pangad

Eesti finantsüsteemi stabiilsus sõltub olulisel osal krediidiasutuste laenu-tegevuse järelevalve tulemuslikkusest. Pankade riskianalüüsi viidi 2006. aastal läbi tavapärase kuu- ja kvartali-analüüsi tsüklikena. Analüüside käigus hinnatakse kõiki krediidiasutuste olulisemaid riskivaldkondi – nii krediidikui ka operatsiooni-, likviidsus-, turu- ja muid riske, tuginedes nii kvantitatiivsele kui ka kvalitatiivsele informatsioonile.

Aasta jooksul täiendati oluliselt inspektsioonisest kvartaalset analüüsimudelit nii selle ülesehituse kui ka erinevate riskivaldkondade käsitlemise osas. Kvartalianalüüside käigus tehtud järeldused olid oluliseks infoallikaks kohapealsete kontrollide planeerimisel ja läbiviimisel. Kiire laenukasvu jätkumisest tulenevalt pöörati lisaks tavapärasele monitooringule erilist tähelepanu kinnisarvalaenudega seotud riskijuhtimise protsessidele ning laenustandardite järgimisele pankade poolt.

Kindlustusseltsid

Inspektsioonisese kvartaalse analüüsi täiendamise raames muudeti 2006. aastal riskipõhiseks ja integreeriti kapitalijärelevalvelisse analüüsi kindlustusandjate tegevus. Riskipõhisele järelevalvele üleminekuga seoses keskenduti kindlustussektoris eelkõige kindlustus- ja tururiski analüüsimisele ning vastava meetodika arendamisele.

Elukindlustuse valdkonna kiire kasvu ning sellega kaasnevate tehniliste eraldiste ja finantskohtuste katmiseks vajalike investeeringute mahu suurenemise, samuti ka investeeringuportfelli mitmekesisumise tõttu pöörati elukindlustussektori järelevalves erilist tähelepanu varade ja kohustuste vastavuse hindamisele. Selleks töötati välja vastav meetodika – tugevusanalüüs, hindamaks mõjusid finantsturgude liikumisel ebasoodsas suunas. Vastav tugevusanalüüs ehk *stress test* viidi ka läbi ning seda on tulevikus kavas teostada regulaarselt. Kahjukindlustuse valdkonnas tihenes 2006. aastal turuosaliste konkurents. Sellest tulenevalt pööras Finantsinspektsioon rohkem tähelepanu kahjukindlustussektori struktuursete muudatuste mõju analüüsimisele.

Kindlustusvahendajad

Kindlustusvahendajate järelevalves keskenduti eelkõige maakleri kutsestandardi kujundamisele, et tagada maakleri poolt kindlusvõtjale kindlustuslepingute sõlmimiseks sõltumatu nõuanne.

Seadusest tulenevate hoosus- ja kutseoskuste selgitamiseks korraldas Finantsinspeksioon kindlustusmaakleritele infopäeva. Finantsinspektsiooni poolt on välja töötamisel soovituslik juhend kindlustusmaakleritele kohaldatavate nõuete sisustamiseks ja selgitamiseks. Viimatinimetatud nõuete täitmise osas on Finantsinspektsioon 2006. aastal alustanud maaklerite seas läbi viidavate kohapealsete kontrollidega.

Investeeringufondid

Investeeringufondide järelevalve fookuses oli 2006. aastal investeeringufondi tingimuste täitmise ja teabe avalikustamise kontroll. Investeeringu- ja pensionifondide tegevuse monitooringus keskendus Finantsinspektsioon peamiselt investeeringufondi tingimuste järgimise ja puhasväärtuse arvutamise kontrollimisele. Eestis registreeritud investeeringu- ja pensionifondide arvel on tehtud kokku ligikaudu 2700 investeeringut. Fondivalitsejate poolt igakuiselt esitatavate aruannete põhjal kontrollitakse regulaarselt investeeringute vastavust õigusaktides ja fondi tingimustes sätestatud investeeringufondi tingimustele.

2006. aastal tõhustas Finantsinspektsioon oluliselt fondivalitsejate poolt investeeringu- ja pensionifondide kohta esitatava teabe kontrolli. Erilise tähelepanu all oli fondide reklaamis ja fondivalitsejate veebilehekülgedel esitatud informatsioon. Eksitava informatsiooni avaldamise eest määras Finantsinspektsioon

fondivalitsejatele neljal korral rahatrahvi. Samuti koostas Finantsinspektsioon ettepanekud fondivalitseja poolt avaldatava informatsiooni põhjalikumaks reguleerimiseks, esitades need kehtestamiseks rahandusministrile.

2006. aastal registreeris Finantsinspektsioon 4 uue investeeringufondi tingimused ja 37 investeeringufondi tingimuste muudatused, millest 10 olid pensionifondide tingimuste muudatused. Tingimuste muudatuste käigus kontrollis Finantsinspektsioon tingimuste sätete täielikkust, selgust ja kooskõla õigusaktidega.

Investeeringusühingud

Investeeringusühingute järelevalves keskenduti 2006. aastal väärt-paberivahendusega kaasnevate riskide ja varade lahususe põhimõtte tagamise jälgimisele investeeringusühingute poolt klientide varade hoidmisel. Investeeringusühingud hoiavad klientide vahendeid ning vahendavad väärt-paberitehinguid mahus, mis võivad oluliselt ületada investeeringusühingute bilansside suurust. Seetõttu on väga olulisel kohal väärt-paberivahenduse ja varahoidmise teenuse osutamise korraldus ning rakendatud sisekontrolli protseduurid ja sisemised regulatsioonid.

Investeeringusühingute järelevalve tugineb peamiselt järelevalvelistele kvartaliaruannetele. Suuremate ja aktiivsemate turuosaliste puhul toimib täiendav igakuine riskimonitoring, mis loob eelduse õigeaegselt riskide või õigusaktide rikkumiste avastamiseks. Finantsinspektsioon teostab samuti vajadusel detailsemaid *ad hoc* tüüpi analüüse, mille eesmärk on hinnata fokuseeritult konkreetset riskivaldkonda ühes või mitmes investeeringusühingus.

3.3.3. Turuosaliste kohapealne kontroll

Väärtpaberitur

Väärtpaberituru järelevalve fookuses oli 2006. aastal emitentidega seotud isikute tehingutest teavitamine ja emitentide majandusaruannete vastavus kehtivatele nõuetele.

2006. aastal pöörati tähelepanu emitentide teadlikkuse suurendamisele emitentidega seotud isikute poolt tehtud tehingute teavitamise vajadusest, kuivõrd alates 2005. aasta II kvartalist kehtib uus sellekohane teavitamisnõue. Emitentidele tuletati meelde nõudeid sisereeglite koostamisel ja *insiderite* nimekirjade pidamisel. Eraldiseisvat tähelepanu pöörati emitentide käitumisele avalike ettevõtetenä.

Sarnaselt 2005. aastaga oli põhjalikuma järelevalve all emitentide poolt õigusaktide alusel nõutud teabe avalikustamine Tallinna Börsi infosüsteemi ja muu meedia vahendusel. Läbiviidud menetlused olid peamiselt seotud emitentidepoolse esmase informatsiooni mittenõuetepärase avalikustamisega.

Finantsaruandluse osas oli 2006. aastal põhirõhk emitentide vahearannete kontrollimisel. Tulenevalt emitentide poolt avalikustatud vahearannete ebaühtlasest tasemest oli teostatud kontrolli eesmärgiks esitatavate aruannete kvaliteedi tõstmine, et seeläbi suurendada väärtpaberituru usaldusväarsust ja stabiilsust.

2006. aastal alustati Finantsinspektsioonis automaatse turukuriarvituste tuvastamise järelevalvesüsteemi loomisega, mis arendatakse välja väärtpaberitehingutest teavitamise süsteemi ja tehingu poolte kohta kogutava informatsiooni baasil. Sarnased süsteemid on kasutusel enamikes Euroopa Liidu finantsjärelevalve asutustes ning need annavad võimaluse tuvastada võimalikke turumanipulatsioone ja -kuritarvitusi.

Pangad

2006. aasta jooksul teostas Finantsinspektsioon kohapealseid kontrollid ja inspekteerimisi järgmistes krediidasutustes: AS-is Hansapank, AS-is SEB Eesti Ühispank, Balti Investeeringute Grupi Pank AS-is, AS-is Eesti Krediidipank ja Tallinna Äripanga AS-is. Lisaks tutvuti Nordea Bank Finland PLC Eesti filiaali tegevusega. Kõrgendatud tähelepanu pöörati laenu- ja infotehnoloogia (IT) valdkondadele ning rahapesu tõkestamise protseduuride täitmisele. Muuhulgas hinnati pankade tegevust rahvusvaheliste sanktsioonide subjektideks olevate isikute tuvastamisel. Aasta jooksul toimunud kohapealsete kontrollide käigus hinnati:

- krediiditegevust, krediidiriski juhtimist ja krediiditegevusega seotud aruandlust;
- likviidsuse juhtimist;
- planeerimist IT valdkonnas, IT-organisatsiooni;
- probleemide ja intsidentide haldust;
- talitluspidevuse tagamist;
- operatsioonilisi riske krediiditegevuse valdkonnas;
- siseauditi tegevust;
- juhtkonna tegevust ja juhtkonnale suunatud raporteerimist;
- rahapesu tõkestamise protseduuride täitmist;
- protseduure suhete loomisel mitteresidentidest klientidega.

Kindlustusseltsid

2006. aastal viidi kohapealsed kontrollid läbi QBE Kindlustuse Eesti AS-is ja Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS-is. Kindlustustegevuse kontrollimisel pööras Finantsinspektsioon 2006. aastal põhitähelepanu kindlustuskahjude käsitlemisele, samuti oli tähelepanu keskmes kindlustusseltside sisekontrolli süsteemi ja infotehnoloogia valdkonna korraldamine ning kindlustustehniliste eraldiste adekvaatsus.

Kindlustusvahendajad

2006. aastal teostas Finantsinspektsioon kohapealse kontrolli SEB Ühisliingu Kindlustusmaakler AS-is. Kontrollimisel selgitati, kuidas toimub kindlustusvõtja kindlustushuvi väljaselgitamine kindlustusmaakleri poolt ning kliendiandmete säilitamine.

Fondivalitsejad ja investeerimisfondid

2006. aastal viidi kohapealne kontroll läbi AS-is Trigon Funds. Kohapealse kontrolli käigus keskenduti järgmistele valdkondadele:

- investeerimisfondi puhasväärtuse arvutamine;
- investeerimisfondi puhasväärtuse arvutamise sisemiste protseduuride piisavus ja täitmine.

Investeerimisühingud

2006. aasta jooksul viis Finantsinspektioon kohapealse kontrolli läbi AS-is Suprema Securites ja AS-is Aurora Access Securities.

Läbiviidud kohapealse kontrolli teostades oli põhitähelepanu sisekontrollisüsteemide piisavusel ja riskijuhtimise kontrollifunktsioonide toimimisel kriisistsenaariumi realiseerumise korral.

3.3.4. Rahapesu tõkestamine

Kohapealsed kontrollide käigus oli peamine rõhk protseduuride kontrollimisel, kuidas toimub pankades suhete loomine madala maksumääraga piirkondades registreeritud mitteresidentidest klientidega ja nende vahendite haldamine. Eelkõige keskenduti klientide isikusamasuse, lõpliku kasusaaja, tegeliku majandustegevuse ja kaasatud vahendite päritolu tuvastamiseks rakendatud kontrolliprotsessidele ning erinõuetele mitteresidentidest klientide tegevuse jälgimiseks. Lisaks hinnati kohapealsete kontrollide käigus rahapesu andmebüroo kontaktisiku tegevust ja rakendatud kontrollimehhanisme kahtlaste ja ebaarilike asjaolude tuvastamiseks ning rahvusvaheliste sanktsioonide subjektiks olevate isikute tuvastamiseks rakendatud protseduure.

Kohapealsed kontrollid toimusid AS-is Eesti Krediidipank, AS-is Suprema Securities, AS-is SEB Eesti Ühispank ja AS-is Hansapank.

Korduvalt oli fookuses e-raha edasimüüjate tegevusega seonduvad probleemid ning e-raha asutuste tegevuse õiguspärasuse kontroll. E-raha asutuste tegevuse õiguspärasuse hindamiseks pööruti selgituste saamiseks prokuratuuri poole.

Rahapesu tõkestamise valdkonna regulatiivse keskkonna peamine mõjutaja on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu poolt 26. oktoobril 2005. aastal vastu võetud direktiiv 2005/60/EÜ „Rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta“ (nn kolmas rahapesu tõkestamise direktiiv). Direktiivi rakendamisega seonduvate õiguslike ja järelevalveliste küsimuste koordineerimiseks moodustati rahandusministeeriumi eesvõttel vastav valitsuskomisjon, mille koosseisu kuulub Finantsinspektiooni juhatuse liige ning mille töös osaleb ka Finantsinspektiooni rahapesu tõkestamise valdkonna juht. Rahapesu tõkestamise ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonna probleemidele efektiivse lahenduse leidmine eeldab pidevat koostööd seotud asutuste ja isikute vahel. Alates 2006. aasta lõpust osalevad Finantsinspektiooni esindajad uue rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse väljatöötamiseks loodud töögrupi töös. 2006. aastal kohtusid Finantsinspektiooni esindajad regulaarselt prokuratuuri, keskkriminaalpolitsei, sealhulgas keskkriminaalpolitsei Rahapesu andmebüroo töötajatega. Kohtumiste eesmärk oli seisukohtade selgitamine ja ühiste prioriteetide kaardistamine. Lisaks osalevad Finantsinspektiooni vastava ala töötajad Pangaliidu rahapesu tõkestamise toimkonna tegevuses.

3.4. Finantsteenuste läbipaistvus ja tarbijapoliitika

3.4.1. Finantsinspektsiooni prioriteedid ja vahendid tarbijate harimiseks

Finantsteenuste läbipaistvus ja tarbijapoliitika

Finantsinspektsiooni 2006. aasta oluliseks prioriteediks oli finantsteenuste tarbijate teadlikkuse tõstmine ja harimine. Haritumat tarbijaskonda nõuab üha enam arenenud finantsteenuste turg, uued tooted ja teenused, mis omavahel põimuvad ning mille tarbimine on kaasajal vältimatu. Üldise elatustaseme paranedes kasvavad jõudsalt nii laenuvõtmine kui ka investeerimine, samuti soov saavutatud elustandardit riskide vastu kindlustada.

2006. aastal kasvas Finantsinspektsiooni roll tarbijate harimises varasemate aastatega võrreldes oluliselt. Inspektsioon avas tarbijatele mõeldud veebilehe www.minuraha.ee, kuhu on koondatud info ja soovitused peamiste finantsteenuste kohta. Tarbijale mõeldud veebiküljelt leiab vastused kindlustamise, investeerimise ja pensionipõlveks säästmise, laenamise ning teiste pangateenustega seotud küsimustele. Tarbijaveeb www.minuraha.ee kajastab põhjalikult finantsteenuste tarbijate õigusi ja kohustusi teenuste kasutamisel ning viitab asjaoludele, millele tuleks kindlasti enne lepingu sõlmimist tähelepanu pöörata. Kasulikku taustainformatsiooni leiab tekkinud probleemide ja vaidluste korral. Veebilehe www.minuraha.ee avamine ning arendamine aitab läbi finantsteenuse tarbija harimise kaasa Finantsinspektsiooni järelevalveliste eesmärkide saavutamisele.

Tarbijatele suunatud ja finantsjärelevalve poolt pidevalt täiendatava veebilehe loomise vajadust kinnitasid Finantsinspektsiooni poolt Faktum&Ariko uuringukeskuse poolt läbi viidud eratarbijate finantsalase teadlikkuse taset kaardistanud uuringu tulemused. Uuringust selgus, et finantsteenuste tarbija on üksikjuhul informeeritud, kuid tal puudub terviklik arusaamine finantsteenuste turust. Probleemiks on info esitusviis, mistõttu on tarbijatel raske aru saada ühe või teise teenuste tingimustest. Enamiku teenuste puhul on probleemiks, et see, mida tarbija teab teenuse tingimustest ja kliendi õigustest ja kohustustest, toetub praktilistele teadmiskildudele, tuttavate kogemustele ja moodustab vaid murdosa olulisest teabest. Tarbijad ootavad uuringu andmetel algaja tasandil seostatud ja süsteemset käsitlust. Tarbijatel on samuti ebamäärane arusaamine oma õigustest ja enda õiguste kaitsmise võimalustest. Ka riigi garantiisid või nende puudumist pigem oletatakse kui teatakse. Sellises olukorras kaldub üks osa tarbijaid riske üle- ja teine alahindama.

Tarbijauuringu tulemustele toetudes püstitas Finantsinspektsioon tarbijaveebi peamiseks eesmärgiks kirjeldada arusaadavalt omavahel sageli läbipõimunud finantstooteid ja teenuseid, tõstes seeläbi tarbijate teadlikkust teenuste olemusest, tingimustest ning nende ees seisvatest valikuvõimalustest. Tarbijaveeb täidab ka nõustamisfunktsiooni. E-posti teel saab pöörduda Finantsinspektsiooni poole täiendavate finantsteenuseid puudutavate küsimustega. Tarbijaveebi arendamine on suunatud aktiivse suhtluskeskkonna loomisele ning pidevalt uuenevale aktuaalsele infole.

Kindlustustingimuste läbipaistvuse tagamine

Finantsinspektsiooni üheks eesmärgiks kindlustusvaldkonnas on tagada kindlustustingimuste selgus ja kerge loetavus ning kindlustusvõtja võimalus hinnata kindlustuslepingu sõlmimisega kaasneva kindlustuskaitse ulatust ja selle vastavust tema kindlustushuvile. Sellest lähtuvalt kehtestas Finantsinspektsioon 2006. aastal soovitusliku juhendi „Üldnõuded kindlustuslepingutele“. Juhendiga antakse kindlustusseltsidele juhised kindlustuslepingute, sealhulgas lepingu tüüpitingimuste väljatöötamiseks ning avaldamiseks. Juhiste järgimine peaks tagama kindlustusvõtjale suurema selguse ja parema võimaluse hinnata kindlustuslepingu vastavust tema kindlustushuvile. Juhendi eesmärgiks on luua olukord, kus erinevate kindlustusseltside lepingud on tarbija jaoks lihtsalt võrreldavad, et enda jaoks oma kindlustushuvile vastavatest kindlustuslepingutest soodsaim välja valida. Juhend jõustub alates 1. juunist 2007.

3.4.2. Finantsinspektionile esitatud tarbijate pöördumised

Pensionifondi valitsemise teenuse optimaalne hind

Finantsinspektion analüüsis 2006. aastal põhjalikult kohustuslike pensionifondide hinna kujunemise tingimusi ning asus seisukohale, et kohustuslike pensionifondide turul esinevad tõrked, mis on takistuseks maksimaalselt kuluefektiivse kohustusliku kogumispensioni süsteemi toimimisel.

Finantsinspektioni hinnangul on süsteemi kuluefektiivsust võimalik tõsta ühelt poolt läbi turu liberaliseerimise, sh läbi pensionikoguja õiguste suurendamise teenuse pakkuja vahetamisel ning teiselt poolt on põhjendatud riigipoolne järk-järguline ja senisest tugevam sekkumine teenuse hinnakujundusse. Analüüs ja selle põhjal tehtud ettepanekud pensionifondide regulatiivse keskkonna muutmiseks on esitatud rahandusministrile.

Finantsinspektioni tegevuse alused ja pädevus on reguleeritud finantsinspektioni seaduses ja teistes kindlustusseltside ja pankade tegevust reguleerivates õigusaktides. Õigusaktide kohaselt ei ole Finantsinspektioni pädevuses finantsteenuste tarbijate kaebuste sisuline lahendamine. Finantsinspektion saab anda oma sõltumatu hinnangu tekkinud olukorrale ning vajadusel algatada vastavalt õigusaktides sätestatule järelevalvemenetluse panga või kindlustusseltsi suhtes eesmärgiga tagada finantsteenuste turu läbipaistvus ja usaldusväarsus. Finantsteenuste tarbijate pöördumiste registreerimise ja süstematiseerimise alusel on inspektionil ülevaade finantsteenuste turu peamistest konfliktikohtadest ja nende esinemissagedusest.

Võrreldes 2005. ja 2006. aasta jooksul Finantsinspektionile laekunud kaebusi, avaldusi ning muid pöördumisi, on oluliseks muutuseks kindlustusteenuste ja pangateenuste osas nende omavahelise osakaalu märgatav muutus. 2005. aastal esitati kaebusi kõige rohkem vabatahtliku sõidukikindlustuse ja kohustusliku liikluskindlustuse valdkonnas, pankade poolt pakutavate teenuste ja investeerimisteenuste tarbimisel esitatud pöördumiste osakaal oli oluliselt väiksem. 2006. aastal oli enamik pöördumisi seotud pangateenustega – eelkõige laenu- ja krediitototeid ning arveldusteenuseid puudutavates valdkondades. Selle üheks põhjuseks on kindlasti kiire majanduskasv, mis on loonud suurema nõudluse investeerimis- ja rahastamisteenuste järele.

Pangateenuste tarbimisel esilekerkinud probleemid teenuse pakkuja ja kliendi vahel olid peamiselt seotud laenulepingute tingimuste erineva tõlgendamisega või oli klient enne laenu- või krediitilepingu sõlmimist poolte õiguste ja kohustustega tutvunud pealiskaudselt. Arveldusteenuste puhul olid probleemid seotud sularahaautomaatide kaudu tehtud tehingute, igapäevaste arvelduste ja pankade teenustasude läbipaistvuse temaatikaga.

Kindlustusteenuste puhul põhjustas arusaamatusi ja vaidlusi peamiselt kindlustustingimuste erinev tõlgendamine lepingu- poolte poolt või oli klient poolte õiguste ja kohustustega enne kindlustuslepingu sõlmimist tutvunud pealiskaudselt. Vabatahtlikku sõidukikindlustust (kaskokindlustust) puudutanud vaidlused olid seotud peamiselt kahjustatud vara taastamisväärtuse määramisega, kahju hüvitamise tähtajaga ja kahju hüvitamata- jätmisega kindlustusseltside poolt.

Finantsinspektsioonile 2006. aastal esitatud pöördumiste arv teenuseliikide lõikes:

Tabel 8

Teenuse liik	Pöördumiste arv
Varakindlustus	16
Laen/krediit	10
Arveldused	10
Investeeringud	9
Elukindlustus	7
Hoiused	3
Pension	3
Liikluskindlustus	3
Tsiviilvastutuskindlustus	2
Reisikindlustus	2
Õnnetusjuhtumikindlustus	2
Pangakaardid	1
Muud teenused	4
Kokku	72

Finantsinspektsioonile 2006. aastal esitatud pöördumiste arv teenusepakkujate lõikes:

Tabel 9

Teenuse pakkuja	Pöördumiste arv	Turuosad oma sektoris 2006. a
AS Hansapank	13	53,0%
AS SEB Eesti Ühispank	8	24,0%
ERGO Kindlustuse AS	8	26,0%
Seesam Rahvusvaheline Kindlustus AS	6	19,0%
IF Eesti Kindlustuse AS	5	36,0%
LHV AS	4	7,0%
Sampo Pank AS	3	9,8%
Balti Investeeringute Grupi Pank AS	3	0,5%
Nordea Bank Finland PLC Eesti filiaal	3	8,0%
SEB Ühispanka Elukindlustus AS	2	25,0%
Salva Kindlustuse AS	2	12,0%
Seesam Elukindlustuse AS	1	6,0%
Krediidipank AS	1	1,5%
Hansa Elukindlustuse AS	1	42,0%
AS Tallinna Äripank	1	0,5%
AS SBM Pank	1	0,2%
Inges Kindlustus AS	1	4,0%
AS E-Kindlustus Kindlustusmaakler	1	8,0%
Teised pakkujad	8	
Kokku	72	

Märkus: turuosad on esitatud ümardatuna

Pöördumiste dünaamika:

Tabel 10:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Pangad	-	-	26	12	16	28	36
Kindlustus	232	86	49	29	41	42	30
Muud	-	-	-	5	1	4	6
Kokku	232	86	78	46	58	74	72

3.5. Tegevus regulatiivse keskkonna kujundamisel

3.5.1. Ülevaade regulatiivse keskkonna kujundamisest

Finantsinspektsiooni ülesandeks õiguskeskkonna kujundamisel on eeskätt teha ettepanekuid ja anda hinnanguid nii kehtivate seaduste muudatuste kui ka uute väljatöötatavate määruste eelnõudele.

Finantsinspektsiooni initsiatiivil töötati 2006. aastal välja viis rahandusministri määruse eelnõud:

- **Nõuded investeerimisfondi kohta avaldatavale teabele ja reklaamile.**

Ettepanek vastava rahandusministri määruse kehtestamiseks on tehtud eesmärgiga sisustada investeerimisfondide seaduses antud üldised nõuded investeerimisfondide poolt avaldatavale teabele ja reklaamile ning anda juhised avaldatava teabe koostamise ja avaldamise korraldamiseks.

- **„Nõuded avaliku lepingulise investeerimisfondi osakute avaliku pakkumise prospektile ja lihtsustatud prospektile ning nendes sisalduvate andmete loetelu“ muutmise määruse eelnõu.**

Määruse eelnõu väljatöötamise ajendiks on soov harmoneerida Eesti õigusega Euroopa Liidu Komisjoni soovitus 2004/384/EC ning kehtestada nõuded nn eurofondidele pakkumise prospektides ühtsete põhimõtete kohaselt fondi kogukulukuse määra arvutamiseks. 2005. aasta juulis avaldatud Euroopa Liidu väärt-

paberijärelevalve komitee raporti kohaselt on eelnimetatud soovitus oma siseriiklikusse õigusesse üle võtnud enamik Euroopa Liidu liikmesriike. Sellest tulenevalt on mõistlik tagada samaväärne teave ka Eesti investoritele.

- **Turumanipulatsiooni iseloomuga käitumise tunnuste ja turumanipulatsiooni tuvastamisel arvestatavate asjaolude näidisloetelu.**

Ettepanek kehtestada väärtpaberituruseaduse § 188¹⁵ lõike 3 alusel rakendusakt on tehtud eesmärgiga esitada turumanipulatsiooni iseloomuga käitumise tunnuste ja turumanipulatsiooni tuvastamisel arvestatavate asjaolude näidisloetelu.

- **Väärtpaberitehingutest Finantsinspektsiooni teavitamise kord.**

Finantsinspektsioon on Rahandusministeeriumile edastanud väärtpaberituruseaduse § 91 lõike 6 alusel koostatud määruse projekti ning teinud lähtuvalt väärtpaberituruseaduse §-st 91 ettepaneku kehtestada kord Finantsinspektsiooni teavitamiseks väärtpaberitehingute sooritamisest. Eelnõus esitatakse väärtpaberitehingutest teavitamisel esitatavate andmete loetelu ja kord ning täpsustatakse teavitamise põhimõtteid, sisule ja ulatusele esitatavaid nõudeid.

- **Lepinguriigi kindlustusandja filiaali aruannete ja esitamise tähtaegade kehtestamine.**

Eelnõu esitamise ajendiks on soov kehtestada EL riikide kindlustusandjate Eesti filiaalidele aruandluskohustus. Vastava aruandluse koostamise ja tingib inspektsioonipoolne vajadus omada operatiivset ülevaadet Eesti kindlustusturul pakutavatest kindlustusteenuse mahtudest. Eelnõu koostamisel on aluseks võetud Kolmas kahjukindlustuse direktiiv 1992/49 EMÜ art 44 ja Elukindlustuse direktiiv 2002/83/EÜ art 49 ning Siena Protokollis (DT/F/182/97) kindlustusandjate rahvusvahelise tegevuse kohta kogutava statistilise teabe sisu ja maht.

Ühtegi eeltoodud määrustest ei ole eelnõu alusel seisuga 1. märts 2007 veel kehtestatud.

2006. aastal edastati Finantsinspektsioonile hinnangu andmiseks ja kooskõlamiseks kokku kakskümmend seadusemuudatuse ja määruse eelnõud.

Ühe oma prioriteedina jätkas inspektsioon 2006. aastal ettevalmistusi krediidasutuste ja investeerimisühingute riskitundlikuma kapitali adekvaatsuse raamistiku Basel II rakendamiseks. **Krediidasutuste seaduse ja Finantsinspektsiooni seaduse muutmise** tingis vajadus harmoneerida Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ Eesti õigusega, kehtestades krediidasutustele uue kapitalinõuete arvestamise korra. Uus kapitali adekvaatsuse arvestamise kontseptsioon põhineb Rahvusvahelise Arvelduspanga (BIS) juures tegutseva Baseli Pangajärelevalve Komitee poolt välja töötatud ja 2004. aastal vastu võetud kapitali adekvaatsuse raamistikul Basel II. Lõplikult kiideti muudatused Euroopa Parlamendi direktiividega heaks 14. juunil 2006.

Finantsinspektsioon osales krediidasutuste seaduse ning Finantsinspektsiooni seaduse muudatustepanekute väljatöötamises koostöös Rahandusministeeriumi ja Eesti Pangaga. Krediidasutuste seaduse ja Finantsinspektsiooni seaduse muudatused jõustusid alates 1. jaanuarist 2007. Eesti Panga president kehtestas uue krediidasutuste seaduse alusel oma määrusega ka krediidasutuste usaldatavusnormatiivide määruse uue redaktsiooni, mis käsitleb kapitalinõuete arutamise korda Basel II raames.

Uued krediidasutuste kapitaliseerituse nõuded kehtestati lähtuvalt vajadusest rakendada kapitali adekvaatsuse tagamiseks suurema riskitundlikkusega meetodit, sidudes selle pankade enda riskijuhtimise süsteemiga. Uute põhimõtete kehtestamine peaks vähendama regulatiivse kapitali arbitraaži võimalusi.

Kuna Basel II esindab printsipiipõhist regulatsiooni, mis jätab rakendamisel tõlgendamisruumi nii järelevalvele kui ka turuosalistele, pöörab Finantsinspektsioon suurt tähelepanu vastavate soovituslike juhendite väljatöötamisele eesmärgiga suurendada järelevalvetevõime läbipaistvust ja edendada heade tavade juurdumist. Basel II ettevalmistuste raames jätkub Finantsinspektsiooni tihe koostöö turuosalistega, eelkõige sisereitingutel põhinevate kapitalinõuete arvutusmeetodite kasutamiseks valmistuvate pankadega.

Sarnaselt krediidasutustele kehtivatele nõuetele on muutmisel ka investeerimisühingute ja kindlustusseltside kapitali adekvaatsuse arvestamise regulatsioon.

Kindlustusvaldkonna regulatsioonidesse 2006. aastal sisse viidud muudatused ja täiendused olid tingitud eeskätt Euroopa Liidu regulatsioonide ülevõtmisest ja kohandamisest Eesti õigusesse. **Kindlustustegevuse seaduse** täiendused puudutasid kindlustusandja omavahendite miinimumi ja omavahendite normatiivi arvutamisel kasutatavate piirmäärade tõstmist ning rahvusvahelistes finantsaruandluse standardites sätestatud arvestuspõhimõtetest tulenevaid muudatusi raamatupidamisaruannete koostamisel. Olulised täiendused kindlustustegevuse seaduses ja sellega seonduvalt ka liikluskindlustuse seaduses ning liiklusseaduses on tehtud seoses Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu direktiivi 2005/14/EÜ ülevõtmisega. Koos direktiivi harmoneerimisega on kavas korrigeerida liikluskindlustuse lepingu sõlmimise ja kahjude hüvitamisega seotud sätteid, ajakohastada terminoloogiat ja sõnastust ning täpsustada Liikluskindlustuse Garantiifondi regulatsiooni.

2006. aastal alustati **Väärtpaberituru seaduse** kooskõlla viimist Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiviga 2004/39/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta (*MIFID*) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/109/EÜ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele. Paralleelselt seadusemuudatuste sisseviimisega alustati ka *MIFID*-i rakendusdirektiivi ülevõtvat rahandusministri määruse „Organisatsioonilised nõuded ja tegutsemise tingimused investeerimisühingutele“ eelnõu koostamisega.

Finantsinspektsioonile esitati kommenteerimiseks **Hoiu-laenuühistute seaduse ja krediidasutuste seaduse muutmise seaduse eelnõu**, mille uue redaktsiooni väljatöötamisega soovitakse ajakohastada hoiu-laenuühistutele rakenduvaid nõudeid.

Rahandusvaldkonna seaduseelnõude kooskõlastamisel andis Finantsinspektsioon hinnangu ka investeerimisfondide seaduse, Finantsinspektsiooni seaduse, Tagatistfondi seaduse, krediidasutuste seaduse ja kindlustustegevuse seaduse muutmise seaduse eelnõule, mille väljatöötamise peamiseks eesmärgiks oli luua riskikapitalifondi asutamist võimaldav kohane õiguslik keskkond. Samuti sätestatakse eelnõuga kinnisvarafondi fondivalitsejatele mõnevõrra erinev regulatiivne režiim võrreldes teiste fondivalitsejatega.

Finantsinspeksioon edastas ka seisukoha uue Korrakaitse-seaduse eelnõu kohta. Uue seadusega soovitakse laiendada riikliku järelevalve mõistet ning sellest tulenevalt saaks käsitleda ka Finantsinspektiooni korrakaitseorganina, mille ülesandeks on avalikku korda ohustavate sündmuste tõrjumine rahandusvaldkonnas. Finantsinspektiooni suhtes kohaldatakse sel juhul korrakaitseadust Finantsinspektiooni seadusest tulenevate erisustega.

Finantsinspeksioon andis 2006. aastal kooskõlastuse rahandusministri määruse eelnõule „Rahandusministri 16.03.2004 määruse nr 33 „Investeeringusühingu usaldatavusnormatiivid, nende arvutamise ning aruandluse kord“ muutmise ning rahandusministri 12.09.2002 määruse nr. 109 „Investeeringusühingu neto-omavahendite, neto-omavahendite minimaalsuuruse ning püsivate üldkulude arvutamise juhend ja netoomavahendite aruandluse kord“ kehtetuks tunnistamise eelnõu“. Kooskõlastuse andis Finantsinspeksioon ka kahele majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse eelnõule: „Tarbijakaitsealase koostöö määruse rakendamise eest vastutavate pädevate asutuste nimetamine“ ja „Koondumise osaliste käibe arvutamise juhend“. Kooskõlastati ka Eesti Panga presidendi määruse eelnõu „Krediitdiasutuse ja krediitdiasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide rakendamise ja arvutamise kord“.

3.5.2. Aruandluse ühtlustamine ja optimeerimine

Järelevalvelise aruandluse valdkonnas oli 2006. aasta uutele aruandluspõhimõtetele ning uutele aruandevormidele ülemineku ettevalmistuse aeg. Kuigi kehtivates aruannetes märkimisväärseid muudatusi ei tehtud, alustati ettevalmistusi uute, CEBS¹-i poolt välja töötatud finantsaruannete FINREP² ja adekvaatsuse aruannete COREP³ vormide kasutamiseks pangandussektoris. Nimetatud aruandevormide väljatöötamise eesmärk oli ühtlustada Euroopa pangandusjärelevalvete poolt kogutavat aruandlust ning seeläbi hõlbustada infovahetust järelevalvete vahel. Ühtsete aruandevormide kasutamine peaks vähendama rahvusvahelistesse panganduskontsernidesse kuuluvate pankade aruandluskoormust, sest sarnaseid vorme kasutavad eri riikides asuvad grupi ettevõtted saavad oluliselt lihtsamalt infot vahetada ka omavahel. Ühtsed adekvaatsuse aruanded võetakse kasutusele juba 2007. aastal koos Basel II rakendamisega, ühtsete finantsaruannete paketi põhjaruanded – bilanss ja kasumiaruanne – võetakse pangandussektoris kasutusele 2008. aastal.

Samalaadsed arengud toimuvad ka teistes finantsvaldkondades. Investeeringusühingutele kehtestatakse uued aruandevormid 2008 aasta alguses, kindlustussektoris on ühtsed aruandevormid Euroopa tasemel väljatöötamisel ning nende ülevõtmine toimub tõenäoliselt aastatel 2009–2010.

¹ Committee of European Banking Supervisors

² Financial Reporting – CEBS-i poolt välja töötatud ühtne finantsaruannete pakett

³ Common Reporting – CEBS-i poolt välja töötatud ühtne adekvaatsuse aruannete pakett

3.5.3. Finantsinspektsiooni soovituslikud juhendid

Finantsinspektsiooni soovitusliku iseloomuga juhendite eesmärgiks on selgitada finantsvaldkonna tegevust reguleerivate õigusaktide sätteid ning suunata finantsjärelevalve subjekte õigusaktidest tulenevate nõuete kohaselt käituma.

2006. aastal kiitis Finantsinspektsiooni juhatus oma otsusega heaks järgmised soovitusliku iseloomuga juhendid:

Tabel 11

Juhend	Jõustub
Nõuded finantsjärelevalvesubjekti poolt tegevuse edasiandmisele	1. juuni 2007
Üldised nõuded kindlustuslepingutele	1. juuni 2007
Nõuded finantsjärelevalvesubjekti talitluspidevusprotsessi korraldamisele	1. märts 2007

• Soovituslik juhend: Nõuded finantsjärelevalvesubjekti poolt tegevuse edasiandmisele

Soovituslik juhend „Nõuded finantsjärelevalve subjekti poolt tegevuse edasiandmisele (*outsourcing*)” on kehtestatud Finantsinspektsiooni juhatuse otsusega 25. oktoobril 2006 ning jõustub alates 1. juunist 2007. Juhendiga antakse soovituslikud üldise iseloomuga tegevusjuhised järelevalvesubjektile oma tegevuse edasiandmiseks. Tegevuse edasiandmine ehk *outsourcing* tähendab lepingulisel alusel kolmanda isiku-teenusepakkuja teenuste pidevat kasutamist. *Outsourcingu* puhul ostetakse sisse tegevusi ja toiminguid, mis on ettevõtte poolt klientidele teenuse osutamiseks hädavajalikud ning mida tavaolukorras teostaks ettevõtte ise. Edasiantavate tegevuste hulka võivad muuhulgas kuuluda näiteks IT- tarkvara arendamine ja hooldamine, IT infrastruktuuri hooldamine, investeringute juhtimine, turundus, füüsilise turbe tagamine, sularaha käsitlemine, personaliarvestus, siseaudit jne. Tegevuse edasiandmisega kaasneb oht kao-

tada kontroll edasiantud tegevuse üle, osaliselt ka oskusteabe ja olulise informatsiooni üle, samuti tekib selles majandustegevuse valdkonnas suurem või väiksem sõltuvus teenusepakkujast.

Riskide määratlemiseks, juhtimiseks ja maandamiseks on vajalik selgete reeglite olemasolu, efektiivne riskijuhtimine, plaanid äritegevuse jätkuvuse tagamiseks ettenägematutes olukordades, selged ja sobivad tegevuse edasiandmise lepingud. Järelevalvesubjekt peab iga tegevuse edasiandmise lepingu sõlmimisel määratlema sellega kaasnevad riskid ja rakendama vajalikke, sobivaid ning piisavaid abinõusid selliste riskide vähendamiseks. Järelevalvesubjektidel tuleb oma tegevuse stabiilsuse ja läbiipaistvuse tagamiseks ning tegevuse riskide vähendamiseks kehtestada sisemised tegevusjuhised ja -eeskirjad, mis reguleerivad tegevuse edasiandmise protsessi. Teenusepakkuja peab suutma vajadusel põhjendada, miks ta mõnda juhendi punkti ei rakenda või teeb seda osaliselt.

• Soovituslik juhend: Üldised nõuded kindlustuslepingutele

Soovituslik juhend „Üldnõuded kindlustuslepingutele” on kehtestatud Finantsinspektsiooni juhatuse otsusega 1. novembril 2006 ning jõustub alates 1. juunist 2007. Juhendiga antakse kindlustusseltsidele juhised kindlustuslepingute, sealhulgas lepingu tüüptingimuste väljatöötamiseks ning avaldamiseks. Juhiste järgimine peaks tagama kindlustusvõtjale suurema selguse ja parema võimaluse hinnata kindlustuslepingu vastavust tema kindlustushuvile. Eesmärgiks on luua olukord, kus erinevate kindlustusseltside lepingud on tarbija jaoks lihtsalt võrreldavad, et oma kindlustushuvile vastavatest kindlustuslepingutest soodsaim välja valida. Juhendis toodud soovitude järgimisel tagatakse tarbijate huvide kaitse, lähtudes asjaolust, et tarbijaid tuleb käsitleda nii materiaalse võimekuse kui ka kindlustusalaste teadmiste ja kogemuste poolest kindlustussuhtes nõrgema osapoolena.

• Soovituslik juhend: Nõuded finantsjärelevalvesubjekti talitluspidevusprotsessi korraldamisele

Soovituslik juhend „Nõuded finantsjärelevalve subjekti talitluspidevuse protsessi korraldamisele” on kehtestatud Finantsinspektsiooni juhatuse otsusega 6. detsembrist 2006 ning juhend jõustus alates 1. märtsist 2007. Juhendiga on järelevalvesubjektidele antud soovituslikud üldise iseloomuga tegevusjuhised ja suunised talitluspidevusprotsessi korraldamiseks ning talitluspidevusplaanide väljatöötamiseks, arvestades vastava tegevusala

rahvusvahelist tava ja praktikat ning rahvusvaheliste organisatsioonide soovitusi. Talitluspidevuse planeerimise kaudu kindlustavad finantsteenuste pakkujad oma tegevuse halduse või taastamise, sealhulgas teenused klientidele erakorraliste sündmuste puhul. Juhendi eesmärgiks on aidata kaasa ühesuguse arusaamise kujundamisele kõigis järelevalvesubjektides talitluspidevusplaanide loomise ja haldamise kohta. Toimiv talitluspidevuse planeerimise protsess näitab, et ettevõtja on valmistunud võimalikeks temast sõltumatuteks katkestusteks äritegevuses ja tal on plaanid oma tegevuse jätkamiseks ning potentsiaalsete kahjude vähendamiseks.

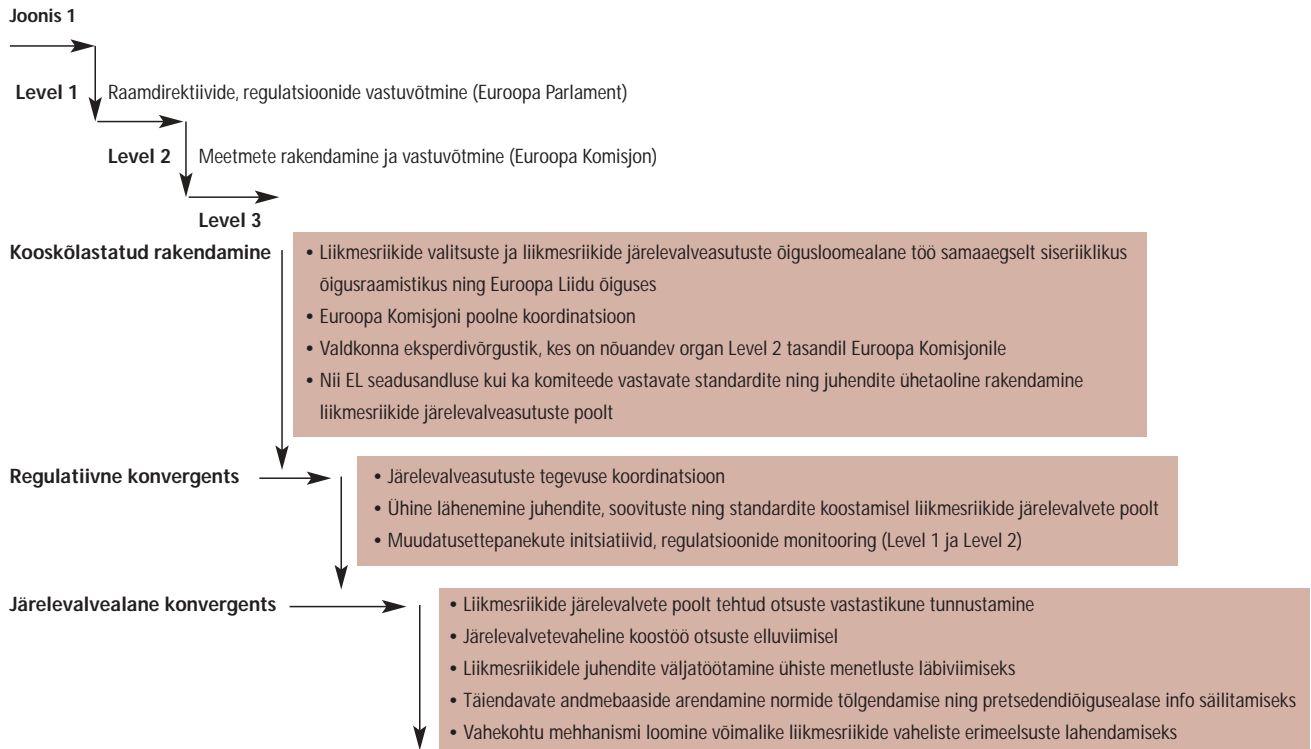
Talitluspidevuse juhendis sisalduvad minimaalsed nõuded, mida järelevalvesubjekt peab talitluspidevuse tagamisel järgima. Sellest tulenevalt peab teenusepakkuja suutma vajadusel põhjendada, miks ta mõnda juhendi punkti ei rakenda või teeb seda osaliselt. Juhendi rakendamise ulatus konkreetse järelevalvesubjekti suhtes sõltub ettevõtja organisatsiooni struktuurist, äritegevuse mahust ja riskitasemest, pakutavate finantsteenuste ja -toodete hulgast ning keerukusest, samuti ettevõtte mõjust finantssüsteemile tervikuna.

3.6. Rahvusvaheline koostöö

Euroopa Liidu liikmesriigina on Eesti finantssektor Euroopa ühte finantsteenuste turu osa, mis tähendab olulise tähelepanu pööramist rahvusvahelise järelevalvelise koostöö arendamisele. Eesti finantsstabiilsus sõltub kõige otsesemalt järelevalvemethodite ühtlustamisest ja tõhusast infovahetusest teiste Euroopa Liidu (EL) liikmesriikidega. Arvestades, et Eestis tegutsevad pangad on lõviosas Skandinaavia panganduskontsernide tütar-ettevõtted, on võtmeküsimuseks koostöö ja infovahetuse korraldamine Rootsi ja Soome järelevalveasutustega. Koostöös saavad ka heakskiidu mudelid, mille alusel annavad pangad hinnangu võetud riskidele ja nende katmiseks vajaliku kapitali suurusele.

Rahvusvahelise järelevalvelise tava ja poliitika kujundamist Eesti finantsturu jaoks vastuvõetavas suunas saab Finantsinspektsioon mõjutada osaledes EL finantssektori järelevalve komiteede töös. Seejuures on põhirõhk tegevusel EL järelevalveasutuste *Level 3* komiteedes: Euroopa Väärtpaberituru Järelevalveasutuste Komitee CESR, Euroopa Kindlustus- ja Pensionijärelevalveasutuste Komitee CEIOPS ja Euroopa Pangandusjärelevalveasutuste Komitee CEBS. Euroopa Komisjoni initsiatiivil on võimalikult suur otsustusõigus viidud ja viimisel nimetatud komiteede tasandile.

Nn. **Lamfalussy raamistiku** (vt joonis 1) loomine 2001. aastal käivitas laialdase järelevalvelase koostöö Euroopa Liidus eesmärgiga seadusloome protsessi tervikpildis korrastada ja tõhustada. Lamfalussy protsessi kolmas tasand ehk *Level 3* hõlmab EL järelevalveasutuste esindajate komiteesid erinevates finantsvaldkondades, komiteede tegevuse peaeesmärgiks on järelevalvetavade ühtlustamine.

3.6.I. Rahvusvaheline koostöö

Euroopa Liidu finantsjärelevalve komiteedes

Finantsinspektsioon osales 2006. aastal kahekümne CESR-i, CEIOPS-i ja CEBS-i töögrupi töös. Finantsinspektsioon on piiritletud oma osaluse ainult nende töörühmadega, mille kaudu me saame avaldada tegelikku mõju Eesti finantsturu jaoks olulistest küsimustes. Võrreldes 2005. aastaga on jäänud töörühmade tegevuses osalemise aktiivsus samaks.

- **Committee of European Banking Supervisors (CEBS)** ehk Euroopa Pangandusjärelevalveasutuste Komitee ülesandeks on nõustada Euroopa Komisjoni pangandusturgu reguleerivate õigusaktide väljatöötamisel, edendada koostööd pangandusjärelevalvet teostavate asutuste vahel ning kindlustada valdkonda puudutavate seaduste kooskõla ja rakendamine liikmesriikides. CEBS-i töös osalemise tulemuseks Finantsinspektsiooni jaoks on eelkõige ühtsete Euroopa Liidu järelevalvetavade siseriiklik kehtestamine ja rakendamine uue kapitali adekvaatsuse raamistiku Basel II kontekstis ning kriisjuhtimisalase võimekuse tõstmine.

CEBS-i kuuest koostööorganist osales Finantsinspektsioon 2006. aastal aktiivsemalt kolme töögrupi töös: kapitali adekvaatsuse direktiivi rakendamisega tegelev töögrupp *Expert Group on Capital Requirement Directive (EGCRD)*; auditeerimise- ning raamatupidamislikele küsimustele keskendunud *Expert Group on Financial Information (EGFI)* ning kapitalijärelevalve praktika ühtlustamisega tegelev töögrupp *Groupe de Contact (GdC)*.

Töörühmad, mille töös Finantsinspektsioon 2006. aastal aktiivsemalt osales:

EGCRD: 2006. aastal jätkus pankade uue kapitali adekvaatsuse raamistiku (Basel II/CRD *Capital Requirements Directive 2006/49/EC*) rakendamisega seotud tehniliste teemade käsitlemine. Töö peamiseks eesmärgiks on tagada kapitali regulatsiooni ühetaoline rakendamine liikmesriikides. Uus raamistik jõustus 31. detsembril 2006. Raamistiku eesmärgiks on tagada läbi paindlikkuse senisest riskitundlikum kapitalinõuete arvutamise meetodika ning ühtlustada kapitalijärelevalve praktikat liikmesriikide vahel.

EGFI: raamatupidamise ja auditeerimise töögrupp analüüsib raamatupidamisarvestuses ja auditeerimistegevuses toimivate arengute mõju pangandussektorile ning osaleb aktiivselt nende arengute kujundamisel. Samuti on raamatupidamise ja auditeerimise töögrupil juhtiv roll järelevalvelise aruandluse ühtlustamisel. Ühtsete aruandluspõhimõtete väljakujundamine hõlbustab oluliselt infovahetust järelevalvete vahel ning lihtsustab aruannete koostamist piiriülestes pangandusgruppides.

GdC: töö on keskendunud kapitalijärelevalve praktika ühtlustamisele ja järelevalvetevahelise informatsiooni vahetamisele, ühiste juhendmaterjalide väljatöötamisele ja tegeleb ka vastava koolituse korraldamisega.

- **The Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors (CEIOPS)** ehk Euroopa Kindlustus- ja Pensionijärelevalvete Komitee ülesandeks on nõustada Euroopa Komisjoni kindlustusturгу reguleerivate õigusaktide väljatöötamisel ning kindlustada vastavate seaduste kooskõla ja rakendamine liikmesriikides. Komitee töörühmades osalemine on oluline eelkõige uue kapitali adekvaatsuse raamistiku – Solventsus II väljatöötamise arengutega kursisolemiseks ning sellest tulenevalt vastava tegevuse õigeaegsel planeerimisel Eesti finantsjärelevalves. Vastava uue kapitali hindamise raamistiku väljatöötamisel osalemine ning selle rakendamine on võrreldav Basel II rakendamisega pangandusvaldkonnas.

CEIOPS-i raames osaleb Finantsinspektsioon nelja alalise eksperttöögrupi töös viiest:

Pillar I, Pillar II, Pillar III ning *Insurance Mediation Expert Group (IMEG)*. Neist kolme eksperttöögrupi – **Pillar I, II ja III** töö on tihedalt seotud uue riskide hindamisel baseeruva kapitali adekvaatsuse raamistiku – **Solventsus II** – väljatöötamisega kindlustusseltsidele. Finantsinspektsiooni eesmärk on tagada, et uus regulatsioon arvestaks ka Eesti kui väikese turu eripäraga. Töögruppide ülesandeks on valmistada ette nõuanne Euroopa Komisjonile Solventsus II direktiivi raamistiku tehniliste meetmete rakendamise osas.

Pillar I peamiseks ülesandeks on kapitalinõuetega seonduvad küsimused. 2006. aastal oli olulisemateks teemadeks solventuskapitali (solvetsus = omavahendid / netokindlustusmaksed) standardmudel, miinimumnõuete kehtestamine ning vastavate mõjuanalüüside koostamine.

Pillar II tegeleb kindlustusandjate juhtimisele seatavate kvaliteetsete nõuete väljatöötamisega ning järelevalvelise tava kujundamisega.

Pillar III töörühma ülesandeks on avalikustamisega seotud küsimused ning järelevalvelise aruandluse ning raamatupidamislike arvestuspõhimõtete ühtlustamine.

IMEG töögrupi peamiseks eesmärgiks on kindlustusvahendajate järelevalve rahvusvahelise koostöö edendamine ning kindlustusvahendajate direktiivi (2002/92/EC) rakendamine.

- **The Committee of European Securities Regulators (CESR)** ehk Euroopa Väärtpaberiturу Järelevalveasutuste Komitee ülesandeks on nõustada Euroopa Komisjoni Euroopa väärtpaberiturу reguleerivate õigusaktide väljatöötamisel, soodustada koostööd väärtpaberijärelevalvet teostavate asutuste vahel ning ühtlustada valdkonda puudutavate seadusandlike aktide sisu ja rakendamine liikmesriikides. **CESR**-i töös osalemise peamiseks eesmärgiks on ajakohase teabe omamine väärtpaberijärelevalveasutuste kehtestatavate nõuete kohta ning nende rakendamine siseriiklike otsuste tegemisel.

CESR-i alalised töörühmad

CESR raames tegutseb 3 alalist töörühma: **CESR-Pol**, **CESR-Fin** ja **Review Panel**. Lisaks alalistele töörühmadele on loodud ajutisi eksperttöörühmi ühe või teise päevakajalise teema läbitöötamiseks.

CESR-i kuuteistkümnest alalisest ja ajutisest töörühmast osales Finantsinspektsioon 2006. aasta jooksul kokku üheteistkümnelt töörühma töös. Neist aktiivsemalt läbipaistvuse (**TEG**), auditi (**ATF**), prospektidirektiivi *Prospectus Contact Group (PCG)*, investeerimisfondide *Investment Management (IM)* ning väärtpaberijärelevalvete koordinaatsiooni (**ECCG**) töögruppide töös.

CESR-POL-i ning selle alamtöögruppide *Surveillance & Intelligence Group (S&I)* ja *Transparency Expert Group (TEG)* töö eesmärk on süvendada CESR-i liikmete koostööd ning koordineeritud regulatsioonide jõustamise alal eesmärgiga suurendada väärtpaberiturу läbipaistvust, efektiivsust ning Euroopa väärtpaberiturу integreeritust tervikuna. **CESR-POL** tegevus keskendub ühtlasi ka turukuritarvituste direktiivi (2003/6/EC *MAD-Market Abuse Directive*) mõjusale rakendamisele ja liikmesriike hõlmava ühtse turukuritarvituste andmebaasi loomisele.

Läbipaistvusdirektiivi *Transparency directive* (2004/109/EC) alusel kehtestatavate rakendussätete osas ettepanekute tegemise eesmärgil tegutses tähtajaline töögrupp TEG. Läbipaistvusdirektiivi kohaselt peab liikmesriikide turgudel kaubeldava väärt-paberiemitendi poolt avalikustatav teave olema kõikide liikmesriikide investoritele lihtsalt kättesaadav ja võrreldav. Töögrupi töö fookuses oli välja töötada vastavad ühised standardid ja ühtlustada arusaamad, milline on finantsjärelevalve roll reguleeritud väärtpaberiturul infosüsteemide üle järelevalve teostamisel. Hetkel toimiv Tallinna Börsi süsteem vastab suures osas CESR-i poolt välja töötatud kvaliteedistandarditele. Läbipaistvusdirektiivi rakendustähtaeg oli 20. jaanuar 2007.

S&I töögrupp vahetab informatsiooni liikmesriikide vahelisel turukuritarvituste ärahoidmise eesmärgil. Peamiseks töövormiks on erinevate turukuritarvitus juhtumite analüüs.

CESR-FIN-i roll on järelevalvepoliitika koordineerimine ning Euroopa väärtpaberialaste aruandlusstandardite (IAS/IFRS) ühetaoline rakendamine Euroopa Liidus.

CESR-FIN-i ajutine töögrupp *Audit Task Force (ATF)* kaardistab reguleeritud väärtpaberiturule kauplemisele võetud emitentide finantsaruannete auditeerimise valdkonnas toimuvaid arenguid. Eelmise aasta prioriteediks oli kaheksanda ühinguõiguse direktiivi (*Directive of European Parliament and the Council on Statutory audit of annual accounts and consolidated accounts, 2006/43/EC*) osas liikmesriikidele soovitude väljatöötamine direktiivi rakendamise osas, keskendudes finantsjärelevalvete võimalikule rollile audiitoritegevuse riikliku järelevalve korraldamisel. Eesti on valinud järelevalvemudeli, kus Finantsinspektsioonil puudub otsene roll vastava järelevalve teostamisel.

CESR-FIN-i teise ajutise töörühma *European Enforcers Coordination Sessions (EECS)* üheks peaülesandeks on tagada reguleeritud väärtpaberiturul kaubeldavate väärtpaberite emitentide finantsaruandluse standardite (IFRS) ühetaoline rakendamine.

Review Panel-i töörühma eesmärk on jälgida väärtpaberivaldkonna direktiivide jõustamise protsessi liikmesriikide poolt. Review Panel on viinud läbi kaks uuringut turukuritarvituste direktiivi (*Market Abuse Directive 2003/6/EC*) ning prospektidirektiivi (*Prospectus Directive 2003/71/EC*) rakendamise kaardistamiseks.

CESR-i ajutised eksperttöörühmad

CESR-i ajutine töörühm *The Markets in Financial Instruments Directive (MiFID)* nõustab Euroopa Komisjoni investeerimisteenuste direktiivi (MiFID – *The Markets in Financial Instruments Directive, 2004/39/EC*) jõustamisel. Direktiivi nõuded on kohustuslikud alates 1. novembrist 2007. a. MiFID sätestab täpsemad ja rangemad nõuded investeerimisteenuste pakkumiseks, samuti peaks suurenenema turgude läbipaistvus ja integreeritus Euroopa tasandil. Samas toob MiFID-i rakendamine kaasa ka halduskoormuse ja kulude suurenemise turuosalistele, kuigi tulu-kulu analüüsid näitavad tervikuna suuremat turgude efektiivsust. Üheks oluliseks teemaks investeerimisteenuste direktiivi jõustamise raames oli 2006. aastal ühise üle-Euroopalise väärt-paberitehingutest raporteerimise süsteemi *Transactions Reporting System (TRS)* käivitamine, mille eesmärgiks on turukuritarvituste tõhus avastamine.

CESR-i ajutine töörühm *Prospectus Contact Group (PCG)* tegeleb prospektimenetlust reguleeriva seadusandluse tõlgendamise ning rakendamise küsimustega. Töögrupi tegevuse eesmärk on kujundada liikmesriikide ühised seisukohad ja juhised prospektidirektiivist (*Prospectus Directive 2003/71/EC*) ja prospektimäärusest (809/2004) tulenevate avalikkustamiskoostööde osas väärt-paberite pakkumiseks avalikkusele või väärtpaberite reguleeritud turul kauplemisele lubamiseks. Eesmärgiks on tagada normide kohaldamise ühtsus kõikides liikmesriikides ning lihtsustada prospektimenetlust finantsjärelevalvetes.

CESR-i ajutine töörühm *Investment Management (IM)* nõustab Euroopa Komisjoni UCITS direktiivi (*Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities 85/611/EC*) ehk nn avatud investeerimisfondide ehk eurofonde käsitleva direktiivi muutmise eelnõu väljatöötamisel eesmärgiga lihtsustada fondide piiriülest pakkumist. Valdav osa Eestis registreeritud fondidest on eurofondid Investeerimisfondide seaduse § 4 tähenduses. Tegemist väga selgelt reguleeritud investeerimistootetega, mis tagab, et Eestis registreeritud eurofond on tunnustatud sellisena ka kõikides teistes liikmesriikides.

3.6.2. Rahvusvaheline koostöö Euroopa Keskpankade süsteemi komiteedes

Koos Eesti Pangaga osaleb Finantsinspektioon Euroopa Keskpanka juures tegutseva pangajärelevalve komitee *Banking Supervision Committee (BSC)* töös. Osalemine Euroopa Liidu finantsstabiilsuse analüüsi – ja infovahetuse protsessis on oluline Finantsinspektiooni analüüsise koostamisel ning koostöö arendamisel järelevalvete ning keskpankadega kriisijuhtimise valdkonnas.

BSC juurde loodud viiest ekspertgrupist osaleb Finantsinspektioon aktiivselt kahe – *Working Group on Developments in Banking (WGDB)* ja *Working Group on Macroprudential Analysis (WGMA)* töös.

WGMA hindab Euroopa Liidu finants- ning pangandussüsteemi stabiilsust läbi iga liikmesriigi makro- ja panganduskoondandmetel baseeruva makroprudentsiaalse analüüsi. 2006. aastal olid peamisteks teemadeks EL finantsstabiilsus ning likviidsusindikaatorid.

WGDB eesmärgiks on eelkõige Euroopa Liidu pangandussektori struktuursete muudatuste analüüsimine ning hindamine.

3.6.3. Rahvusvaheline koostöö ülemaailmsete organisatsioonidega

2006. aastal osaleti *International Association of Insurance Supervisors (IAIS)*, *Bank of International Settlements (BIS)*, sealhulgas **BIS** i Kesk- ja Ida Euroopa Regionaalgrupi *Group of Banking Supervisors from Central and Eastern Europe (BSCEE)* ja *International Organisation of Securities Commission (IOSCO)* töös. Sealhulgas osaleti **IAIS** aastakonverentsil Hiinas, **BSCEE** aastakonverentsil Montenegros ja **ICBS** (*International Conference of Banking Supervisors*) aastakonverentsil Mehhikos.

3.6.4. Rahvusvaheline koostöö rahapesu tõkestamise ja terrorismi rahastamise tõkestamise alal

Rahapesu tõkestamise valdkonna arengute mõjutaja on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu poolt 26.oktoobril 2005. a vastu võetud direktiiv 2005/60/EÜ Rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta.

Finantsinspektiooni esindaja osales 2006. aastal Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee poolt 1997. aastal asutatud rahapesu tõkestamise ekspertkomitee – **MONEYVAL**⁴-i töös neljal korral finantseksperdina, sh Slovakkia hindajana, mille raport kaitsti 2006. aasta septembris. **MONEYVAL** hindab rahapesu tõkestamise meetmete rakendamist **FATF**⁵ meetodikat kasutades nendes Euroopa Nõukogu riikides, mis ei ole **FATF**-i liikmed.

Finantsinspektiooni esindaja osales Hollandi ja Eesti vahelises rahapesuvastaste institutsioonide suutlikkuse tõstmise *Twinning* projekti⁶, koordinatsiooni ja juhtkomitee töös. Projekti käigus koostati rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise strateegia lähtedokument, mis esitati rahandusministeeriumile koos rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise käsiraamatuga. *Twinning* projekti raames korraldas Finantsinspektioon mais 2006 infopäevad finantsjärelevalve ja investeerimisühingute töötajatele, kus lisaks inspektiooni töötajatele osalesid asjatundjad rahandusministeeriumist ja rahapesu andmebüroost. Projekti raames toimus õppevisiit Hollandi Keskpanka ja väärtpaberijärelevalvesse.

⁴ The Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti Money Laundering Measures

⁵ Rahvusvaheline töökond Financial Action Task Force – FATF, mis töötab välja ja propageerib rahapesu tõkestamise norme

⁶ Üleminekutoetuse mestimisprojekt (Transition Facility Twinning project) E04-IB-JH-03 „2004/006-270.04.03 Kompleksprogramm Eesti rahapesuvastaste institutsioonide suutlikkuse tõstmine“

3.7.5. Koostöö välisriikide järelevalvetega

Finantsinspektsiooni prioriteediks on regulaarsete kohtumiste korraldamine ning kontaktide arendamine ning infovahetus Skandinaavia ja Baltimaade finantsjärelevalve asutustega. Seoses Sampo panga omaniku muutumisega on uueks suunaks koostöö tõhustamine Taani järelevalvega. Kindlustusjärelevalves peab Finantsinspektsioon eelkõige oluliseks koostööd Läti ning Leedu, et leppida kokku koduriigi ja asukohariigi (*home-host*) järelevalveprintsipiides.

Olulisemad kohtumised Rootsi finantsjärelevalvega toimusid 2006. aastal kapitali adekvaatsuse direktiivi (Basel II/CAD3) rakendamise seotud teemadel. Kohtuti ühiselt Rootsi Finantsjärelevalvega Rootsi panganduskonternide SEB ja Swedbank-i esindajatega seoses Basel II raames läbiviidavate sisereitingutel põhinevate mudelite (IRB) valideerimisega. Selle koostöös raames teostati Swedbank'i gruppi kuuluva Hansapanga operatsioonilise riski valdkonna hindamine. Täiendati Balti riikide ja Rootsi Finantsjärelevalve vahel sõlmitud Pan-Balti koostööprotokollid Hansapanga grupiga seotud osa. 2007. aastal on eesmärk keskenduda koostöös Rootsi finantsjärelevalvega Swedbank-i riskihindamisealasele tegevusele Hansapanga grupi osas.

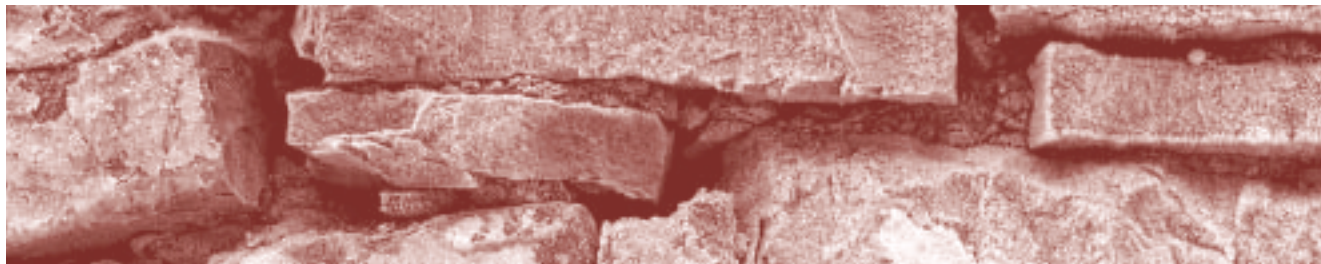
2006. aastal kirjutati alla Sampo ning Nordea grupiülese järelevalve teostamise koostöömemorandumid. Samuti kooskõlastati Sampo ja Nordea grupi panganduse valdkonna riskihinnangu koostamise ajakava. Basel II tegevuste raames lepiti kokku Sampo Panga IRB-mudelite valideerimise ajakava. Koostöös Soome finantsjärelevalvega korraldati 2006. aastal seminar, kus käsitleti Eesti ja Soome finantssektori ja majanduskeskkonna arenguid ja võimalikke riske. Ülepiiriliste finantsgruppide riskihinnangute koostamise raames esitati Soome Kindlustusjärelevalvele ning Soome Finantsjärelevalvele analüüsid AS-i Sampo Elukindlustus, AS-i IF Eesti Kindlustus ja AS-i Sampo Pank tegevuse ja nendega kaasnevate riskide kohta.

Läti ja Leedu järelevalveteasutustega kohtuti 2006. aastal nii pangandus- kui kindlustusjärelevalve teemadel. Koostöös Läti ja Leedu kindlustusjärelevalvetega toimus Tallinnas seminar, kus kaardistati riske ning analüüsiti järelevalve käigus esilekerkinud probleeme. Läti ja Leedu pangajärelevalvega koostöös toimus Tallinnas ühisseminar, kus käsitleti krediidiriski sisereitingutel põhinevate mudelite kasutuselevõtmise ja vastavate menetluste läbiviimisega seotud küsimusi.

Soome Finantsjärelevalve juhtimisel toimus kohtumine Euroopa Liidu riikide ja Venemaa Keskpanga esindajatega, kus arutati Venemaaga võimaliku sõlmitava koostöömemorandumi tingimusi. Üks kohtumine Venemaa Keskpanga esindajaga toimus ka Tallinnas. Koostöömemorandumi allkirjastamiseni pole Vene keskpangaga siiski veel jõutud. Lisaks allkirjastas Finantsinspektsioon Šveitsi kindlustusjärelevalveteasutusega koostööd ja informatsioonivahetust käsitleva koostöömemorandumi, mille vahendajaks oli CEIOPS⁷.

Tihe infovahetus toimus Ameerika Ühendriikide väärtpaberijärelevalvega *U.S. Securities and Exchange Commission* (SEC) ning Kreeka Pangajärelevalvega. Kohtuti ka Itaalia Finantspolitsei esindajatega eesmärgiga koordineerida rahapesu ning terrorismi tõkestamise alast tegevust. Kohtumisel Armeenia Keskpanga esindajatega keskenduti Armeenia finantsjärelevalve loomisega seotud küsimustele kogemuste vahetamise eesmärgil. Kohtumisel Bulgaaria Keskpanga esindajatega anti ülevaade Eesti finantssektorist ja Finantsinspektsiooni moodustamisest ja tegevusest, sarnane kohtumine toimus ka Hiina Pangajärelevalvega.

⁷ Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors

4 • Finantsinspeksiooni 2006. aasta tulude-kulude aastaaruanne

Arvestuspõhimõtted

Finantsinspeksiooni tulude-kulude aastaaruande koostamisel on lähtutud Finantsinspeksiooni seadusest ja Eesti heast raamatupidamistavast, kuivõrd need on Finantsinspeksioonile rakendatavad ja kohaldatavad. Eesti hea raamatupidamistava on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid. Vastavalt Eesti Panga seadusele ei maksa Finantsinspeksioon tulumaksu ega muid majandustegevusega seotud makse riigieelarvesse, välja arvatud füüsiliste isikutega seotud maksud. 1. maist 2004 kehtima hakanud käibemaksuseaduse § 21 tulenevalt on Finantsinspeksioon registreeritud piiratud käibemaksukohuslaseks ja arvestab tasumisele kuuluva käibemaksu Euroopa Ühenduse siseselt soetatud või imporditud kaupade ja teenuste käibelt. Finantsinspeksiooni tulud ja kulud on kajastatud arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Majandustehingud on kirjendatud soetusmaksumuse printsiibi alusel nende toimumise momendil. Tulude-kulude aastaaruanne on koostatud tuhandetes kroonides, kui ei ole eraldi viidatud mõnele teisele vääringule.

Tulude-kulude aruanne (tuhandetes kroonides)

	Lisa	2006	2005
TULUD			
Järelevalvetasud	1	43 231	41 192
Muud tulud	2	463	39
Tegevustulud kokku		43 694	41 231
KULUD			
Tööjõukulud	3	24 768	23 178
Mitmesugused tegevuskulud	4	15 029	16 485
Muud kulud	5	503	418
Tegevuskulud kokku		40 300	40 081
Põhitegevuse tulem	3	3 393	1 151
Finantstulud ja -kulud	6	645	516
Aruandeaasta kasum		4 039	1 667

Tulude-kulude aastaaruande lisad

LISA 1

Järelevalvetasu (tuhandetes kroonides)

	Makstud järelevalvetasud 2006	Osatähtsus %	Makstud järelevalvetasud 2005	Osatähtsus %
Krediidiasutused	27 850	64,4%	26 445	64,2%
Kahjukindlustusandjad	5 421	12,5%	4 248	10,3%
Fondivalitsejad	4 115	9,5%	5 715	13,9%
Elukindlustusandjad	1 990	4,6%	1 727	4,2%
Investeeringisühingud	1 712	4,0%	1 303	3,2%
Kindlustusmaaklerid	2 143	5,0%	1 754	4,2%
Kokku	43 231	100%	41 192	100%

Finantsinspektiooni finantseerimise põhimõtted on sätestatud Finantsinspektiooni seadusega. Järelevalvetasu koosneb kahest komponendist: kapitaliosast, milleks on summa, mis võrdub ühe protsendiga järelevalvesubjekti minimaalsest (neto)omavahendite, omakapitali või aktsiakapitali summast; mahuosast, milleks on summa, mis võrdub rahandusministri poolt Finantsinspektiooni nõukogu ettepanekul kehtestatud protsendiga järelevalvesubjekti varast, kindlustusmaksete kogusummast, arvestusvarast või komisjonitasude kogusummast.

Järelevalvetasu mahuosa määrade kehtestamisel erinevatele järelevalvesubjektide gruppidele arvestatakse nende tegevuse mahtusid ja kasumlikkust ja hinnatakse nende järelevalvele kuuluvat ressursi ning lähtutakse eeldusest, et järelevalvetasu ei oleks subjekti jaoks ülemäära koormav.

Järelevalvetasu kapitaliosa ja mahuosa ettemakse tasutakse Finantsinspektioonile eelarveaastale eelneva aasta 31. detsembriks. Mahuosa lõppmakse tasutakse 30. septembriks.

LISA 2

Muud tulud (tuhandetes kroonides)

	2006	2005
Menetlustasud	261	39
Muud tulud	202	0
Kokku	463	39

Vastavalt Finantsinspektiooni seaduse muudatustele tasub füüsiline isik, juriidiline isik või välismaa äriühingu filiaal, kes taotleb Inspektionilt taotluse läbivaatamist või toimingut sooritamist inspektionile menetlustasu.

Muud tulud kirje kajastab tulu tasuta saadud vara võõrandamisest.

LISA 3

Tööjõukulu (tuhandetes kroonides)

	2006	2005
Palk	18 246	17 033
Maksud	6 162	5 822
Nõukogu tasud	360	323
Kokku	24 768	23 178

Palgakulus sisalduvad peamiselt palgakulu, lisatasud, juhatuse liikmete tasud ja Finantsinspektiooni töötajate arvestuslik puhkusekohustuse suurenemine kasutamata puhkuste osas koos sotsiaalmaksuga summas 100 145 krooni.

Finantsinspektiooni spetsialisti keskmine palk oli 2006. aasta lõpus 21 597 krooni kuus, 2005. aastal oli spetsialisti keskmine palk vastavalt 17 258 krooni. Divisjoni juhi keskmine palk oli 2006. aasta lõpu seisuga 39 400 krooni, 2005. aastal oli see 30 881 krooni kuus. 2006. aastal oli Finantsinspektiooni nõukogu ja juhatuse liikmetele väljamakstud tasu kogusuurus 2 573 tuhat krooni. Töötajatele makstud lisatasud kokku moodustasid 13,3% palgakulust.

LISA 4

Mitmesugused tegevuskulud (tuhandetes kroonides)

	2006	2005
Kinnisvara rent	4 466	4 466
IT süsteemid ja arendus	2 472	4 049
Töölähetus	1 923	1 908
Bürookulu	1 587	1 252
Koolitus	1 079	989
Liikmemaksud	1 053	1 168
Raamatupidamise teenus	780	780
Põhivara rendikulu	518	630
Tarbijateavitus ja reklaam	373	319
Teabeagentuurid	295	291
Personaliotsing	205	478
Õigusabi ja konsultatsioon	195	78
Audiitorkontrolli kulu	83	77
Kokku	15 029	16 485

Tegevuskulud

Kinnisvara rent sisaldab Eesti Pangalt renditud büroopinda üldpinnaga 1 399 m², hinnaga 266 krooni 1 m² kuus, milles sisalduvad kõik büroo haldamisega seotud kulud.

Kulu IT Süsteemid ja arendus kajastab Eesti Pangalt ostetud infotehnoloogia teenust arvestusliku kuluga 30 000 krooni üks kasutaja. Inspeksioon uuendab enda kasutuses olevaid PC tööjaamu 4-aastase intervalliga.

Töölähetusena käsitletakse Finantsinspektiooni esindamisega ja järelevalvelise koostööga seotud lähetusi. Töölähetused olid eelkõige seotud CESR-i, CEIOPS-i, CEBS-i komitee ja alamkomiteede kohtumistega ja koostöö arendamine Euroopa Liidu ja kolmandate riikide järelevalveasutustega. Töölähetuste kuludes kajastatakse ka Eestis registreeritud järelevalvesubjektide välisriigis asuvate tütarettevõtjate järelevalve teostamisega seotud kulusid. Kokku toimus 170 töölähetust.

Bürookulu sisaldab perioodika ja raamatute kulu, tõlketööde, kontoritarvete, nõupidamiste ja esinduskulu, kõnekulu ja transpordikulu.

Koolituskuluna käsitletakse osalemist sise- ja välisriiklikel koolitustel, sh. koolituslähetuste kulu. 2006. aastal moodustas keskmine väliskoolituse kulu 15 691 krooni ja riigisisese koolituse kulu 5 192 krooni. Peamisteks koolitusvaldkondadeks olid kapitaliregulatsiooni arendamine pangandus- ja kindlustussektoris (Basel II, Solvency II), väärtpaberituru järelevalve, juriidilise kompetentsi arendamine ja oluliselt on edendatud ka töötajate keeleõpet.

Liikmemaksud kirjel kajastatakse CESR-i, IAIS-i, BSCEE, CEIOPS-i, CEBS-i aastamaksud.

Raamatupidamiskulu hõlmab inspektiooni kuluarvestust, osalist juhtimisarvestust, palgaarvestust, laenuarvestust, makseid ja arveldusi ning välisarveldusi. Finantsinspeksioon ostab teenust Eesti Pangalt.

Põhivara rendikulu hõlmab inspektiooni poolt makstud renti Eesti Pangale. Finantsinspektiooni kasutuses oleva põhivara, st IT riist- ja tarkvara ning inventari kohta aasta baasil, kusjuures rendi suurus võrdub Eesti Panga vastava põhivara amortisatsiooni määraga. Põhivara soetusmaksumuse määraks on 50 000 krooni.

Tarbijateavituse ja reklaami kulu hõlmab Finantsinspektiooni tarbijaveebi www.minuraha.ee väljatöötamise ja lansseerimise kulu, tarbijatele suunatud infomaterjalide väljaandmise ning Finantsinspektiooni aastaraamatu ja Kindlustuse aastaraamatu kulu.

Teabeagentuuride kulu sisaldab teabeagentuuride kasutustasu ning Finantsinspektiooni interneti kodulehe kulu.

Personaliotsing sisaldab värbamiskulu, mis on ette nähtud seoses personalifirma kaasamisega töökohtade hindamisel, konkreetse isiku testimisel või personaliotsingul.

Õigusabi ja konsultatsioonid kirjel kajastatakse kulusid ekspertide kaasamisele, erakorralistele audititele, õigusarvamustele ja õigusabile seoses Finantsinspektiooni järelevalvetegevusega. Seadustest tulenevalt lasub järelevalvesubjekti suhtes tellitud erakorraliste audiitor- ja õiguslike arvamuste eest tasumise kohustus Finantsinspektioonil.

Audiitorkontrolli kulu kajastab Finantsinspektiooni tulude ja kulude aruande auditeerimisekulu, mida Finantsinspektiooni seaduse § 51 lõike 3 kohaselt auditeerib Eesti Panga audiitor.

LISA 5

Muud kulud (tuhandetes kroonides)

	2006	2005
Hüvitised ja soodustused	307	196
Kultuur ja sport	196	222
Kokku	503	418

Hüvitised ja soodustused on sünnitoetus, erakorraline toetus ja töötajate tervishoiu tagamise ning sportimisega seotud kulutused. Samuti kajastatakse antud kulukirjel töötajatele Finantsinspeksiooni osaluspensioni maksete kompenseerimist 1/3 ulatuses, kuid mitte rohkem kui 10% osaleja aasta brutopalgast.

Kultuur ja sport kirjel kajastatakse inspeksiooni töötajale suunatud ürituste kulu.

LISA 6

Intressitulu on arvestatud 2006. aasta esimesel poolaastal Eesti Panga poolt Finantsinspeksiooni arvelduskonto kuu keskmiselt kontojäägilt. Intressi arvutamise aluseks oli Euroopa Keskpannga hoiuse intressimäär. Alastes kolmandast kvartalist toimub intressiarvestus kvartali baasil. Eesti Pank maksab intressi inspeksiooni arvelduskonto keskmise jäägi alusel ja intressimääraks on eelmise kvartali Eesti Panga välisvaluutareservi tootlus.

BILANSS (tuhandetes kroonides)

VARAD	31.12.2006	31.12.2005
Raha ja pangakontod	79 731	74 005
Järelevalvetasude nõuded	2 073	1 144
Varad kokku	81 804	75 149
KOHUSTUSED JA RESERV		
Võlad töövõtjale	2 603	2 398
Maksuvõlg	828	615
Mitmesugused võlad	6 805	10 349
Tulevaste perioodide tulud	42 890	37 117
Kohustused kokku	53 126	50 479
Reserv	24 670	23 003
Tegevustulem	4 008	1 667
Reserv ja tegevustulem kokku	28 677	24 670
Kohustused, reserv ja tegevustulem kokku	81 804	75 149

Selgitused 2006. aasta bilansile

Raha ja pangakontodel on kajastatud arvelduskonto jääk seisuga 31. detsember 2006 summas 79 731 tuhat krooni.

Järelevalvetasu nõuded on Finantsinspeksioonile laekumata 2007. aasta järelevalvetasu ettemaksed summas 2 073 tuhat krooni.

Võlad töövõtjale sisaldab palgavõlga ja puhkusekohustust.

Palgavõlg hõlmab Finantsinspeksiooni töötajatele väljamaksmata palgakulu summas 1 712 tuhat krooni. Puhkusekohustus kajastab Finantsinspeksiooni arvestuslikku puhkusekohustust töötajate kasutamata puhkuste osas summas 890 648 krooni.

Maksuvõlg kajastab Finantsinspeksiooni maksukohustust seisuga 31.12.2006.

Muud võlad sisaldavad Eesti Panga poolt 2006. aastal kaetud Finantsinspeksiooni kulusid summas 6 805 tuhat krooni, mille Finantsinspeksioon kompenseerib Eesti Pangale 2007. aastal. Finantsinspeksiooni kulud kajastatakse aastaaruandes tekkepõhiselt.

Tulevaste perioodide tulud on kajastatud vastavalt Finantsinspeksiooni poolt esitatud nõuetele 2007. aasta järelevalvetasude ettemakseteatistele summas 42 890 tuhat krooni.

Reserv – Tulenevalt Finantsinspeksiooni nõukogu 27. märtsi 2006. aasta otsusest määrati 2005. aasta tegevustulem summas 1 667 tuhat krooni täies ulatuses reservi. Reservi jääk 2006. aastaks moodustas 24 670 tuhat krooni.

Tegevustulem (kasum) 2006. aastal oli 4 008 tuhat krooni.

5 • Sõltumatu audiitori järeldusotsus

Finantsinspektsiooni nõukogule:

Oleme auditeerinud lehekülgedel 28 kuni 31 esitatud Finantsinspektsiooni 31. detsember 2006 lõppenud aruandeaasta kohta koostatud tulude-kulude aastaaruannet, mis koosneb oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõttest ja muudest selgitavatest lisadest.

Juhatus vastutus raamatupidamise aastaaruande koostamise eest

Juhatus vastutab nimetatud aastaaruande koostamise ja õiglase esituse eest kooskõlas Finantsinspektsiooni seaduse ja rakendatud arvestuspõhimõtetega. Juhatus kohustuste hulka kuulub muuhulgas ka sellise sisekontrolli süsteemi kujundamine, kehtestamine ja haldamine, mis tagab tulude-kulude aastaaruande koostamise ja õiglase esituse ilma pettustest või eksimustest tulenevate oluliste vigadeta. Juhatus kohustus on ka asjakohaste arvestuspõhimõtete valimine ja rakendamine ning põhjendatud raamatupidamislike hinnangute andmine.

Audiitori vastutus

Meie vastutame arvamuse eest, mida avaldame nimetatud tulude-kulude aastaaruande kohta meie auditi põhjal. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et me järgime eetikanõudeid ning planeerime ja viime auditi läbi saamaks põhjendatud kindlust asjaolule, et tulude-kulude aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu.

Audit hõlmab protseduuride läbiviimist eesmärgiga saada tõendusmaterjali tulude-kulude aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta. Sooritatavad auditi protseduurid sõltuvad audiitori hinnangutest, sealhulgas hinnangust riskile, et tulude-kulude aastaaruanne võib sisaldada olulisi vigu, mis tulenevad pettusest või eksimusest. Nimetatud riski hindamisel, eesmärgiga planeerida asjakohaseid auditi protseduure, võtab audiitor arvesse tulude-kulude aastaaruande koostamiseks ja õiglase esitusviisi tagamiseks Finantsinspektsioonis juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid ei anna hinnangut selle toimivuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse ja juhatuse poolt antud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ning tulude-kulude aastaaruande üldise esitusviisi hindamist.

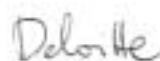
Usume, et meie kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Oleme seisukohal, et tulude-kulude aastaaruanne kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt Finantsinspektsiooni 31. detsembril 2006 lõppenud aruandeaasta majandustulemust kooskõlas Finantsinspektsiooni seaduse ja rakendatud arvestuspõhimõtetega.

Veiko Hintsov
Vannutatud audiitor
23. märts 2007

AS Deloitte Audit Eesti

6. Eesti finantsturu ülevaade

6.1. Majanduskeskkonna areng

2006. aasta kokkuvõttes kasvas Eesti majandus 11,4%. Eesti kasvutempo oli üks Euroopa Liidu kiiremaid, meid edestas vaid Läti oma 11,9%-ni ulatunud majanduskasvuga. Ka eurotsooni 2006. aasta majanduskasv on võrreldes eelmise aastaga kiirenenud, ulatudes 2,6 protsendini. Majanduskasvu kiirenemise tõttu ning hinnastabiilsuse tagamise eesmärgil tõstis Euroopa Keskpank 2006. aasta jooksul baasintressimäära kokku viis korda, 2005. aasta lõpu 2,25%-lt 3,5%-ni 2006. aasta detsembri lõpuks. Peamisteks riskideks Euroopa Liidu majanduskasvu headele väljavaadetele on võimalik naftahindade tõus ning globaalset tasakaalustamatuse ohud.

Eesti 2006. aasta SKP kasv toetus peamiselt suurele sisenõudlusele, mis kasvas püsivhindades 15,1% (2004. ja 2005. aastal vastavalt 9,5% ja 7,4%). Sisenõudluse kasvu põhjustas eelkõige tarbimise ning investeringute, eriti ettevõtete investeringute hüppeline kasv. Suurima panuse tarbimiskulutuste kasvu andsid keskmise palga ja tööhõive kasv, kuid olulist rolli mängis ka endiselt tugev laenuõudlus. Ekspordi roll majanduskasvu mootorina kahanes 2005. aastaga võrreldes kaks korda, seda eeskätt ekspordikasvu olulise aeglustumise tõttu 2006. aasta teisel poolel. Kaupade ja teenuste eksport kasvas impordist aeglase-malt, vastavalt 10% ja 15%. Sellest tulenevalt on kaubavahetuse bilansi puudujääk halvenenud, mis on omakorda viinud jooksevkonto defitsiidi süvenemiseni. 2006. aastal kiirenes ka inflatsioon – 2006. aastal kasvasid tarbijahinnad keskmiselt 4,4% (2005. aastal 4,1%). Tarbijahindade kasvu mõjutasid peamiselt eluasemekulutuste suurenemine ning toidu ja mootorikütuse kallinemine.

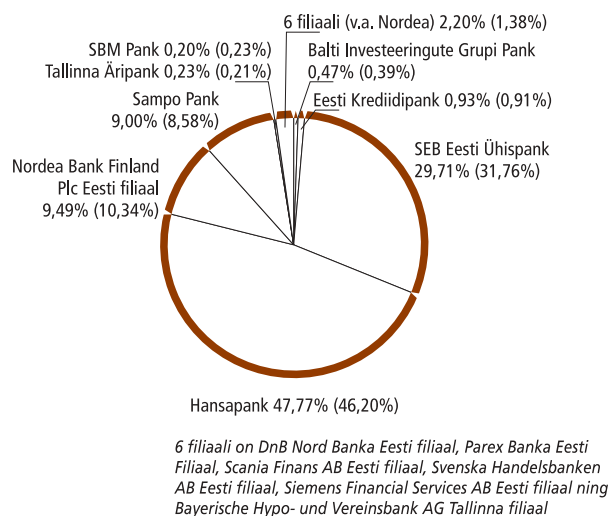
Aasta kokkuvõttes langes tööpuuduse määr 5,9%-ni, sellest madalam oli aasta keskmine töötuse määr viimati 1992. aastal. 2005. aastaga võrreldes suurenes tööga hõivatud inimeste arv ligi 40 000 inimese võrra. Samal ajal vähenes 12 000 võrra töötute arv ja 27 000 võrra mitteaktiivsete tööealiste inimeste arv. Aasta keskmine brutopalk oli 9351 krooni, brutopalgala reaalikasv 11,3% ning netopalgala reaalikasv 12,3%.

6.2. Krediidiasutused

31. detsembri 2006 seisuga tegutses Eesti Vabariigis seitse Eestis litsentseeritud krediidiasutust ja seitse väliskrediidiasutuste filiaali.

2006. aastal oli konkurents laenuurul jätkuvalt tihe. Võrreldes eelmise aastaga on oma turuosa⁸ väljastatud laenude järgi tugevdanud Hansapank ja Sampo Pank ning seda peamiselt SEB Eesti Ühispanga ja Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaali arvelt (vt joonis 1). Samuti on turuosade jagunemisele teatud mõju avaldanud ka viimastel aastatel toimunud uute väliskrediidiasutuste filiaalide aktiivne tegutsemine laenuurul. Eesti kahe suurema panga – Hansapanga ja SEB Eesti Ühispanga – osakaal pangandusturust moodustas 2006. aasta lõpus ligikaudu 78% ning see näitaja ei ole võrreldes eelmise aastaga muutunud.

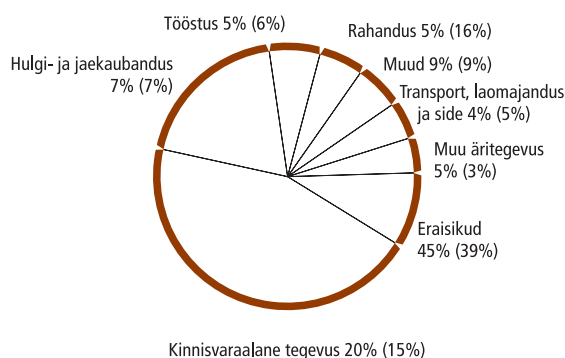
Joonis 1. Pankade turuosad mittefinantssektorile väljastatud laenude järgi seisuga 31.12.2006, sulgudes seisuga 31.12.2005

Laenuportfellis kasvasid enim eraisikulaenuid ning kinnisvarasektori finantseerimine

2006. aastal suurenesid pankade koguvarad 29% ning nende maht 31. detsembri 2006 seisuga moodustas 239,5 miljardit krooni. Klientidele, äriühingutele, eraisikutele, mittetulundusühingutele, valitsussektorile ja finantseerimisasutustele, v.a pankadele antud laenude kasv oli 42% (2005. aastal 36%). 2006. aasta lõpus oli pankade brutolaenuportfelli suurus 177,7 miljardit krooni ehk moodustas 74% koguvaradest.

Joonis 2. Pankade laenuportfelli struktuur majandussektorite lõikes seisuga 31.12.2006, sulgudes seisuga 31.12.2005

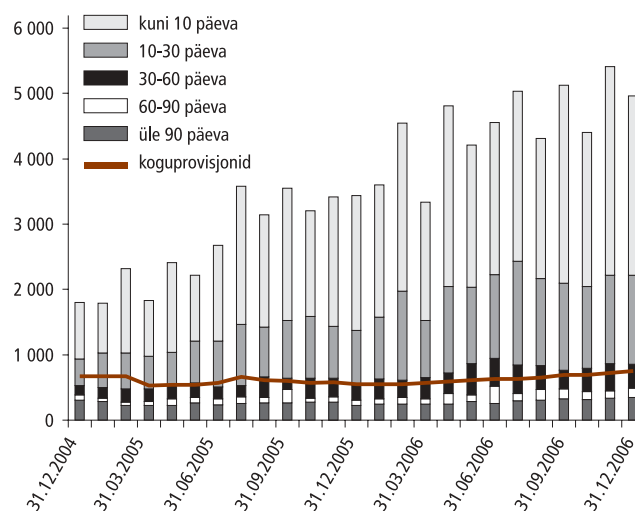
2006. aastal kasvasid pankade poolt väljastatud eluasemelaenuid 63%. Lisaks olid väga kiire kasvuga tarbimislenuid, mille aastakasvuks kujunes 94%. Äriühingute laenuportfell kasvas suuresti tänu kinnisvarasektorile, mille finantseerimise aastakasv oli 85%.

2006. aasta lõpu seisuga moodustasid umbes kaks kolmandikku pankade koondlaenuportfelliga eraisikute laenuid ning kinnisvarasektori finantseerimine, nende sektorite osakaalud olid vastavalt 45% ja 20% (vt joonis 2). Tulenevalt eluasemelaenuid ning äripindade finantseerimise hoogsast kasvust suurenesid aastaga eraisikute laenuid ning kinnisvarasektori finantseerimise osakaalud vastavalt 6 ja 5 protsendipunkti.

Laenuportfelli kvaliteet endiselt hea

Eelmise aasta jooksul püsis laenuportfelli kvaliteet endiselt hea. Üle 60 päeva viivises olevate laenuid osakaal⁹ oli 2006. aasta lõpus 0,3% ning eelmise aastaga võrreldes ei ole see muutunud. Samas olid need viivislaenuid piisavalt kaetud allahindlustega – aasta lõpu seisuga enam kui 1,5-kordselt (vt joonis 3). Koondlaenuportfelliga oli 90% klassifitseeritud nn korras-klassi¹⁰ laenuid. Kahtlased, kardetavad ja lootusetud laenuid kokku moodustasid 2% ning ka see osakaal ei ole võrreldes eelmise aastaga muutunud.

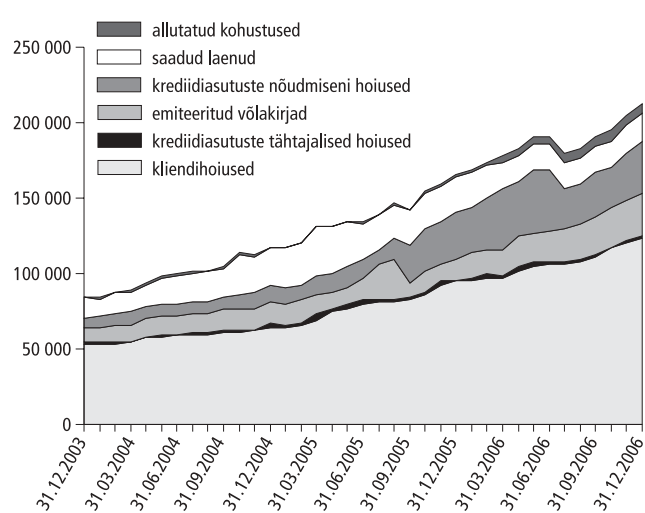
Joonis 3. Pankade viivislaenuid ja koguprovisjonid, mln kr

⁹ Ei sisalda laene krediidiasutustele ja muudele finantseerimisasutustele

¹⁰ Klassifitseerimine vastavalt Eesti Panga presidendi 27.06.2000. a määrusele nr 9

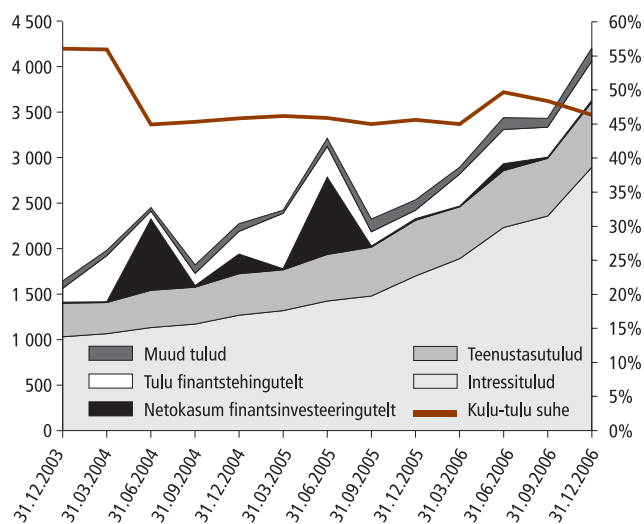
Joonis 4. Pankade ressursid, mln kr

Ressursibaasis kasvavad üha enam emapankade vahendid

2006. aasta lõpuks ulatus pankade koguressursside maht 213 miljardi kroonini, kasvades aastaga 29%. Suurima osa moodustasid endiselt kliendihoiused – 58%, mis kasvasid 2006. aastal 29%. Omapoolse panuse andis ka emapanga poolne finantseerimine eeskätt tähtjaliste hoiuste ning saadud laenude näol (vt joonis 4). Tulenevalt kiirest laenukasvust suurenes aasta lõpuks laenude ja hoiuste suhe 145%-ni, aasta tagasi oli see suhe 132%. Kõrge laenude-hoiuste suhe annab tunnistust sellest, et laenukasvu finantseeritakse üha enam emapankadelt raha kaasamise teel.

Joonis 5. Pankade kvartalitulud (mln kr) ja kulu-tulu suhe (p.s.)

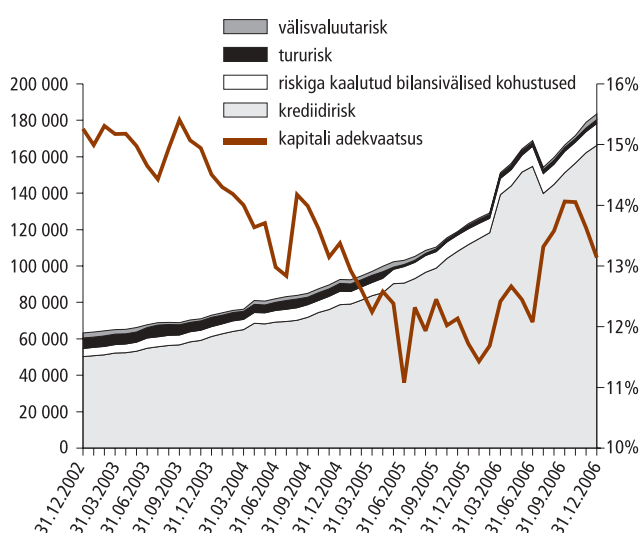

Pankade kasumlikkus tugev

Pankade kasumlikkus oli jätkuvalt tugev. 2006. aastal said pangad soolo baasil ligi 3,6 miljardit krooni kasumit. Võrdluseks: 2005. aasta kasum kokku oli 3,1 miljardit krooni. Nii nagu eelmisel aastal, said pangad ka 2006. aastal tulu peamiselt traditsioonilisest pangategevusest – laenude väljastamisest. Intressitulu osakaal kogutuludest moodustas 2006. aasta lõpu seisuga 69%, kasvades aastaga ligikaudu 2 protsendipunkti võrra (vt joonis 5). Intressitulude kasvu taga oli eelkõige kiire laenukasvu ning baasintressimäära tõusu jätkumine 2006. aasta jooksul. Seoses baasintressimäära tõusutsükli jätkumisega võib oodata pankade intressitulude edasist kasvu ka 2007. aastal. Heale kasumlikkusele viitab ka kulu-tulu suhte näitaja, mis 2006. aasta lõpus oli 46%.

6.3. Kindlustusseltsid

Joonis 6. Pankade riskivarad (mln kr) ja kapitali adekvaatsus (p.s.)

Pankade kapitaliseeritus hea

31. detsembri 2006 seisuga moodustas pankade kapitali adekvaatsuse koondnäitaja 13,14%, mida võib rahvusvahelises võrdluses pidada üsna heaks tulemuseks. Kapitali adekvaatsuse heal tasemel hoidmiseks suurendasid pangad aktsiakapitali ning kaasasid omavahendite koosseisu kasumeid ning allutatud laene. 2006. aastal olid kogu riskivaradeks konverteeritud positsioonidest suurima osakaaluga endiselt krediidiriskiga kaalutud varad – 91%. Võrreldes eelmise aastaga ei ole see osakaal muutunud.

2006. aasta lõpus tegutses Eestis kindlustusandjana kaheksa kahjukindlustusseltsi, viis elukindlustusseltsi ning kindlustusandjana piiri- ja edasikindlustuse alal Eesti Liikluskindlustuse Fond. Filiaalina on Eestis tegutsemas või tegevust alustamas viis välisriigi kahjukindlustuse valdkonnas tegutsevat kindlustusandjat. Piiriülese teenuse pakkujate registrisse on kantud 215 kahjukindlustusteenuse ja 58 elukindlustusteenuse pakkujat.

Kindlustusturu kasv aeglustus

2006. aastal kasvas kindlustusturg 2005. aastaga võrreldes 19,6%. 2005. aastal oli kasv eelneva aastaga võrreldes 25,2%. Kindlustusseltsid kogusid kindlustusmaksed kokku 4,7 miljardit krooni, millest 65,9% moodustasid kahjukindlustuse ja 34,1% elukindlustuse maksed. Nõudeid maksti kindlustusvõtjatele välja 2 miljardi krooni ulatuses.

Tabel 1. Otsese kindlustuse osatähtsus SKPs ja kindlustusmaksed elaniku kohta, 2005–2006

	2006	2005
Otsese kindlustuse osatähtsus SKP-s (%)	2,32	2,29
sh kahjukindlustus	1,53	1,56
elukindlustus	0,79	0,74
Otsesed brutopreemiad elaniku kohta (krooni)	3 535	2 952
sh kahjukindlustus	2 328	2 005
elukindlustus	1 207	947

Kindlustusvaldkonna areng on tihedalt seotud kogu Eesti majanduse arenguga. 2006. aastal toetas kindlustusturu kasvu nn laenukindlustuse müük soodsa olukorra tõttu laenu- ja liisinguturul. Kindlustussektori osakaal SKP-s kasvas jätkuvalt.

Turule tuli kaks uut kahjukindlustusseltsi

Aasta jooksul lisandus kindlustusturule kaks kahjukindlustusseltsi. AS Hansa Varakindlustus sai loa tegelemiseks maismaasõidukite kindlustuse, tulekindlustuse ja loodusjõudude kindlustuse ning muu varakindlustusega ja D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse AS loa õigusabikulude kindlustuse pakkumiseks. Hansa Varakindlustuse ainuaktsionär on AS Hansapank, D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse ainuaktsionär D.A.S. Deutscher Automobil Schutz Allgemeine Rechtsschutz-Versicherungs AG. Täiendava tegevusloa sai ERGO Elukindlustuse AS tegelemiseks investeerimisriskiga elukindlustusega.

Kahe kahjukindlustusseltsi omanikeringis toimusid muutused 2006. aastal toimusid muutused kahe kahjukindlustusseltsi omanikeringis. Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS-i ainuaktsionär Pohjola-Yhtymä Oyj ühendati oma emaettevõtja OKO Pankki Oyj-ga ning Seesam RKAS ainuaktsionär on nüüd OKO Pankki Oyj. QBE Kindlustuse Eesti AS senine ainuaktsionär QBE International (Investments) Pty Ltd (Austraalia) võõrandas aktsiad aprillis. Aktsiate uus ainuomanik Universal Management Ltd (Iirimaa) registreeris oktoobris nimevahetuse, QBE Kindlustuse Eesti AS aktsiate ainuomaniku uus ärinimi on täna QBE Management (Ireland) Ltd.

Aktsiakapitali tõstis seitse kindlustusseltsi

Kindlustusetegevuse seaduse järgi hakkas 2007. aasta alguses kindlustusseltsidele kehtima kõrgem aktsiakapitali nõue. Sellest tulenevalt tõstsid 2006. aastal kolm kahjukindlustusseltsi ja neli elukindlustusseltsi oma aktsiakapitali vähemalt nõutud 46,9 miljoni kroonini.

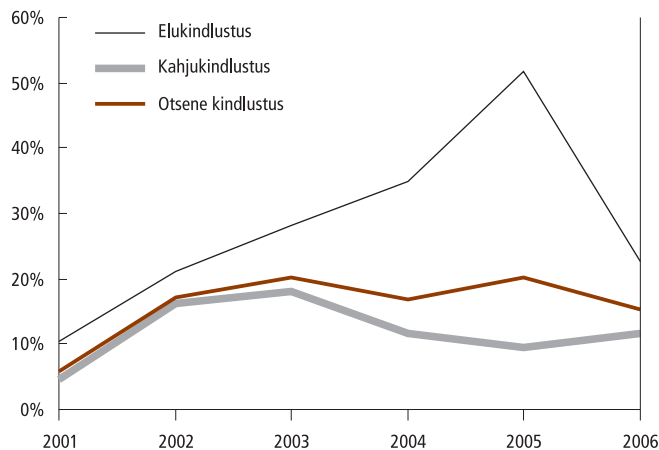
Mitteresidentide osakaal kindlustusseltside aktsiakapitalis vähenes

Kahe uue kahjukindlustusseltsi turuletuleku ja aktsiakapitali tõstmise tulemusena vähenes 2006. aastal mitteresidentide otsene osalus aktsiakapitalis 77%-lt 72%-le. 2006. aasta lõpu seisuga on suurimad kapitalimahutused Eesti kindlustusseltsidesse teinud Saksamaa, Rootsi ja Soome investorid. Mitteresidentide otseselt kontrollitav osa 2006. aasta kindlustusmaksete alusel oli kahjukindlustuses 90,5% ja elukindlustuses 31,0%. Ülejäänud 69% elukindlustusturust kuulub Eesti kindlustusseltsidele, mille omanikud on Rootsi investorite poolt otseselt kontrollitavad kaks Eesti suurpanka.

Elukindlustuse osakaal otseses kindlustuses suureneb

Elukindlustuse kindlustusmaksete maht kasvas 2006. aastal 27,1% ja kahjukindlustuse maksete maht samal ajal 16,1%. Otsese kindlustuse, st elu- ja kahjukindlustuse turujaotus muutus aasta jooksul 2% võrra elukindlustuse kasuks. Viimase osakaal suurenes 34,1%-ni. Arvestades, et 2006. aastal kasvas tarbijahinaindeks 4,4%, on otsese kindlustuse reaalkasvuks 15,2%, 2005. aastal oli see näitaja 20,3% (vt joonis 7).

Joonis 7. Kindlustusmaksete aastane reaalkasv, 2001–2006

6.3.1. Elukindlustusseltsid

2006. aastal kogusid elukindlustusandjad kindlustusmakseid 1,6 miljardit krooni, kindlustusmaksete maht kasvas 27,2%. Lepingujärgseid nõudeid maksti välja 359,5 krooni.

Elukindlustusturu kasvu tagas eelkõige investeerimisriskiga elukindlustus

Investeerimisriskiga elukindlustuse maksed kasvasid 2006. aastal 287 miljoni krooni võrra ehk ligikaudu 43%. Investeerimisriskiga elukindlustuse investeeringute maht kasvas aasta jooksul 1,3 miljardilt kroonilt 2,2 miljardi kroonini. Traditsiooniliste elukindlustuslepingute¹¹ kindlustusmaksed kasvasid 9,1% (53 miljoni krooni võrra), 2005. aastal oli kasv 14,1%.

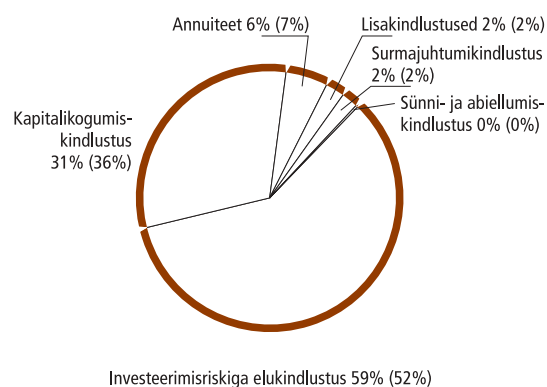
¹¹ Kindlustus surmajuhumiks, kapitalikogumiskindlustus, sünni- ja abiellumiskindlustus ning pensionikindlustus

2006. aasta lõpus oli Eesti elukindlustusseltsidel jõus 209 534 põhilepingut ja 122 622 lisakindlustuslepingut, kindlustussummade kogusummaga¹² 37,3 miljardit krooni ja annuiteetide aastasummaga ligikaudu 0,36 miljardit krooni. Kasv võrreldes möödunud aastaga oli vastavalt põhilepingute puhul 24,7% ja lisakindlustuslepingute puhul 6,3%. Aasta lõpus jõusolevate kindlustuslepingute arvu alusel on tugeval liidripositsioonil endiselt kapitalikogumiskindlustus, mis hõlmas 60,6% kõikidest sõlmitud lepingutest. Jõusolevate kapitalikogumiskindlustuse lepingute osakaal on aga võrreldes 2005. aastaga kahanenud -4,1%. Rohkem kui kapitalikogumiskindlustuse lepinguid sõlmiti 2006. aastal investeerimisriskiga elukindlustuslepinguid. 2006. aastal sõlmitud uutest lepingutest 39,8% olid investeerimisriskiga elukindlustuslepingud.

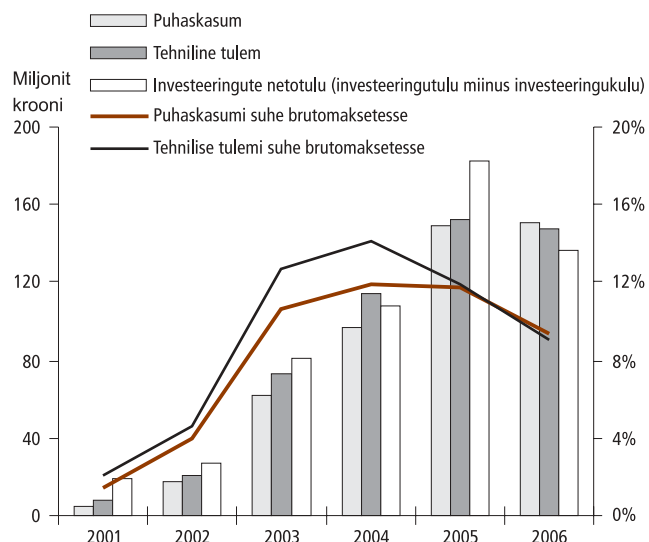
Investeerimisriskiga elukindlustuse kindlustusmaksete osakaal veelgi kasvanud

Kindlustusmaksete maht suurenes 2006. aastal kõikides kindlustusliikides peale abiellumis- ja sünnikindlustuse. Kindlustusmaksete alusel oli populaarseimaks kindlustusliigiks investeerimisriskiga elukindlustus. Investeerimisriskiga elukindlustuse kindlustuslepingutele on üldjuhul iseloomulik keskmisest kõrgem kindlustusmaks, seetõttu ka suhteliselt väiksema lepingute arvu korral moodustasid siin kindlustusmaksed 59% kõikidest kogutud maksetest. Kuni 2005. aastani oli kindlustusvõtjate hulgas kindlustusmaksete alusel populaarseim kindlustusliik kapitalikogumiskindlustus. 2005. aastal olukord muutus ja kapitalikogumiskindlustuse osakaal kindlustusmaksetes kahanes oluliselt investeerimisriskiga elukindlustuse kasuks.

Joonis 8. Elukindlustusliikide turuosad kindlustusmaksete alusel, 2006, sulgudes 2005

Joonis 9. Elukindlustusseltside kasum (tehniline tulem) ja kasumimarginaal (tehnilise tulemi marginaal), 2001–2006

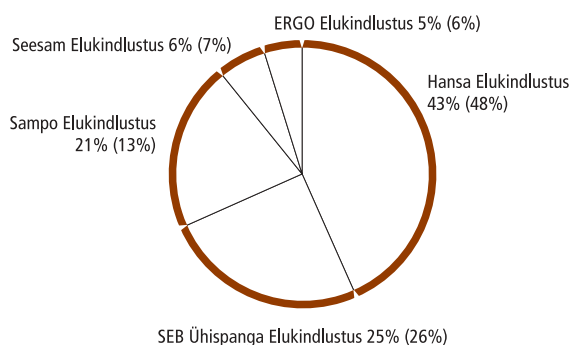

¹² Aasta jooksul maksimaalselt väljamakstavad kindlustussummad (ei sisalda annuiteetmaksetena makstavaid summasid)

Pankadega seotud elukindlustusseltsid kontrollivad 89% turust 2006. aastal oli kindlustusmaksete alusel endiselt turuliidriks AS Hansa Elukindlustus (turuosa 43%), kuid seltsi turuosa on aastaga langenud ligi 5%. AS Sampo Elukindlustuse (nüüd SE Sampo Life Insurance Baltic) turuosa kasvas 8%, kasv oli tingitud investeerimisriskiga elukindlustuse heast müügist. Ülejäänud kolm seltsi kaotasid turuosa ühe protsendi võrra.

AS-i Hansa Elukindlustus, AS'i SEB Ühispannga Elukindlustus ja AS-i Sampo Elukindlustus poolt kogutud kindlustusmaksed moodustasid 89% kõikidest kindlustusmaksetest.

Joonis 10. Elukindlustusandjate turuosad brutomaksete alusel, 2006, sulgudes 2005

Elukindlustussektori puhaskasum eelmise aastaga samal tasemel

Auditeerimata andmetel lõpetasid kasumiga oma tegevuse 2006. aastal kolm seltsi viiest. Elukindlustusandjate summaarne auditeerimata kindlustustehniline kasum aastal 2006 oli 147,8 miljonit krooni ja puhaskasum 150,6 miljonit krooni, kasumi kasv 0,6%. Aasta esimesel poolel toimunud finantsturgude langused mõjutasid ka elukindlustusandjate investeerimistulemit.

Elukindlustusseltside varad kasvasid aastaga 42%

Elukindlustusseltside varad kasvasid aastaga 41,6% ja ulatusid 2006. aasta lõpuks 5,3 miljardi kroonini. Seltside kohustused kindlustusvõtjate ees ehk kindlustustehnilised eraldised ja garanteeritud finantskohustused kasvasid aasta jooksul 18,7% ning ulatusid aasta lõpuks 2,3 miljardi kroonini. 2006. aasta lõpus ületas investeringute ning raha ja rahaekvivalentide kogumaht netoeraldise ja garanteeritud finantskohustusi 1,3 korda. Kõik elukindlustusseltsid täitsid kindlustustegevuse seadusest tulenevaid nõudeid seotud varale.

6.3.2. Kahjukindlustusseltsid

Kahjukindlustusseltside poolt kogutud kindlustusmaksete maht 2006. aastal oli 3,1 miljardit krooni, kasvades aastaga 16,1%. 2005. aastal oli kasv eelneva aastaga võrreldes 14%. Hüvitisi maksti 1,7 miljardi krooni ulatuses, 12,8% enam kui 2005. aastal.

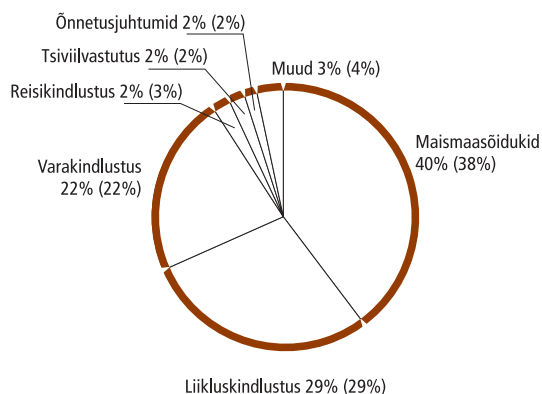
Konkurents on tihenunud

2006. aastal alustas tegevust Hansapanga Gruppi kuuluv AS Hansa Varakindlustus. Tegemist on ambitsioonika kahjukindlustusseltsiga, kelle plaane hõivata siinsel kindlustusturul märkimisväärne turuosa toetab teiste Hansapanga Gruppi kuuluvate ettevõtete senine edu.

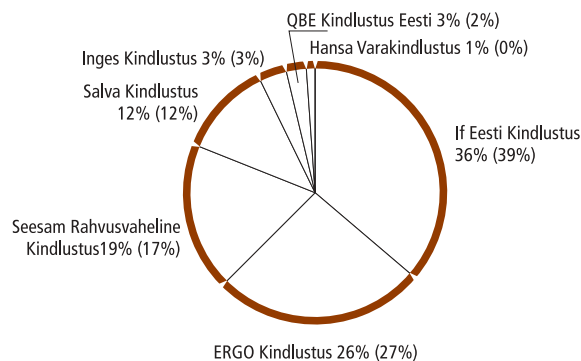
Suurimaks kindlustusliigiks on jätkuvalt maismaasõidukite kindlustus

Kahjukindlustusturul domineerivad jätkuvalt sõidukitega seotud kindlustusliigid. Maismaasõidukite kindlustuse ja liikluskindlustuse kindlustusmaksete maht moodustab üle 2/3 koguturu mahust. Kolmas suurim kindlustusliik on varakindlustus. Ülejäänud kindlustusliikide osatähtsused jäävad vahemikku 1–3%. Kindlustusliikide löikes kasvas maismaasõidukite kindlustuse osakaal 2006. aastal veelgi. Kindlustusturu kasv toetub eelkõige kaasnevale kohustustusele kindlustada laenu ja liisingu abil soetatud sõiduk või eluase.

Joonis 11. Kahjukindlustusliikide turuosad otsese kindlustuse brutomaksete alusel, 2006, sulgudes 2005

Joonis 12. Kahjukindlustusandjate turuosad otsese kindlustuse brutomaksete alusel, aasta 2006, sulgudes 2005

Kolm suurimat kahjukindlustusseltsi kontrollivad 81% kahjukindlustusturust

Kindlustusandjate turuosades toimus 2006. aastal muutus. Turuliider on jätkuvalt AS If Eesti Kindlustus, kelle turuosa 2006. aastal aga kõige enam kahanes. Järgnevad ERGO Kindlustuse AS, Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS ja Salva Kindlustuse AS. Kõige rohkem suurendas turuosa Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS. Oma tegevuse esimesel poolaastal saavutas AS Hansa Varakindlustus 1% suuruse turuosa. Järjest olulisemaks on kahjukindlustusturul muutumas ka välisriikide filiaalide tegevus.

Edasikindlustuse osakaal kindlustusmaksetes vähenes

2006. aasta andmete alusel varieerub väljamineva edasikindlustuse osakaal kindlustusmaksetest seltsiti 3,8%-st 65,4%-ni. Turul tervikuna vähenes 2006. aastal edasikindlustuse osakaal kindlustusmaksetes 14,6%-ni võrrelduna 2005. aasta 17,3%-ga.

Kahjukindlustuse kahjusuhte, kulusuhte ja kombineeritud suhte näitajad olid head

Vaatamata tihenevale konkurentsile olid seltside kindlustustegevust iseloomustavate suhtarvude näitajad head. Kahjusuhte¹³ bruto näitaja vähenes 2006. aastal 57,8%-ni, 2005. aastal oli see 64,7%. Siinkohal tuleb arvestada jaanuarikuu tormikahjude mõjuga 2005. aasta tulemustele. Kahjusuhte vähenemine toimus ka netoarvestuses – 2006. aastal oli neto kahjusuhe 60,2%, 2005. aasta vastav näitaja oli aga 61,5%. Kuna koguturu mahust moodustavad üle 2/3 sõidukitega seotud kindlustusliigid, siis võib vaatamata tihenevale hinnakonkurentsile 2006. aasta kahjususe heade näitajate üheks põhjuseks pidada suhteliselt häid ilmastikutingimusi.

Kulusuhte¹⁴ kahanemise suundumus on peatumas. Kahjukindlustusseltside 2006. aasta bruto ja neto kulusuhted olid vastavalt 24,1% ja 25,4%. Kulusuhte väikesele tõusule võrreldes eelneva aastaga aitasid kaasa nii uute kindlustusseltside – AS Hansa Varakindlustuse ja D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse AS – tegevuse alustamisega kaasnevad suuremad kulutused kui ka komisjonitasude kasv maaklerite müügikanalis. Kahjukindlustusseltside 2006. aasta bruto kombineeritud suhteks¹⁵ kujunes 81,9% ja seltside enda kasumlikkust iseloomustav neto kombineeritud suhe oli 85,6%, mis on madalamad kui 2005. aasta vastavad näitajad.

¹³ Kahjusuhe = esinenud kahjunõuete suhe teenitud maksetesse (bruto näitaja sisaldab edasikindlustuse osa, neto näitaja on netona edasikindlustusest)

¹⁴ Administratiivkulude ja periodiseeritud sõlmimiskulude suhe teenitud maksetesse

¹⁵ Kombineeritud suhe = kahjusuhe + kulusuhe (bruto näitaja sisaldab edasikindlustuse osa, neto näitaja on netona edasikindlustusest)

Kahjukindlustusseltside puhaskasum jäi samale tasemele

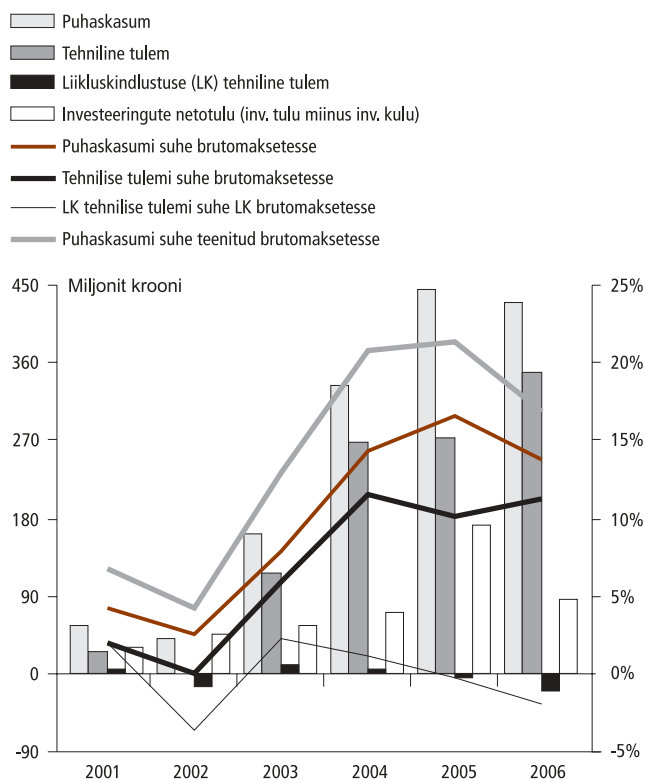
Kui kahel uuel turuosalisel oli tegevuse alustamisega seotud kulu-
tustest tulenevalt 2006. aasta puhastulem negatiivne, siis üle-
jäänud seltsid lõpetasid aasta kasumiga. Kindlustustehniline
tulem oli positiivne viiel kahjukindlustusseltsil. Vaatamata väärt-
paberiturgude langusele 2006. aasta esimesel poolel õnnestus
kahjukindlustusseltsidel teenida investeeringutest tulu 87,7 mil-
jonit krooni. 2006. aasta kindlustustehniliseks kasumiks kujunes
350,1 miljonit krooni, mis ületab eelmise aasta tulemust 29%.
Kahjukindlustusseltside summaarseks auditeerimata puhaska-
sumiks kujunes 2006. aasta andmetel 432 miljonit krooni.

Kõige teravamalt avaldus hinnakonkurents liikluskindlustuses,
kus auditeerimata kindlustustehniline kahjum 2006. aasta tege-
vuse tulemusel oli kindlustusseltsidel kokku 17,5 miljonit krooni.

Kahjukindlustusseltside varad kasvasid 28% võrra

Kahjukindlustusseltside varade maht oli 2006. aasta lõpus 4,1
miljardit krooni. Kahjukindlustusseltside kindlustustehnilised
eraldised (netona edasikindlustusest) moodustasid 2006. aasta
lõpus 1,7 miljardit krooni, osakaal bilansimahust 42,2%. Inves-
teeringute ning raha ja rahaekvivalentide kogumaht ületas
2006. aasta lõpus kindlustustehniliste netoeraldiste mahtu 2,1
korda.

**Joonis 13. Kahjukindlustusseltside kasum (tehniline tulem) ja kasumi
marginaal (tehnilise tulemi marginaal), 2001–2006**

6.4. Kindlustus- vahendajad

Kindlustusvahendajad jagunevad Eestis kindlustusmaakleriteks ja kindlustusagentideks. Kindlustusmaakler esindab kindlustusvõtja huve, agent kindlustusseltsi huve.

2006. aastal kandis Finantsinspeksioon kindlustusvahendajate registrisse kolm uut tegutsemisõiguse saanud kindlustusmaaklerit: BKM Kindlustusmaakler OÜ, OÜ Kindlustusmaakler Järva ja Partnerid ja OÜ RA Kindlustusmaakler. Likvideerimismenetluse alustamisest teatas üks kindlustusmaakler ja likvideerimise lõpuleviimisest ja nimekirjast kustutamisest üks kindlustusmaakler.

Sarnaselt 2005. aastaga registreeriti Finantsinspeksiooni poolt ka 2006. aastal Euroopa Liidu liikmesriikides tegutsemisõiguse omandanud ja meil piiriülest vahendusteenust pakkuvaid kindlustusvahendajaid, nimekiri on leitav veebiaadressilt www.fi.ee.

Seisuga 31. detsember 2006 oli kindlustusvahendajate nimekirja kantud 21 Eestis registreeritud äriühingust kindlustusmaaklerit ja ligi 500 piiriülest kindlustusmaaklerit, kellel on õigus Eesti turul kindlustusvahendusega tegeleda. Neile lisandub ligi 1000 piiriülest tegutsemisõigust omavat kindlustusagenti.

Maaklerite poolt Finantsinspeksioonile esitatud teabe põhjal jätkus sarnaselt 2005. aastaga ka 2006. aastal nii käibe kui ka kasumi kasv. Maaklerite käive kasvas võrreldes 2005. aastaga ligikaudu 30%. Vahendustasude mahu kasv jäi erinevatel maakleritel reeglina vahemikku 20–50%.

Elukindlustusseltsid maksid 2006. aastal vahendatud lepingute eest (sh varasematel aastatel vahendatud lepingud) Eesti kindlustusmaakleritele üle 1 miljon krooni. Valdava enamuse nimetatud summast moodustasid välisriikide elukindlustusseltside poolt Eesti kindlustusvahendajatele makstud vahendustasud.

Kahjukindlustusseltsid maksid 2006. aastal vahendustasusid (sh varasematel aastatel müüdüd lepingute eest) Eesti kindlustusmaakleritele ligi 197,6 miljonit krooni, sh. teiste riikide kindlustusmaakleritele umbes 1,9 miljonit krooni.

6.5. Fondivalitsejad ja fondid

6.5.1. Fondivalitsejad

Fondivalitsejate ring laienes

2006. aastal täienes Eestis tegutsevate fondivalitsejate nimekiri – fondivalitseja tegevusloa sai AS Avaron Asset Management. Uus fondivalitseja sai ka õiguse osutada väärtpaberiportfelli valitsemise teenust.

Seisuga 31. detsember 2006 tegutses Eestis 8 fondivalitsejat.

Fondivalitsejate kapitalibaas on stabiilne, kasum suurenes. Fondivalitsejate koondbilansimaht kasvas aastaga 64%, ulatudes 2006. aasta lõpuks 851 miljoni kroonini. Bilansimahu kasvu taga on fondivalitsejate omakapitali kasv, mis omakorda suurenes nii fondivalitsejate kasumi paranemise arvelt kui ka aktsiakapitali suurendamisest. Aasta lõpus moodustas fondivalitsejate omakapital 87% koondbilansist ehk 738 miljonit krooni.

Tulenevalt kohustuslikke pensionifondide valitsemisõigust omavatele fondivalitsejatele esitatavast usaldatavusnõudest peab vastava fondivalitseja aktsiakapital hiljemalt 2007. aasta 1. jaanuariks olema vähemalt 3 000 000 eurot ehk ca 47 miljonit krooni. Nimetatud nõude täitmiseks suurendasid kohustuslikke pensionifonde valitsevad fondivalitsejad aasta lõpuks oma aktsiakapitali.

Fondivalitsejate 2006. aasta puhaskasum kokku oli 213 miljonit krooni. Võrdluseks: 2005. aasta puhaskasum oli vastavalt 185 miljonit krooni. Kasumi suurenemise peamiseks põhjuseks oli eelkõige mahtude kasvust tingitud valitsemistasudest laekunud tulude kasv.

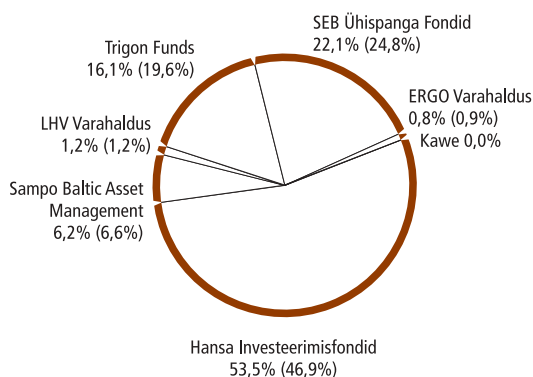
Investeeringufondide mahu jätkuvalt kiire kasv kasvatas fondi- valitsejate äritulusid aastaga 47% – 611 miljoni kroonini. Suurim osa ärituludest ehk 76% saadi investeeringufondide valitsemis- teenuse osutamisest, 15% ärituludest osakute väljalaske- ja tagasivõtmistasudest, 8% klientide väärtpaberiportfellide valit- semisest ning 1% muudest teenustest (peamiselt nõustamine väärtpaberitesse investeerimisel).

Fondivalitsejate ärikulud suurenesid aastaga 66% ja moodus- tasid 418 miljonit krooni. Ärikulude kasv on tingitud pakutavate teenuste mahu kasvust. Enim on suurenenud fondivalitseja tege- vusega seotud teenustasukulud (eelkõige fondiosakute ja väärt- paberiportfelli valitsemisteenuse vahendustasud), mis moodus- tasid 73% ärikuludest. Tööjõukulud moodustasid 15%, muud administratiivkulud (sh. reklaamikulud) 9% ning muud tege- vuskulud 2%.

Turukontsentratsioon kasvas

2006. aasta lõpus kuulus kolmele suurimale fondi- valitsejale kokku 92% fonditurust. 2006. aastal suurenes investeeringufon- dide turu kontsentreeritus. Agressiivne kasvustrateegia suuren- das AS-i Hansa Investeeringufondid turuosa 46,9%-lt 53,5%-ni kõigi teiste turuosaliste arvelt (vt joonis 14).

Joonis 14. Fondivalitsejate turuosad vastavalt valitsetavate investeeringufondide mahtudele 31.12.2006 (sulgudes 31.12.2005).

Valitsetavate varade kogumaht märgatavalt suurenenud

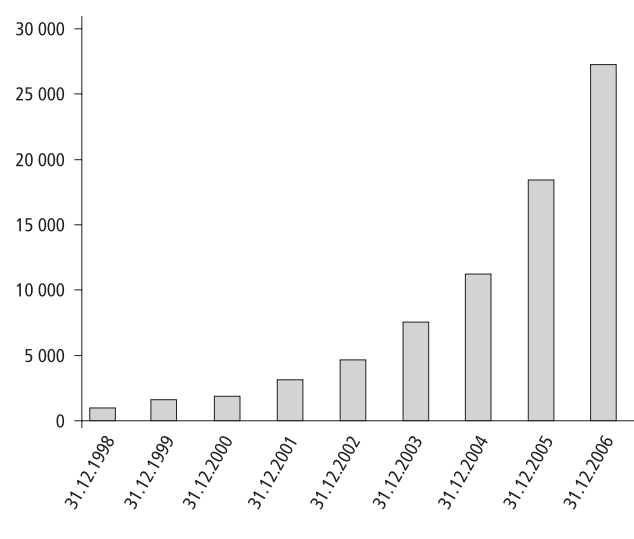
Fondivalitsejate poolt valitsetavate varade kogumaht on aasta- ga märgatavalt suurenenud, ulatudes 2006. aasta lõpuks 31,6 miljardi kroonini, millest 26,9 miljardit krooni moodustasid valitsetavad investeeringufondid ning 4,7 miljardit krooni moodustasid klientide väärtpaberiportfellid. Väärtpaberiportfelli valitsemise teenust pakkus viis fondi- valitsejat.

6.5.2. Investeeringu- ja pensionifondid

Fondide maht kiiresti kasvanud

Investeeringufondide, sh pensionifondide varade puhasväärtus kasvas aastaga 49%, ulatudes aasta lõpuks 26,9 miljardi kroo- nini.

Joonis 15. Investeeringufondide (sh pensionifondide) vara puhasväärtuse dünaamika 1998–2006 (miljonites kroonides)

Fondide kogumahu kasvu tagas aktsiafondide ja kohustuslike pensionifondide kiire kasv. 2006. aastal suurenes Eestis registreeritud investeerimisfondide arv 46-ni, nende hulgas on 18 aktsiafondi (2005: 14), 15 kohustuslikku pensionifondi (15), 7 vabatahtlikku pensionifondi (7) ja 6 võlakohustuste fondi (8).

Aktsiafondide ja pensionifondide kiire kasv

2006. aasta keskel toimus maailma aktsiaturgudel üks viimaste aastate suuremaid korrektsioone, mis mõjutas otseselt ka Eesti investorite jaoks olulisi investeerimispiirkondi. Poolteise kuuga langesid aktsiahinnad nii Venemaa, Ungari kui Poola turgudel üle 30%. Teistel turgudel oli langus väiksem. Aasta teisel poolel hakkasid aktsiahinnad Kesk- ja Ida-Euroopa börsiettevõtete kasumiootuste ja juhtivate riikide intressiotsuste mõjul liikuma enamjaolt tõusujoones.

Sündmused globaalsetel aktsiaturgudel mõjutasid ka Eesti investeerimis- ja pensionifondide arengut. Eestis registreeritud aktsiafondid läbisid aasta keskel languse, kosudes täielikult aasta teisel poolel. Kokkuvõttes suurenes 2006. aastaga aktsiafondide varade maht 77%, kasvades aasta alguse 7,7 miljardilt kroonilt aasta lõpuks 13,6 miljardi kroonini.

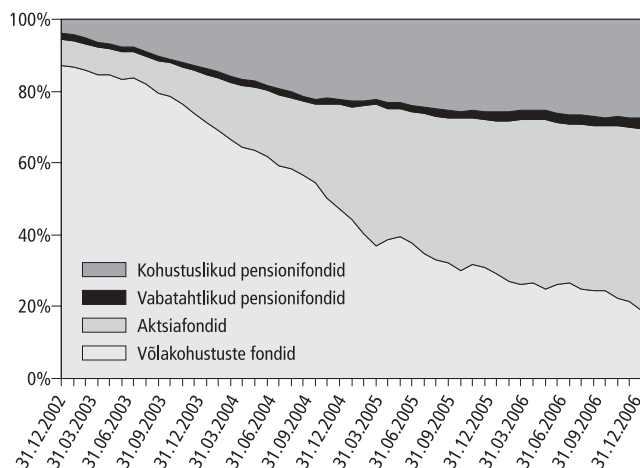
Kohustuslike pensionifondide maht suurenes aastaga 60%, kasvades vastavalt 4,7 miljardilt kroonilt 7,4 miljardi kroonini. Vabatahtlike pensionifondide varade maht suurenes aastaga 69% ehk 0,5 miljardilt kroonilt 0,8 miljardi kroonini.

Võlakohustuste fondid – rahaturu- ja intressifondid – läbisid detsembris suure languse. Aastaga vähenes võlakohustuste fondide varade maht 4%, moodustades 2006. aasta lõpus 5,1 miljardit krooni.

Domineerivad aktsiafondid

Aktsiafondide kiirest kasvust tingituna suurenes nende osakaal fondituru kogustruktuuris, moodustades 2006. aasta lõpus 51% turu kogumahust. Ka kohustuslike pensionifondide osakaal on aastaga suurenenud, moodustades aasta lõpus 28% turu kogumahust. Võlakohustuste fondide osakaal jätkuvalt vähenes, moodustades aasta lõpuks vaid 19% turu kogumahust (vt joonis 16).

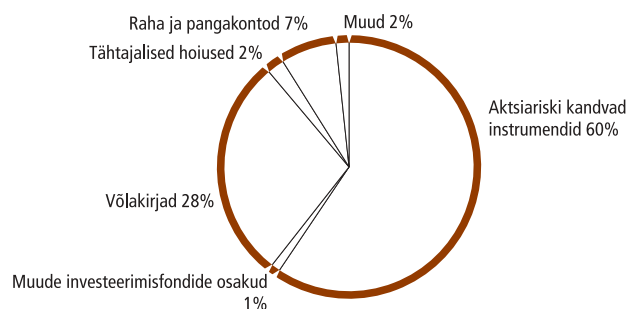
Joonis 16. Erinevat tüüpi fondide osakaalud kogu fondituru mahust 31.12.2002–31.12.2006

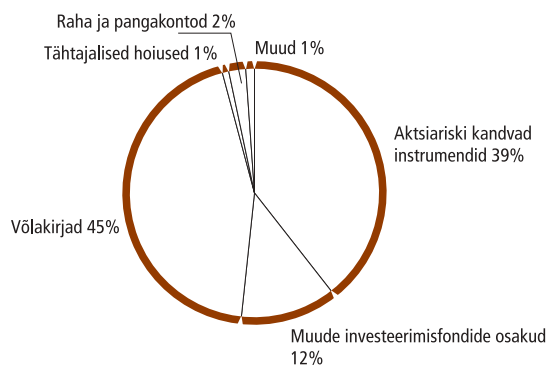
Aktsiainvesteeringute osakaal koondportfellis suurenenud

Aktsiainvesteeringute ning aktsiafondide nii mahulise kui ka arvulise kiire kasvu tulemusel kasvas 2006. aastal aktsiate ja aktiariski kandvate instrumentide osakaal investeerimisfondide (v.a pensionifondid) koondportfellis 49%-lt 60%-ni. Aktsiainvesteeringute osakaalu suurenemine toimus võlakirjade arvel, mille koondosakaal vähenes aastaga 37%-lt 28%-ni. Teiste instrumentide osakaalud jäid praktiliselt muutmata (vt joonis 17).

Joonis 17. Investeerimisfondide (v.a. pensionifondid) investeeringute struktuur erinevate instrumentide lõikes seisuga 31.12.2006

Joonis 18. Kohustuslike pensionifondide investeringute struktuur erinevate instrumentide lõikes seisuga 31.12.2006

Kohustuslike pensionifondide koondportfellis kasvas aktsiainvesteeringute osakaal 37%-lt 2005. aasta lõpus 39%-ni 2006. aasta lõpus. Muude investeerimisfondide osakute osakaal suurenes 9%-lt 12%-ni. Samas vähenes võlakirjainvesteeringute osakaal 48%-lt 45%-ni.

Võlakirjadesse investeerivate fondide tootlus nõrk

2006. aastal tagas enamik Eestis registreeritud investeerimis- ja pensionifondidest investoritele tulu. Enim mõjutas fondide tootlust intressitaseme kasvuga kaasnev võlakirjade hindade langus, mistõttu võlakohustuste fondide tootlus varieerus -3% kuni +2%. Aktsiafondid tagasid tootluse vahemikus +5% kuni +44%.

Esmakordselt Eesti pensionifondide ajaloos toimus mitme pensionifondide osakute väärtuses väike langus: kõik need olid konservatiivse strateegiaga kohustuslikud pensionifondid, mis investeerivad erinevatesse võlainstrumentidesse (v.a aktsiad). Nii vähenes Hansa Pensionifondi K1 osaku puhasväärtus -0,3%, ERGO Rahuliku Pensionifondi osaku puhasväärtus -0,3% ja SEB Ühispaniga Konservatiivse Pensionifondi osaku puhasväärtus -1,5%. Kokkuvõttes varieerusid kohustuslike pensionifondide 2006. aasta tootluse näitajad -2% kuni +14%. Vabatahtlike pensionifondide tootlused olid +7% kuni +23%.

Huvi vabatahtlike pensionifondide vastu kasvab

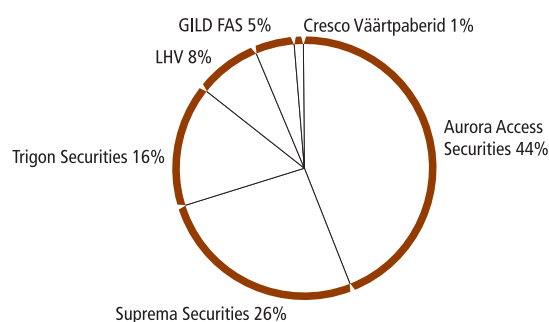
2006. aastal jäi kohustusliku kogumispensioniga liitunute jaotus eelmiste aastatega sarnaseks. 2006. aasta lõpuks kasvas kohustuslike pensionifondidega liitunute arv 519 726 inimeseni võrrelduna 481 271 liitunuga 2005. aasta lõpus. Liitunute arvu tagasihoidlik kasv 2006. aastal võrreldes eelmiste aastate näitajatega viitab stabiliseerumisele.

Samas on oluliselt suurenenud investorite huvi vabatahtlike pensionifondide vastu: 2006. aasta lõpuks kasvas vabatahtlike pensionifondidega liitunute arv 26 826 inimeseni võrrelduna 15 461 liitunuga 2005. aasta lõpus.

6.6. Investeerimisühingud

Suurimaks investeerimisühinguks tõusis Aurora Access Securities 2005. aastal asutatud AS Aurora Access Securities tõusis aastaga varade mahu poolest suurimaks investeerimisühinguks. Varade mahult teisel kohal asuva AS Suprema Securities varad jõudsid aasta jooksul mitmel korral Auroraga võrreldavale tasemele, kuid tegu oli enamasti lühiajaliste kõikumistega suuremate väärtpaberitehingute mõjul.

Joonis 19. Investeerimisühingute turuosad varade mahu järgi

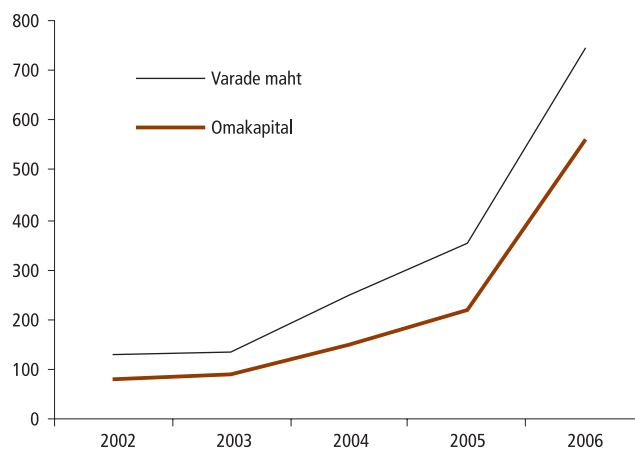
Varade mahu kasv jätkub

Investeerimisühingute koondvarad jätkasid 2006. aastal kiiret kasvu. Varade kasvu peamiseks põhjuseks oli investeerimisühingute omakapitali suurenemine nii teenitud kasumi akumulatsiooniga kui ka otsese aktsiakapitali sissemaksete kaudu. Investeerimisühingud kasutasid jätkuvalt väga vähe võõrvahendeid – kolm neljandikku ressursist moodustas omakapital. Suurimaks investeerimisühingute vara liigiks olid hoiused krediitiasutustes (53%). Eelmise aastaga võrreldes on kasvanud klientidele antud laenud ja muud nõuded, millest suurema osa moodustab klientide väärtpaberitehingute finantseerimine investeerimisühingute poolt. Varade kogumahuga võrreldes oli nende nõuete osakaal siiski tagasihoidlik (16% koguvarest).

Oma arvel tehtud lühiajaliste investeeringute osakaal varades (kauplemisspordifell), mis ulatus aasta esimesel poolel kuni 30% varadest, langes aasta lõpuks 5%-ni. Oma arvel tehtud investeeringud jäävad ilmselt ka järgnevatel aastatel senisest madalemale tasemele.

Investeerimisühingute bilansilised riskid olid aasta lõpu seisuga tagasihoidlikud, kuna investeerimisühingud eelistasid oma arvel riskide võtmisele investeeringute vahendamist. Investeerimisühingute peamiseks riskideks on operatsioonilised riskid, mis on seotud klientide väärtpaberitehingute vahendamise ning väärtpaberiportfellide valitsemisega.

Joonis 20. Investeerimisühingute varade maht ja omakapital, miljonit krooni

Kasumlikkus on püsivalt kõrgel tasemel

Investeeringühingud teenisid 2006. aastal põhilise tulu investeeringute müügist – väärtpaberiportfellide valitsemisest, väärtpaberitehingute vahendamisest ning nõustamisteenusest.

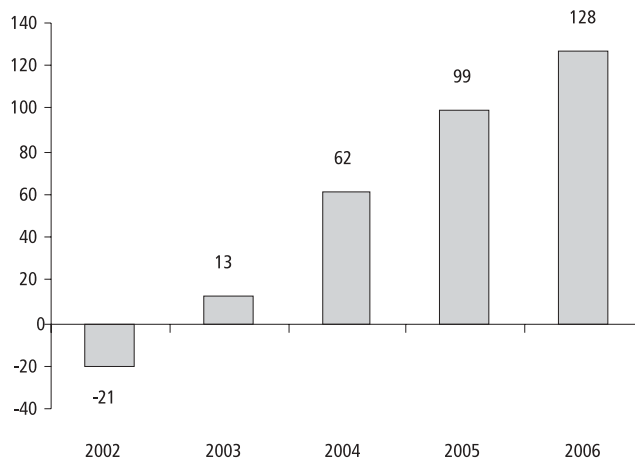
Investeeringühingute suhteline kasumlikkus (ROE) on langedud, selle peamiseks põhjuseks on omakapitali ülejääkide akumulimine. Kasum rahalises väljenduses on võrreldes möödunud aastaga kasvanud umbes kümnendiku võrra.

Kui 2005. aastal teeniti olulist kasumit oma arvel tehtud lühiajalistelt väärtpaberinvesteeringutelt (joonisel 22 näidatud kui tulu finantstehingutelt), siis 2006. aastal tõi oma arvel kauplemine kahjumit. 2006. aasta esimesel poolaastal Baltikumi ja Ida-Euroopa väärtpaberiturgu tabanud volatiilsus põhjustas olulisi kahjumeid, mida investeeringühingud ei suutnud vaatamata tõusule pöördunud turusuundumusele teisel poolaastal täiel määral tasa teenida.

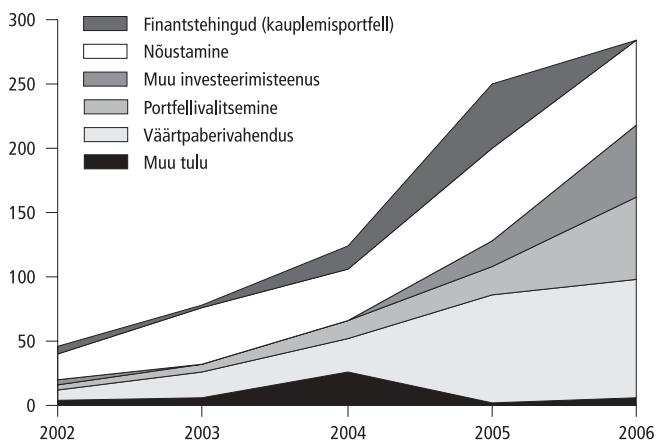
Võrreldes 2005. aastaga on oluliselt suurenenud investeeringufondide teenindamisega seotud tulude osakaal. Reeglina on siin tegemist fondidega, mis on samasse kontserni kuuluva fondi-valitsemisettevõtte juhtimise all. Mitme investeeringühingu jaoks on muutunud oluliseks tululiigiks teenustasutulud sama kontserni fondide investeeringuportfelli valitsemisteenuse või fondiosakute vahenduse eest.

Sektori tulubaasi muutusi analüüsid on näha investeeringühingute märkimisväärne areng viimastel aastatel. Varasemalt korporatiivnõustamisele keskendunud sektori tulubaas on muutunud palju mitmekesisemaks, oluline areng on toimunud nii varavalitsemise kui väärtpaberivahenduse teenuste valdkondades.

Joonis 21. Investeeringühingute koondkasum, miljonit krooni

Joonis 22. Investeeringühingute tulud, miljonit krooni

6.7. Investeermisteenused

6.7.I. Väärtpaberi- portfelli valitsemise teenus

Usaldatavusnormatiivide täitmine

Sektor tervikuna omab olulisi kapitali ülejääke. Üksikutel ettevõtetel langesid aasta jooksul omavahendid seadusega sätestatud miinimumi lähedale, mis seadis nad Finantsinspektsiooni teravdatud tähelepanu alla.

Vastavalt Euroopa Liidu direktiividele kehtib investeermisühingutele lisaks omavahendite absoluutmiinimumi nõudele ka pankade normatiiviga sarnane riskipõhine kapitalinõue. Ainult ühel Eesti investeermisühingul oli riskipõhine kapitalinõue 2006. aastal absoluutmiinimumist suurem. See on ühelt poolt märk sellest, et Eestis tegutsevad investeermisühingud on suhteliselt väikesed. Teiselt poolt viitab see sellele, et investeermisühingud ei võta olulisi riske oma arvel, eelistades klientide investeermisühingute vahendamist.

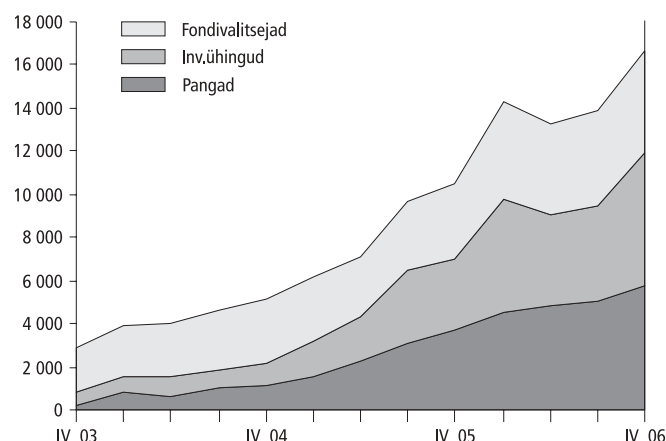
Kapitali adekvaatsuse normatiivist oluliselt piiravamad on investeermisühingute jaoks mahulised normatiivid nagu piirmäärad välisvaluuta positsioonidele ning riskide kontsentratsioonile.

Väärtpaberiportfelli valitsemise teenus on väärtpaberitest moodustatud portfelli juhtimisteenus iga kliendi jaoks eraldi vastavalt kliendi poolt üldistele juhistele. Väärtpaberiportfelli valitsemise teenust pakuvad krediidiasutused, investeermisühingud ning fondivalitsejad. Teenust kasutavad nii eracliendid kui ka kutselised investorid, kes ostavad sisse portfelligalitsemise teenust – näiteks fondivalitsejad ja kindlustusandjad.

2006. aastal oli portfelligalitsemine üheks kõige kiiremini kasvavaks investeermistooteks. 6,1 miljardi kroonise aastakasvuga portfelligalitsemine edestas investeermisfondide 5,6 miljardi krooni ja pensionifondide 3,2 miljardi krooni suurust kasvu. Portfelligalitsemisest kiiremini kasvasid ainult tähtajalised hoiused pankades – kasv oli siin 2006. aastal 8 miljardit krooni.

Oma turuosa individuaalsete portfelligalitsemisteenuse turul on oluliselt kasvatanud investeermisühingud, mis haldasid aasta lõpu seisuga klientide vahendeid 6 miljardi krooni ulatuses (37% koguturust).

Joonis 23. Valitsetavate portfelligalitsejate maht, sektorite lõikes, miljonit krooni

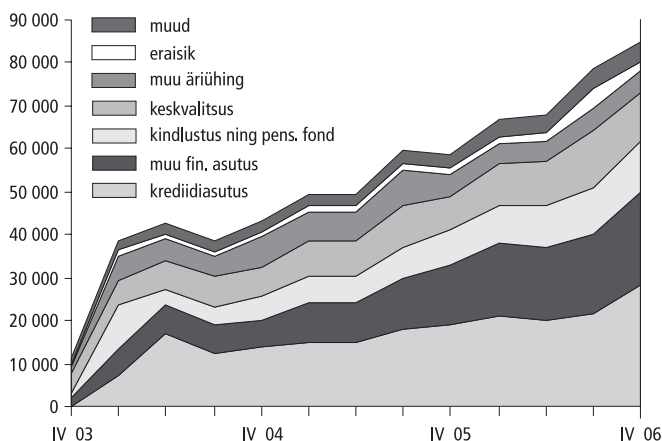

6.7.2. Väärtpaberite hoidmine

Krediitiasutustes hoitavate klientide väärtpaberite maht kasvas 2006. aastal 26 miljardi krooni võrra, ulatudes 85 miljardi kroonini. Klientid hoiavad krediitiasutuste kontodel väärtpabereid, mida neil ei ole võimalik või otstarbekas enda kontol hoida. Reeglina on tegemist välisväärtpaberitega, mida krediitiasutused hoiavad Balti riikide klientide jaoks või Balti riikide ja Baltimaadega piirnevate riikide emitentide väärtpaberitega, mida krediitiasutused hoiavad välisklientide jaoks. Enamiku väärtpaberite omanikeks on kutselised investorid: teised krediitiasutused, finantsasutused, valitsus jt. Erasisikutele ning äriühingutele väljaspool finantssektorit kuulus alla 9% väärtpaberite koguväärtusest.

Klientide väärtpaberite suhtes kehtib varade lahususe põhimõte, mis tähendab, et klientide väärtpaberid ei kuulu krediitiasutuse pankrotivara hulka.

Joonis 24. Krediitiasutustes hoitavad väärtpaberid kliendi tüübi lõikes, miljonit krooni

6.8. Emitendid

Seisuga 31. detsember 2006 oli Tallinna Börsi põhinimekirjas noteeritud 12 emitendi ja investornimekirjas 4 emitendi väärtpaberid ning kaubelda sai 6 võlakirjaemitendi võlakirjadega. Aasta varem oli põhinimekirjas 9, investornimekirjas 6 ja võlakirjadega kauples 9 emitenti. 2006. aastal toimus kahe aktsiaemitendi – AS-i Eesti Ehitus ja Olympic Entertainment Group AS-i noteerimine AS-i Tallinna Börs (edaspidi Tallinna Börs) põhinimekirjas ning investornimekirjast tuli põhinimekirja üle PTA Grupp AS. Toimus AS-i Balti Investeeringute Grupi Pank, Q Vara OÜ ja AS-i Tallinna Sadam võlakirjade noteerimine. Samuti toimus viie emitendi võlakirjade lunastamine: AS Baltika, AS Tallinna Sadam, Sportland International Group AS, AS Fenniger, AS Balti Investeeringute Grupi Pank. Täiendavalt noteerisid 2006. aasta jooksul aktsiaid neli emitenti: PTA Grupp AS, AS Tallink Grupp, Tallinna Kaubamaja AS ja AS Baltika.

AS-i Tallink Grupp poolt omandati Silja Oy Ab ja PTA Grupp AS-i poolt äriühing Silvano Fashion Group.

2006. aastal toimus kaks ülevõtmist – põhinimekirjast AS Rakvere Lihakombinaat ja investornimekirjast Tallinna Farmaatsiatehase AS. AS-i Rakvere Lihakombinaat taotlusel ettevõtte noteerimine Tallinna Börsil 2006. aastal lõpetati. Tallinna Farmaatsiatehase AS-i noteerimine lõpetati 2007. aasta alguses.

2006. aastal lisas Tallinna Börs vaatlusmärke ühele põhinimekirja emitendile – AS-ile Tallink Grupp. Seisuga 31. detsember 2006 oli vaatlusmärke ka ühel investornimekirja emitendil – Tallinna Farmaatsiatehase AS-il. Võlakirjaemitendid olid vaatlusmargeteta.

2006. aasta lõpu seisuga oli aktsiaemitentide auditeerimata tulu aktsia kohta keskmiselt 9,61 krooni (2005. aastal vastavalt 6,28 krooni). Tulu suurenes 53%, kusjuures kolmeteistkümne emitendi auditeerimata tulu aktsia kohta suurenes ja kahe aktsiaemitendi auditeerimata tulu aktsia kohta vähenes. 2006. aastal maksid emitendid eelmise perioodi kasumist aktsionäridele dividende kokku 2 miljardit krooni (2005. aastal 1,7 miljardit krooni), keskmiselt 44,84 krooni aktsia kohta (2005. aastal 39,02 krooni aktsia kohta). Kui 2005. aastal maksis dividende viieteistkümnest aktsiaemitendist seitse, siis 2006. aastal maksis dividende kuuteistkümnest aktsiaemitendist kaksteist.

6.9. Väärtpaberituru korraldajad

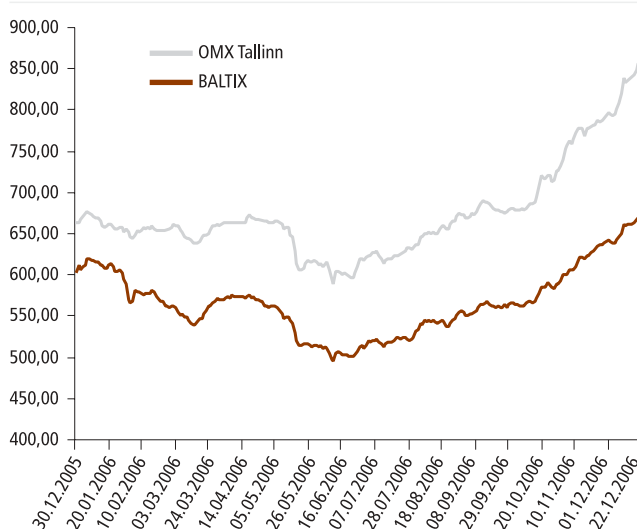
6.9.1. Tallinna Börs

AS Tallinna Börs on ainus reguleeritud väärtpaberite järelturg Eestis, mis võimaldab investoritel oma elektroonse kauplemissüsteemi kaudu börsi liikmete vahendusel sooritada väärt-paberitehinguid, andes samal ajal ettevõtjatele võimaluse täien-dava kapitali kaasamiseks.

AS Tallinna Börs alustas tegevust 31. mail 1996 ja börsi nimekir-jas oleva 11 väärtpaberiga algas kauplemine 3. juunil samal aastal. AS Tallinna Börs ja AS Eesti Väärtpaberikeskus kuuluvad rahvusvahelisse OMX gruppi, AS Tallinna Börs on alates 2004. aastast Põhja- ja Baltimaade börsideliidu NOREX liige.

AS Tallinna Börs (Tallinna Börs) kasutab Põhja- ja Baltimaade kauplemissplatvormi SAXESS, kuhu lisaks Tallinnale on ühenda-tud veel seitsme riigi börsid: Soome, Rootsi, Taani, Norra, Island, Läti ja Leedu.

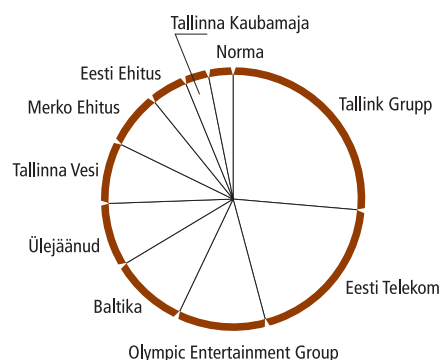
Joonis 25. OMX Tallinn ja BALTIX indeksid 2006. aastal

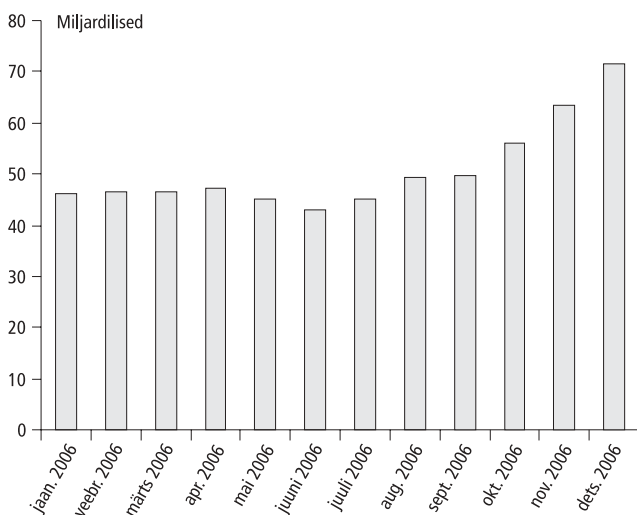
Tallinna Börsil noteeritud aktsiate üldist suunamuutust kajastab indeks OMX Tallinn. Kui 2005. aastal tõusis OMX Tallinn indeks 48% (31. detsembri 2005 seisuga 664,08 punkti), siis 2006. aastal oli OMX Tallinn indeksi tõus 28,9% (31. detsembri 2006 seisuga 856,27 punkti). Indeksi BALTIX aastane tõus oli 10,66% (31. det-sembri 2006 seisuga 668,98 punkti).

Turu likviidsus, tehingustatistika ja aktsiate turuväärtus 2006. aastal kaubeldi enim AS-i Tallink Grupp aktsiatega, järg-nesid kauplemine AS Eesti Telekom ja AS Olympic Entertainment Group aktsiatega (vt joonis 26).

Joonis 26. Väärtpaberite käivete osakaal 2006. aastal

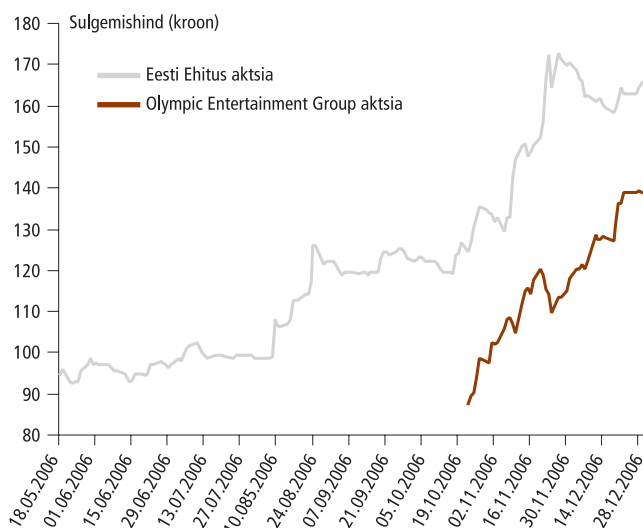
Turu likviidsuse peamisi näitajaid – käibe ja keskmise turuväär-tuse suhe oli Tallinna Börsil 2006. aastal 20,3%, sama väärtus aastal 2005 oli 51,5%. Aktsiate ja võlakirjadega tehti kokku 62 893 tehingut (kasv võrreldes 2005. aastaga 52%), tehingute käive oli ligi 12 miljardit krooni (langus 60%) ja keskmise börsi-tehingu suurus ligikaudu 191 tuhat krooni (langus 74%).

Joonis 27. Tallinna Börsil noteeritud väärtpaperite turuväärtus 2006. aastal

Börsiettevõtjate aktsiate turuväärtus oli 2006. aasta alguses 46,9 miljardit krooni ja aasta lõpus 71,5 miljardit krooni (vt joonis 27).

Uute emitentide aktsiahinna muutused

2006. aastal noteeriti Tallinna Börsil kahe uue emitendi – AS Olympic Entertainment Group ja AS Eesti Ehitus aktsiad –, mille sulgemishindasid ehk ka investorite huvi illustreerib joonis 28.

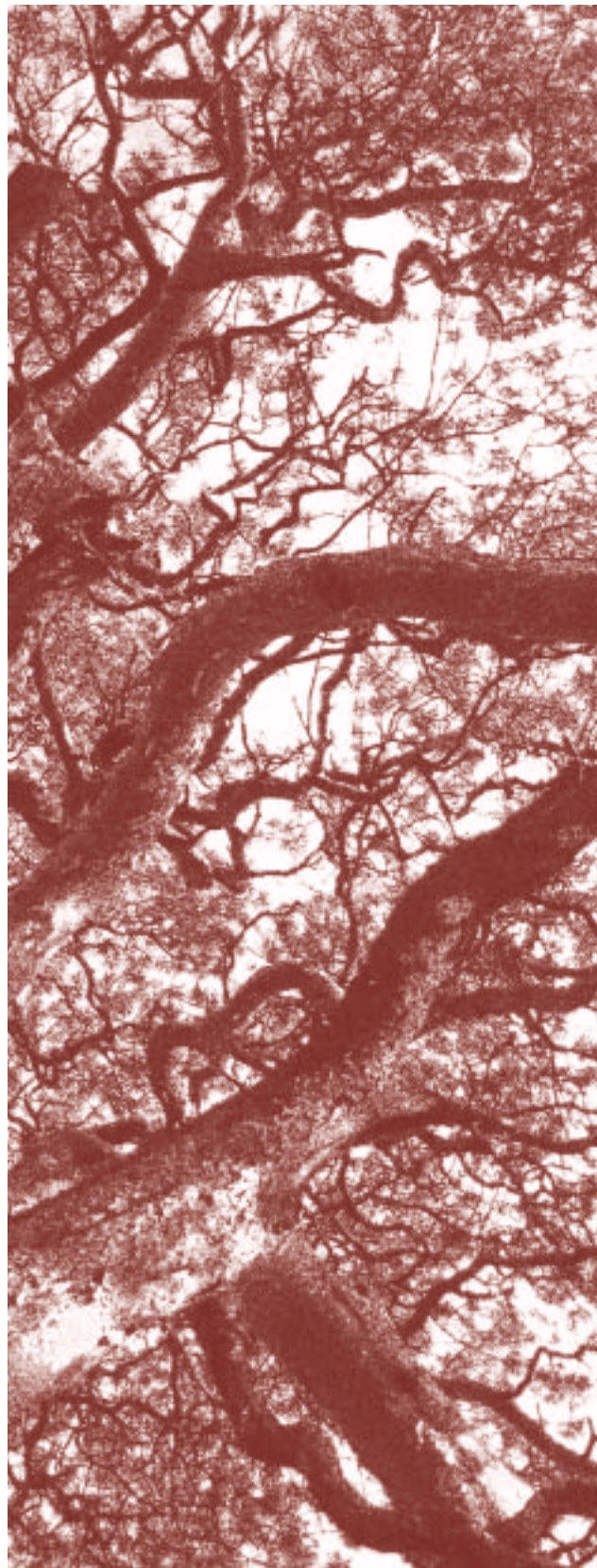
Joonis 28. Uute emitentide aktsiate sulgemishindade graafik (alates esimesest kauplemispäevast)

6.9.2. Eesti väärt- paberite keskregister

1994. aastal loodud AS Eesti Väärtpaberikeskus (algselt Eesti Väärtpaberite Keskdepositoorium) on Eesti väärtpaberite keskregistri ja kogumispensioni elektroonilise registri pidaja Eestis, mis peab arvet kõigi Eestis avatud väärtpaberikontode, kogumispensioni kontode ning Eestis tegutsevate aktsiaseltside aktsia-
raamatute üle. Samuti haldab AS Eesti Väärtpaberikeskus (EVK) kogumispensioni ehk pensionisüsteemi II samba liitumisaval-
duste vastuvõtmist ning fondiosakute väljalaskmist. AS-i Eesti Väärtpaberikeskus 100% aktsiate omanik on AS Tallinna Börs.

Väärtpaberikontode arvu muutus

2006. aasta lõpuks oli EVK-s kehtivaid väärtpaberikontosid 103 302, eraisikutele kuulus neist 91 710 (kasv võrreldes 2005. aastaga 18%). Vähemalt viis tehingut (börsitehingud + börsi-
välised tehingud) teinud ehk aktiivseid investoreid oli 2006. aastal 10 472 (kasv aastaga 32%).

Lisa I. Finantsinspeksiooni strateegia 2007–2010

Missioon

Finantsinspeksiooni **missiooniks** on tõhusa, ausa ja konkurentsivõimelise finantsturu toimimine, kus arvestatakse klientide ja investorite huvidega ning kus vahendeid hallatakse heaperemehelikult, tagades seeläbi finantssektori stabiilsuse.

Finantsinspeksiooni ülesandeks on järelevalve teostamise kaudu:

- toetada finantssektori stabiilsust ja usaldusväarsust;
- vähendada finantsüsteemi riske;
- suurendada finantsvaldkonna läbipaistvust ning tagada turul konkurentsivõime;
- kaitsta klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel;
- tõkestada finantssektori ärakasutamine kuritegelikel eesmärkidel;
- aidata kaasa valdkonna efektiivsuse suurenemisele;
- toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust.

Visioon

Finantsinspeksiooni **visiooniks** on olla tunnustatud ja ühtse meeskonnaga tegus järelevalveasutus.

Väärtused

- Kompetentsus:
Finantsinspeksiooni töötaja on hea eri-, ameti- ja kutsealase ettevalmistusega, kogunud, laia silmaringiga ja õpihimuline isiksus.
- Avatus:
Finantsinspeksiooni töötaja on väarikas, koostöövalmis, avatud uutele ideedele ja töövõtetele ning väärtustab meeskonnatööd.
- Otsustavus:
Finantsinspeksiooni töötaja on järelevalveasutuse missiooni täitmisel ja eesmärkide saavutamisel otsusekindel, sõltumatu, erapooletu ja õiglane.

Prioriteet I. Ennetavate järelevalvemeetodite osakaalu kasv

1.1. Piiriülene järelevalveline võimekus

Teiste järelevalveasutustega koostöökokkulepete sõlmimine ja sisustamine nende piiriüleselt tegutsevate finantsasutuste osas, kelle turuosa Eestis on süsteemselt oluline või kelle osas Finantsinspektsioon on koduriigi („home”) järelevalve teostaja. Koostöökokkulepped sõlmitakse üldjuhul grupipõhise *Memo- randum of Understanding (MoU)* raames.

Üle 90% Eesti finantssektorist moodustavad Euroopa Liidu finantsasutuste tütarettevõtjad või filiaalid ja on süvenemas suundumus (täna eelkõige kindlustussektoris) Euroopa äriühingute moodustamiseks. Seetõttu on koostöö teiste riikide järelevalvetega ning aktiivne osalemine järelevalvelise praktika kujundamisel Euroopa Liidus Finantsinspektsiooni tegevuse olemuslik eesmärk. Olukorras, kus Eestis asuva kapitali suhtes võetakse riske teistes riikides, on eriti oluline töötada välja efektiivselt toimiv järelevalve raamistik, mis aitab välisriikides võetud riske adekvaatselt analüüsida. Eesmärgiks on regulaarsete koostumiste toimumine Põhja ja Baltimaade finantsjärelevalve asutustega, vahe-eesmärgina Finantsinspektsiooni integreerimine Põhja- maade finantsgruppide riskihindamise protsessi.

Tingimustes, kus enamik olulisemaid Eesti pangandusvaldkonna arengut puudutavaid otsuseid tehakse väljaspool Eestit, peab Finantsinspektsioon omama infot pankade koduriigis toimuva kohta. Samuti peab inspektsioon edastama koduriigi järelevalvetele infot, mis puudutab riske ja arenguid Eestis. Seega on oluline püüda tõkestada varjatud filiaalistumist, kus juriidiliselt tütarettevõtja, kuid sisuliselt filiaali juhtimine ja otsuste tegemine viiakse Eestist välja, kuid sisuline järelevalveline vastutus jääb Eestisse.

Oluline on sõlmida grupipõhised koostöölepped välisjärelevalve asutustega (eelkõige Rootsi finantsjärelevalvega) Eesti finants- turu kontekstis süsteemselt oluliste pangagruppide järelevalveks. Koostöölepetes fikseeritud toimingud peavad tagama senisest parema infovahetuse ning sätestama vastastikused kohustused mitte ainult info edastamise, vaid ka selle edasise menetlemise kohta välisjärelevalves.

1.2. Kriisiolukordade lahendamise võimekus

Koostöös Rahandusministeeriumi ja Eesti Pangaga siseriikliku kriisijuhtimise koostöökokkuleppe väljatöötamine; sõlmitud rahvusvaheliste *MoU*-de raames võimalike kriisijuhtimise alaste koostööprotseduuride täpsustamine; kaasusepõhise tegutsemisjuhendi väljatöötamine finantsturul toimuvate võimalike olulist mõju omavate juhtumite käsitlemiseks.

Eesti pangandus on väga kontsentreerunud ja turul tegutsevad suupangad on süsteemselt olulised järelevalvesubjektid. Sellest tulenevalt on väga oluline siseriikliku kriisijuhtimise raamistiku olemasolu, kus kõik osapooled on teadvustanud oma rollid ning nende rollide täitmist tagab ka siseriiklik õiguskeskkond. Finantsinspektsioon peab jätkuvalt tähtsaks siseriiklikku koostöökokkulepet, mis on ka üheks vahendiks kriisijuhtimist toetava õiguskeskkonna kujundamisel. Esimeses etapis on vajadus sõlmida koostöölepe pangandusvaldkonnas ning järgnevatel etappidel laiendada vastavat koostöölepingut ka kindlustussektorile ja väärtpaberivahendusele.

Tulenevalt olukorrast, kus eelkõige pangagrupid on piiriülesed ning järjest enam lähtutakse ärimudelitest, kus juriidiline struktuur ja äriühing ei ole samased, on vajadus senisest enam kokku leppida kriisijuhtimise koostööprotseduure ka ülepiirilisel.

1.3. Finantsinspektsiooni töötajate oskused riskipõhise järelevalve teostamiseks

Riskipõhise järelevalve teostamiseks vajalike koolitusvajaduste kaardistamise ja rakendamise süsteemi väljatöötamine.

Järelevalvelise regulatsiooni ja paradigma pidev muutumine tähendab kõrgendatud nõudeid järelevalve töötajate kutse- ja ametioskustele. Nii näiteks muutuvad järelevalve põhimõtted seoses Basel2/CAD3 rakendamisega. Üha enam asendub senine normipõhine järelevalve mudel printsiibipõhise järelevalve mudeliga. Viimane tähendab senisest enam individuaalset subjektipõhist lähenemist, kus hinnangud ja nõuded kujundatakse iga finantsasutuse osas eraldi tulenevalt tema riskiprofiilist, tegevuse eripärast jne. Muutused järelevalvelises keskkonnas võivad endaga kaasa tuua ka senisest enam vaidlustatavaid otsuseid. Selleks, et olla valmis oma seisukohti igakülgset põhjendamata ja tagada haldusotsuste kvaliteet, on vaja süsteemsemat ja eesmärgipõhisemat koolituskava ning selle ellurakendamist.

1.4. Järelevalveliste IT-võimaluste rakendamine

Töökoormuse ja personaliriski vähendamine järelevalvelises protsessis IT-lahenduste juurutamise abil. Olulisemad projektid: ATMOS – turukuritarvituste tuvastamise automatiseeritud analüüsimoodul, mis arendatakse välja väärtpaberitehingutest teavitamise süsteemi ja tehingu poolte kohta kogutava informatsiooni baasil; RAS – riskihindamismudel, mis kasutab standardiseeritud sisendparameetreid subjektide riskide hindamiseks.

ATMOS-e sarnased süsteemid on kasutusel enamikes Euroopa Liidu finantsjärelevalve asutustes eesmärgiga süsteemselt kaardistada väärtpaberiturul toimuvat, et tuvastada võimalikke turukuritarvituse juhtumeid. ATMOS-e juurutamine on jagatud kahte etappi. Esimeses kaardistatakse süsteemi toimimiseks vajalikud lähtealused ja analüüsiks vajalikud kontrollseosed ning teises luuakse vastav IT-lahendus.

Eesti finantsturg väga kontsentreerunud, suured pangagrupid on kasvanud väga suureks ning pakuvad lisaks pangandus-teenustele ka kindlustus-, väärtpaberivahendus- ja -valdus-teenuseid. Selles olukorras on oluline, et järelevalve kõrgendatud tähelepanu keskmes on eelkõige suured finantsgrupid. Mitte ainult panganduses, vaid ka teistes finantsvaldkondades peavad olema olulisemad riskid identifitseeritud ja tähtsuse järgi reastatud. Riskihindamise mudeli (RAS) arendamise tingib vajadus süsteemsemalt hinnata ja võrrelda erinevate järelevalvesubjektide riske ning seeläbi tagada õigeaegsed järelevalvelised toimingud. RAS mudeli põhieesmärkideks on:

- 1) järelevalvesubjekti süstemaatiline hindamine vastavalt formaliseeritud raamistikule;
- 2) subjekti riskide tähtsuse järjekorda asetamine eesmärgiga suunata põhijõud suurematele riskidele;
- 3) subjektide riskiprofiilide ja riskijuhtimise kvaliteedi süstematiseeritud võrdlemine;
- 4) järelevalvetoimingute planeerimine ja õigeaegne käivitamine.

RAS on efektiivseks võimaluseks, et hinnata senisest komplekssemalt ja süstematiseeritumalt kogu finantsgrupi riske ning selle tulemusena planeerida edasist järelevalvelist tegevust. RAS esimeses etapis (2007. aastal) on eesmärk välja töötada mudeli kirjeldus ning teises etapis (2008. aastal) rakendada infotehnoloogiline lahendus.

1.5. Finantsinspektsiooni roll normiloomes

Normiloomes – seaduste ja määruste väljatöötamisel Finantsinspektsiooni rolli täpsustamine riiklikul tasandil. Koostöös Rahandusministeeriumi ja Eesti Pangaga töötatakse 2007. aasta esimesel poolel välja finantssektorit puudutav põhimõtteline normiloomes töökava aastateks 2007-2010, mille raames määratakse ära täpsem tööjaotus ja erinevate osapoolte ressursivajadus. Lähtutakse eeldusest, et koostööpartnerite normiloomeline võimekus tervikuna peab tõusma.

Finantsinspektsiooni tegevuse eesmärk on ennekõike järelevalve teostamine Finantsinspektsiooni seaduses § 2 nimetatud subjektide üle, millele vastavalt on üles ehitatud ka Finantsinspektsiooni rahastamise skeem. Õigusloome on eelkõige riiklik funktsioon, mis peaks olema lahutatud täidesaatvast järelevalve funktsioonist.

Järjest enam tuleb Finantsinspektsioonil osaleda järelevalvelise tava ning poliitika kujundamisel rahvusvahelisel tasandil. Organisatsiooni töötajate arvu suurendamata saab Finantsinspektsioon rahvusvahelises koostöös aktiivselt osaleda käsitledes õigusloome alast tegevust konsulteeriva tegevusena. Inspektsiooni eesmärgiks on olla siseriikliku õigusloome protsessi konsultant, kes hindab õigusnormide võimalikku mõju finantssektorile.

1.6. Finantsinspektsiooni järelevalveprotsessi efektiivsus

Analüüsiprotsessi tõhustamine, arvestades seejuures finantsuru ja omanikestruktuuri eripära ning hõlmates ka piiriüleste riskide hindamist; järelevalvelise sunni tõhustamine nii läbi töökorralduse kui ka siseriikliku koostöö; rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalve integreerimine finantssektori tegevusriskide järelevalve protsessi; siseriikliku koostöö tugevdamine Konkurentsiametiga tagamaks ja tõhustamaks siseriiklikku vaba konkurentsi finantsteenuste turul.

1.6.1. Finantsinspektsioon on varasemalt oma analüüsiprotsessis keskendunud eelkõige finantsjärelevalve subjektide riskide analüüsile. Edaspidi soovib Finantsinspektsioon analüüsi tegevusulatust laiendada lähtuvalt finantssektori arengusuundadest ja

pakutavatest teenustest ning piiriülestest teenustest pakkuvate või asutamisvabadust kasutavate Euroopa Liidus registreeritud ettevõtete tegevusest. Näiteks kindlustuses moodustab piiriülesest osutavate teenuste maht juba kuni 20% kahjukindlustusturust. Finantssektori suurimad turuosaliselised on välisettevõtete tütar-ettevõtjad ning finantsturg on väga kontsentreerunud, äriinid on väljunud juriidilise struktuuri raamest ning turule lisandub uusi turuosalisi. Sellest tulenevalt on analüüsiprotsessis vaja viia sisse muutused, mis arvestaksid eelpoolmainitud turu eripäraga ja määratleksid analüüsifookuse tulenevalt süsteemselt olulise aspektist. Samuti on vaja analüüsis arvestada omanike tegevusest tulenevaid piiriüleseid riske, kuna Eestis asuva tütar-ettevõtja ja ülepiirilise emaettevõtja suhted ei piirdu enam kapitalipaigutusega, vaid on temast otseses finantsilises ja ärilises sõltuvuses.

1.6.2. Finantsinspektsioon on seisukohal, et finantssektori süüteod peavad olema väärted, mille puhul saab rakendada märkimisväärseid ja mõjusaid (rahalisi) karistusi. Karistus- ja seadustikus sätestatud ülemmäär väärtegade karistuste osas, sh füüsiliste isikute osas tuleb kaotada ning rahatrahvi määrasid oluliselt tõsta.

1.6.3. Efektiivne rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine on finantsvaldkonna usaldusväärse tagamise äärmiselt oluline. Nii õiguslik kui ka finantsjärelevalve subjektide poolt rakendatav sisemine riskihindamise raamistik peavad looma süsteemi, mis ei loo eeldusi selleks, et finantssektorit kasutatakse ära rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks.

1.6.4. Esialgne Finantsinspektsiooni analüüs viitab sellele, et mõnede finantsteenuste puhul (näiteks II samba pensionifondid) võib esineda turutõrkeid vaba konkurentsi efektiivsel toimimisel johtuvalt nii turu suhtelisest väiksusest, turu väga kõrge kontsentratsioonist, regulatsiooni eripäradest jms teguritest nende koosmõjus. Finantsteenuste efektiivse hinnakonkurentsi tagamiseks on oluline tõhustada Finantsinspektsiooni koostööd eelkõige Konkurentsiameti ja Rahandusministeeriumiga turu efektiivsuse ja läbipaistvuse tõstmiseks.

Prioriteet 2. Finantsteenuste läbipaistvus ning tarbija teadlikkuse tõstmine

2.1. Pro-aktiivne kommunikatsioon

Tarbijaveebi www.minuraha.ee kujundamine aktiivseks ja atraktiivseks veebipõhiseks info- ja koolituskeskkonnaks.

Finantsinspektsioon peab kujunema finantsteenuste osas selgeks arvamuslimidriks ja pakutav infokeskkond peab muutuma ühtseks tarbija harimis- ja nõustamiskeskuseks. Finantsteenuste keerukus ja omavaheline läbipõimimine tõstatab üha selgemalt vajadust suurendada finantsteenuste tarbija informeeritust ja luua sõltumatu nõustamisfunktsioon finantsteenuste olemuse paremaks mõistmiseks. Koostöös turuga on Finantsinspektsioonil kavas arendada erinevate finantsteenuste võrreldavust tagavaid tooteid. Samuti soovib Finantsinspektsioon välja tuua finantsteenuste või nendega sarnaste teenuste osutamisel ilmnevaid riske (nt SMS-laenud) ja neid tarbijatele selgitada.

2.2. Teenuse osutamise standardid

Teenusepakkuja hoolsuskohustuse kõrgema standardi rakendamine teenuste tingimuste esitamisel ja selgitamisel, lähtudes kohasest arusaadavuse ja piisavuse printsiibist.

Finantsteenuse osutamisel on oluline suurendada teenuse pakkujate hoolsuskohustust nii kliendisuhete loomisel kui selle kestel. Sellest tulenevalt soovib Finantsinspektsioon kujundada finantsteenuste osutamise standardit nii, et teenuse osutaja teeks kindlaks tarbija tegelikud ootused pakutava teenuse suhtes ja pakuks sellele vastavat lahendust. Rõhuasetus on siin investeerimis-, säästu- ja kindlustustoodete standardi rakendamisel.

2.3 Finantssektori vaidluste lahendamise tõhusus

Osalemine alternatiivsete lahendusvariantide väljatöötamisel tarbijavaidluste kohtueelseks lahendamiseks.

Finantsteenuste tarbimine puudutab suurema osa Eesti Vabariigi elanike varalisi huve. Lisaks on mõned finantsteenused kohustusliku iseloomuga (nt liikluskindlustus, II samba kogumispension).

Erinevat liiki finantsteenuste mahud on kiiresti kasvamas, teenused muutuvad järjest keerukamateks ning on üha enam pakutakse kombineeritud teenuseid. Tarbijal puudub sageli kohane kutseoskus, aga ka valdkonnaspetsiifiline haridus ühe või teise teenuse tingimuste kõikide asjaolude igakülgseks hindamiseks ning konkreetses vaidluses on teenuse tarbija kohtus selgelt nõrgem pool.

Kohtueelne vaidlusorgan tagaks tarbija jaoks odavama ja efektiivsema lahendi ning vastaks seeläbi tarbijate õigustatud huvidele ja ootustele. Kohtueelsete organite kasutamine finantsteenuste tarbimise käigus tulenevate vaidluste lahendamiseks on rahvusvaheliselt laialdaselt kasutatud tava ja praktika.

Prioriteet 3. Eesti finants- sektori rahvusvaheline konkurentsivõime ja atraktiivsus

3.1 Järelevalvesubjektide loataotluste ja päringute menetlemise tõhusus

Tegevusstandardite ja vastavate tööprotsesside kehtestamine ja rakendamine.

Erinevate loataotluste menetlemisel on Finantsinspeksioon väikese organisatsioonina kindlasti vähem bürookraatlik ja efektiivsem võrreldes sama funktsiooni täitvate asutustega näiteks Põhjamaades. Jätakuvalt on oluline, et organisatsioon seda eelist ka kasutab ja seeläbi finantsturu tegevuskeskkonda soodsana hoiab.

3.2 Aruandluskoormuse optimaalsus

Võimaluste otsimine turuosaliste aruandluskoormuse vähendamiseks, olemasoleva aruandluskoormuse vähendamise võimaluste analüüsi põhjal uute aruandlusvormide rakendamine.

Eesmärgiks on siseriiklikult tervikuna optimaalne aruandluskoormus, mis tähendab, et erinevate institutsioonide poolt kogutavate sarnaste andmete osas ei peaks turuosalised aruandlust dubleerima. Järgnevate perioodide aruandluse kehtestamisel lähtub Finantsinspeksioon põhimõttest, et aruannete kehtestamine ja kogumine toimub eelkõige järelevalvelisel eesmärgil. Kindlasti tuleb aruandluskohustuse väljatöötamisel arvestada ka asjaoluga, et järjest enam suureneb vajadus aruandluskohustust harmoniseerida teiste Euroopa Liidu riikide poolt kehtestatuga. Seda eelkõige järgmistel põhjustel: 1) järjest enam suureneb andmevahetuse vajadus välisjärelevalvete vahel, kuna finantsgrupid on muutunud ülepiiriliseks; 2) turuosaliste ülepiiriliseks muutmise tulemusena aitavad sarnased aruandluskohustused turuosaliste aruandluskohustust vähendada.

3.3 Finantsinspeksiooni kui normi selgitaja tegevuses adekvaatne, sobilik, mõõdupärane ja asjalik käsitlus, seda nii kaalutlusõiguse kohaldamisel kui ka määratlemata õigusmõistete sisustamisel

Subjektide parema ja ühetaolise informeerituse suurendamine normide juhendmaterjalide ja meetodikate väljatöötamise abil.

Normipõhisest järelevalvest üha enam printsiibipõhisele järelevalvele üleminek kapitalijärelevalves tähendab suuremal arvul järelevalveliste juhendmaterjalide ja järelevalvemetoodikate kehtestamist. Seda eesmärgiga tagada subjektidele teadmine sellest, mille suhtes, mis alusel ning millise meetodi põhjal järelevalveorgan järelevalvesubjekte hindab. Oluline osa selle eesmärgi täitmisel on Basel2/CAD3 alusel juhendmaterjalide väljatöötamine ja kehtestamine.

3.4. Finantsinspeksiooni mõju kasv Euroopa järelevalveasutuste koostöövõrgustikus

Finantsinspeksiooni esindatuse tagamine Eesti finantsturu arengu seisukohalt olulistes CESR, CEBS ja CEIOPS *Level 3* töörühmades; inspeksioonisisese ja siseriikliku koordineerimise tõhustamine Eesti positsioonide paremaks ettevalmistamiseks ja kaitsmiseks; Finantsinspeksiooni töötajate koolitamine, parendamiseks Finantsinspeksiooni võimet osaleda Euroopa Liidu debattides.

Finantsinspeksioon soovib anda üha suurema panuse *Level 3* komiteede tegevusse. Seda eelkõige Eestit kõige enam puudutavate valdkondade osas. Vastava kompetentsi olemasolul on Finantsinspeksioon valmis *Level 3* tasemel täitma ka töögruppide juhi ja koordinaatori rolli. Finantsinspeksioon teeb seisukohtade ühtlustamiseks aktiivset koostööd Põhjamaade finantsjärelevalve asutustega (Basel II, Solventsus II).

Prioriteet 4. Avatud organisatsioon

4.1 Avatud ja motiveeriv personalipoliitika

Võrreldavate tööperede kirjeldamine, töötajate hindamiseks selge ja ülevaatliku kava väljatöötamine, spetsialisti karjäärimudeli kujundamine, läbipaistava palgapoliitika sätestamine.

Seoses vajadusega muuta Finantsinspektiooni töötajate keskmine palgatase võrreldavaks Eesti finantssektori vastava tasemega, on alustatud inspektionisese tööperede kirjeldamisega. Eesmärgiks on, et tööpered oleksid omavahel võrreldavad ja nende lõikes oleks võimalik teha asutusesisest analüüsi. Tööperede kirjelduse väljatöötamise kaasatakse vastava ala konsultante, kelle juhtimisel viiakse läbi põhjalik ametikohtade hindamine. Hindamise tulemuste põhjal on võimalik kehtestada konkreetsete kriteeriumid, mille täitmisel on spetsialistidel võimalik liikuda ühelt tasandilt teisele. Ametikohtade hindamise väljundiks on ka see, et nii üldine palgapoliitika kui töötajate teadlikkus sellest, milliseid kompetentse peetakse tööülesannete täitmisel vajalikuks, muutuvad läbipaistvamaks. Läbi muutuse luuakse karjäärimudel nendele Finantsinspektiooni töötajatele, kes soovivad oma karjääri pikaajaliselt organisatsiooniga siduda.

4.2 Avatud töökultuur

Infovahetuste parendamine läbi vahetuma juhtimise ja selgema tagasisidekultuuri; järelevalvesubjektide suhtes tehtud otsuste avalikustamise poliitika rakendamine minimaalselt väärtegade puhul; laiema Finantsinspektiooni turukommunikatsiooni väljatöötamine, mis tagaks finantssektori tarbijate piisava informeerituse ning arvestaks finantssektori toimimise põhialustega; avalikkusele suunatud hinnangute esitamise võime parandamine nii turu, turuosaliste kui ka pakutavate teenuste kohta, lähtudes asjatundlikkusest ja mõõdupärasusest; avalikkusele suunatud kogu finantssektorit hõlmava analüütilise ülevaate väljatöötamine.

Selleks, et tagada väärtetasandil Finantsinspektiooni poolt tehtud otsuste suuremat preventiivset iseloomu, lähtub Finantsinspektion põhimõttest, et inspektioni poolt tehtud otsus on avalik kui juhatuse ei otsusta teisiti. Finantsinspektion soovib kujuneda finantssektoris toimiva osas selgeks arvamusiidriks. Eesmärgi saavutamiseks kavandab organisatsioon senisest rohkem avalikustada hinnanguid finantsvaldkonnas toimiva suhtes, rõhuasetusega ausa ja efektiivse turu toimimise tagamisel. Finantsinspektion analüüsib regulaarselt finantsvaldkonnas toimuvat eelkõige mikrovaates ja kasutab vastavat analüüsi sisendina järelevalveprotsessis. Analüüs sisaldab märkimisväärset osas andmeid ja järeldusi, mida ei saa pidada Finantsinspektioni ja finantssektori eriseaduste kohaselt konfidentsiaalseteks ning mille suhtes eksisteerib laiem huvi. Sellest tulenevalt soovib Finantsinspektion hakata regulaarselt avalikustama oma analüüsi, järgides ühtlasi kehtestatud konfidentsiaalsusnõudeid.

Lisa 2. Finantsinspeksiooni struktuur

Raul Malmstein

Juhatuse esimees

Üldjuhtimine ja juhatuse töö
Tegevuse strateegia ja poliitika
kujundamine
Institutsionaalne areng
Välis- ja avalik suhtlus
Õigusosakond

Andres Kurgpõld

Juhatuse liige

Kapitalijärelevalve
• Kapitalijärelevalve divisjon
• Regulatsioonide (usaldatavushõuete)
ja aruandluse divisjon

Kaido Tropp

Juhatuse liige

Teenusejärelevalve
• Turujärelevalve divisjon
• Finantsteenuste järelevalve divisjon
• Siseteenuste osakond

Lisa 3

Järelevalvesubjektide loetelu seisuga
31. detsember 2006

Järelevalvesubjektid	Address	Kontakt		Tegevjuht
Krediidasutused ja filiaalid				
Balti Investeeringute Grupi Pank AS	Rüütli 23, 51006 Tartu	www.raha.ee	7 377 570	Targo Raus
AS Eesti Krediidipank	Narva mnt 4, 15014 Tallinn	www.krediidipank.ee	6 690 900	Andrus Kluge
AS Hansapank	Liivalaia 8, 15040 Tallinn	www.hansa.ee	6 310 310	Erkki Raasuke
AS Sampo Pank	Narva mnt 11, 15015 Tallinn	www.sampo.ee	6 302 100	Aivar Rehe
AS SBM Pank	Pärnu mnt 12, 10148 Tallinn	www.smbank.ee	6 110 500	Riho Rasmann
AS SEB Eesti Ühispank	Tornimäe 2, 15010 Tallinn	www.eyb.ee	6 655 100	Mart Altvee
Tallinna Äripanga AS	Vana-Viru 7, 10111 Tallinn	www.tbb.ee	6 688 000	Valeri Haritonov
Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaal	Hobujaama 4, 15068 Tallinn	www.nordea.ee	6 283 300	Vahur Kraft
Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG Tallinna Filiaal	Liivalaia 13/15, 10118 Tallinn	www.hvb.ee	6 688 300	Frank Roland Marcus
AS Pareks-banka Eesti filiaal	Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn	www.parex.ee	7 700 000	Loit Linnupõld
Svenska Handelsbanken AB Eesti filiaal	Harju 6, Tallinn 10130	www.handelsbanken.se	6 808 300	Harri Tapio Tuohimaa
Scania Finans AB Eesti filiaal	Peterburi tee 72, 11415 Tallinn	www.scania.ee	6 651 263	Veljo Barbo
AS DnB NORD Banka Eesti filiaal	Tartu mnt 10, 10145 Tallinn	www.dnbnord.ee	6 868 500	Hans Pajoma
Siemens Financial Services AB Eesti filiaal	Pärnu mnt 139C, 11317 Tallinn	www.siemens.ee	6 305 705	Virgo Jaani
AS UniCredit Bank Eesti filiaal	Liivalaia 13/15, 10118 Tallinn	www.hvb.ee	6 688 305	Frank Roland Marcus
Fondivalitsejad ja fondid				
AS Avaron Assets Management	Narva mnt 5-58, 10117 Tallinn	www.avaron.ee	6 644 200	Peter Priisalm
Ergo Varahalduse AS	A. Lauteri 5, 10114 Tallinn	www.ergofondid.ee	6 106 703	Aadu Oja
ERGO Rahulik Pensionifond				
ERGO Tuleviku Pensionifond				
AS Hansa Investeeringufondid	Liivalaia 8, 15038 Tallinn	www.hansa.ee	6 131 336	Mihkel Õim
Hansa Balti Kasvufond				
Hansa Intressifond				
Hansa Ida-Euroopa Aktsiafond				
Hansa Ida-Euroopa Völakirjafond				

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt		Tegevjuht
Hansa Rahaturufond				
Hansa USD Rahaturufond				
Hansa Venemaa Aktsiafond				
Hansa Fondifond 30				
Hansa Fondifond 60				
Hansa Fondifond 100				
Hansa Pensionifond K1				
Hansa Pensionifond				
Hansa Pensionifond K3				
Hansa Pensionifond V1				
Hansa Pensionifond V2				
Hansa Pensionifond V3				
AS LHV Varahaldus	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	www.lhv.ee	6 800 470	Rain Lõhmus
LHV Aktsiapensionifond				
LHV Intressipensionifond				
LHV Täiendav Pensionifond				
Seesami Kasvu Pensionifond				
Seesami Optimaalne Pensionifond				
Seesami Võlakirjade Pensionifond				
Sampo Baltic Asset Management AS	Narva mnt 9A, 10117 Tallinn	www.sampo.ee	6 302 215	Silja Saar
Sampo Uus Euroopa Fond				
Sampo Likviidsusfond				
Sampo Globaalne Kasvufond				
Kohustuslik Pensionifond				
Sampo Pension 25				
Kohustuslik Pensionifond				
Sampo Pension 50				
Kohustuslik Pensionifond				
Sampo Pension Intress				
Sampo Pensionifond				
AS Kawe Kapital	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn	www.kawe.ee	6 314 178	Ago Lauri
Trigon Funds AS	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn	www.trigon.ee	6 679 200	Kerttu-Klaarika
Trigon Areneva Euroopa Võlakirjafond				Tombak
Trigon Teise Laine Fond				

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt		Tegevjuht
Trigon Kesk- ja Ida-Euroopa Fond Trigon Uus Euroopa Väikeettevõtete Fond				
AS Trigon Alternative Funds	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn	www.trigon.ee	6 679 200	Ülo Adamson
AS SEB Ühispana Fondid	Tornimäe 2, 15089 Tallinn	www.eyf.ee/fondid	6 655 100	Sven Kuning
SEB Kasvufond SEB Geneerilise Farmaatsia Fond SEB Ühispana Fondifond SEB Ühispana Likviidsusfond SEB Ühispana Vólakirjafond SEB Ühispana Konservatiivne Pensionifond SEB Ühispana Progressiivne Pensionifond SEB Ühispana Aktiivne Pensionifond SEB Ühispana Tasakaalukas Pensionifond				
Investeerimisühingud				
AS Aurora Access Securities	Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	www.aas.ee	6 676 270	Mikk Raidmaa
AS GILD Financial Advisory Services	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	www.gildbankers.ee	6 800 401	Rain Tamm
AS Suprema Securities	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	www.suprema.ee	6 405 700	Peeter Saks
Cresco Väärtpaberite AS	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	www.cresco.ee	6 405 860	Olev Schults
AS Lõhmus, Haavel & Viisemann	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	www.lhv.ee	6 800 400	Liisi Ruus
AS Trigon Securities	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn	www.trigoncapital.com	6 679 220	Mare Eltermaa
Privanet Pankkiiriliike Oy Eesti filiaal	Videviku 1, 93815 Kuressaare			Jaanika Merilo
Kahjukindlusseltsid				
D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse AS	Veerenni 58A, 11314 Tallinn	www.das.ee	6 799 450	Ilona Kuber
ERGO Kindlustuse AS	A. Lauteri 5, 10114 Tallinn	www.ergo-kindlustus.ee	6 106 500	Sergei Vahnitski
AS Hansa Varakindlustus	Liivalaia 12, 15039 Tallinn	http://w.hansa.ee/est/ kindlustus_varakindlustus.html	6 133 111	Jan Andresoo
AS If Eesti Kindlustus	Pronksi tn 19, 10124 Tallinn	www.if.ee	6 671 100	Andres Sooniste
AS Inges Kindlustus	Raua 35, 10124 Tallinn	www.inges.ee	6 410 436	Voldemar Vaino
Salva Kindlustuse AS	Pärnu mnt 16, 10143 Tallinn	www.salva.ee	6 800 500	Tiit Pahapill

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt		Tegevjuht
Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS	Vambola 6, 10114 Tallinn	www.seesam.ee	6 281 801	Ivo Kuldmäe
QBE Kindlustuse Eesti AS	Liivalaia 13/15, 10118 Tallinn	www.qbe-estonia.com	6 671 400	Aivar Vähi
MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond	Mustamäe tee 44, 10621 Tallinn	www.lkf.ee	6 671 800	Kristjan Niinemaa
Fennia Mutual Insurance Company Eesti filiaal	Rüütli 14-14, 10130 Tallinn		5 065 174	Kalmet Kala
Euler Hermes Kreditversicherungs-Aktiengesellschaft Eesti filiaal	Tina 9, 10126 Tallinn		6 679 350	Frank Wille
BTA Apdrošināšanas akciju sabiedrība Eesti filiaal	Lootsi 3a, 10151 Tallinn		60868 060	Lauris Boss
Codan Forsikring AS Eesti filiaal	Peterburi tee 2f, 11415 Tallinn		6 225 557	Jesper Rasmussen
AS Pareks Apdrošināšanas Kompānija Eesti filiaal	Pärnu mnt 238, 11624 Tallinn	www.parexins.ee	6 728 955	Mart Aare
Elukindlustusseltsid				
ERGO Elukindlustuse AS	A. Lauteri 5, 10114 Tallinn	www.ergo-kindlustus.ee	6 106 677	Marek Začek
AS Hansa Elukindlustus	Liivalaia 12, 15036 Tallinn	www.hansa.ee/kindlustus	6 131 120	Mihkel Mandre
SE Sampo Life Insurance Baltic	Narva mnt 11, 15015 Tallinn	www.sampo.ee	6 302 300	Imre Madison
Seesam Elukindlustuse AS	Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	www.seesam.ee	610 3000	Erki Kilu
AS SEB Ühispanga Elukindlustus	Tornimäe 2, 10145 Tallinn	www.seb.ee	6 656 840	Indrek Holst
Kindlustusmaaklerid				
Aadel Kindlustusmaakleri OÜ	Laki 11 12915 Tallinn	www.aadel.ee	6 816 910	Tõnis Laks
OÜ ABC Kindlustusmaaklerid	Endla 69/Keemia 4, 10615 Tallinn	www.kindlustuseabc.ee	6 679 650	Harri Kahl
OÜ ADVICE S.E. Kindlustusmaakler	Mustamäe tee 6B, 10621 Tallinn	www.advice.se	6 115 230	Ain Niineste
AS AON Eesti Kindlustusmaakler	Liivalaia 13/15, 10118 Tallinn	www.aon.com	6 996 227	Lauri Tõnise
Balti Kindlustusmaakleri OÜ	Liivalaia 12, 15039 Tallinn		6 131 525	Kaido Tõnisson
Colemont BKM Kindlustusmaakler OÜ	Peterburi tee 2f, 11415 Tallinn	www.colemont.ee	6 679 130	Heiki Nurmeots
CHB Kindlustusmaakler OÜ	Toom-Kooli 7-18, 10130 Tallinn	www.chb.ee	6 650 160	Andry Saarm
AS E-Kindlustus Kindlustusmaakler	Tornimäe 2, 10145 Tallinn	www.e-kindlustus.ee	6 660300	Risto Rossar
AS In Bro & Partners Kindlustusmaakler	Tartu mnt 87d, 10112 Tallinn	www.inbro.ee	6 115 240	Markus Haiba
KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ	Mustamäe tee 22, 10621 Tallinn	www.kindlustusest.ee	6 678 683	Maldon Ots
OÜ Kindlustusmaakler Järva ja Partnerid	Tartu mnt 16-6, 10117 Tallinn	www.kindlusmaaklerid.ee	6 616 844	Janek Järva

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt		Tegevjuht
K. Kindlustusmaakler OÜ	Narva mnt 90 Tallinn 10127	www.kindlustusjuht.ee	6 022 025	Reet Lahesalu
Kominsur Kindlustusmaakler OÜ	Mooni 18 Tallinn 10613	www.kominsur.ee	6 616 970	Dmitri Soljanik
Lõuna Kindlustusmaakler OÜ	Raatuse 20, 51009 Tallinn		7 407 134	Andro Ross
OÜ Marks ja Partnerid Kindlustusmaaklerid	Endla 69/Keemia 4, 10615 Tallinn	www.marks.ee	6 680 266	Jaan Marks
Marsh Kindlustusmaakler AS	Tartu mnt 18, 10115 Tallinn	www.marsh.ee	6 811 000	Mart Mere
Optimal Kindlustusmaakler OÜ	Kadaka tee 72A, 12618 Tallinn	www.optimal.ee	6 562 828	Tarmo Hillep
OÜ RA Kindlustusmaakler	Rävala pst 19-99, 10143 Tallinn		6 312 627	Roman Illarionov
SEB Ühisliisingu Kindlustus maakler AS	Tornimäe 2, 10145, Tallinn	www.seb.ee	6 549 677	Raivo Piibor
Vagner Kindlustusmaakler AS	Villardi 23-2, 10136 Tallinn	www.vagner.ee	6 312 627	Roman Illarionov
AS Vandeni Kindlustusmaaklerid	Väike-Ameerika 19, 10129 Tallinn	www.kindlustusmaakler.ee	6 271 765	Raul Källo
Väärtpaberituru korraldajad				
AS Eesti Väärtpaberikeskus	Tartu mnt. 2, 10145 Tallinn	www.e-register.ee	6 408 800	Kristel Johanson
AS Tallinna Börs	Tartu mnt. 2, 10145 Tallinn	www.ee.omxgroup.com	6 408 800	Andrus Alber
Emitendid				
Aktsiaemitendid				
AS Baltika	Veerenni 24, 10135 Tallinn	www.baltika.ee	6 302 731	Meelis Milder
AS Eesti Ehitus	Akadeemia tee 15B, 12618 Tallinn	www.eestiehitus.ee	6 400 450	Jaano Vink
AS Eesti Telekom	Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn	www.telekom.ee	6 311 212	Jaan Männik
AS Harju Elekter	Paldiski mnt. 31, 76606 Keila	www.harjuelekter.ee	6 747 400	Andres Allikmäe
AS Merko Ehitus	Järvevana tee 9G, 11314 Tallinn	www.merko.ee	6 805 105	Tõnu Toomik
AS Norma	Laki 14, 10621 Tallinn	www.norma.ee	6 500 444	Peep Siimon
AS Starman	Akadeemia tee 28, 12618 Tallinn	www.starman.ee	6 779 977	Peeter Kern
Tallinna Kaubamaja AS	Gonsiori 2, 10143 Tallinn	www.kaubamaja.ee	6 673 100	Raul Puusepp
PTA Grupp AS	Akadeemia tee 33, 12618 Tallinn	www.ptafashion.com	6 710 700	Peeter Larin
Olympic Entertainment Group AS	Pronksi 19, 10124 Tallinn	www.olympic-casino.com	6 671 250	Armin Karu
AS Tallinna Vesi	Ädala 10, 10614 Tallinn	www.tallinnavesi.ee	6 262 225	Roch Jean Guy Antoine Cheroux
AS Tallink Grupp	Tartu mnt 13, 10145 Tallinn	www.tallink.com	6 409 800	Enn Pant
AS Kalev	Põrguvälja tee 6, Lehmja, Rae vald 75301 Harjumaa	www.kalev.ee	6 077 710	Oliver Kruuda

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt		Tegevjuht
Saku Õlletehase AS	Saku alevik, Saku vald, 75501 Harjumaa	www.saku.ee	6 508 400	Ireneusz Piotr Smaga
AS Viisnurk	Suur-Jõe 48, 80042 Pärnu	www.viisnurk.ee	4 478 323	Andres Kivistik
Võlakirjaemitendid				
Balti Investeeringute Grupi Pank AS	Rüütli 23, 51006 Tartu	www.big.ee	7 377 580	Targo Raus
LHV Ilmarise Kinnisvaraportfelli OÜ	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	-	6 800 401	Tarmo Jüristo
Q Vara OÜ	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	www.qvara.ee	6 681 600	Meelis Šokman
AS SBM Pank	Pärnu mnt 12, 10148 Tallinn	www.sbmbank.ee	6 802 500	Riho Rasmann
Sportland International Group AS	Pärnu mnt 142a, 11317 Tallinn	www.sportland.ee	6 548 400	Üllar Jaaksoo
AS Tallinna Sadam	Sadama 25, 15051 Tallinn	www.portoftallinn.com	6 318 555	Ain Kaljurand

FINANTSINSPEKTSIOON